

RIBNICA – Nocoj ob 19. uri bodo v Petkovi galeriji priredili samostojno razstavo Miloša Vastiča iz Trbovelj. Odrpta bo do 25. maja.

NOVO MESTO – V prostorih gami hotela na Otočcu bo jutri ob 10. uri 12. redni občni zbor društva knjigovodij Novo mesto. Dr. Dane Melavec bo govoril o vlogi računovodstva v sodobnem informacijskem sistemu. Na dnevnem redu pa so še organizacijske zadeve.

SEVNICA – Jutri se bo pričel dvodnevni seminar za sindikalne aktiviste. Med drugimi bodo vodili razgovore sekretar republike Zveze sindikatov Slavko Grčar, sekretar sveta za obveščanje in propagando Dušan Rebolj, direktor raziskovalnega centra za samoupravljanje Mitja Švab in član republiške konference SZDL Lenard Setinec.

MIRNA PEČ – Na tukajšnji osnovni šoli se bodo jutri sešli aktivisti mirnoperške doline in obnovili medvojno organiziranost.

TREBNJE – Včeraj popoldne je bila letna skupščina kluba zdravljenih alkoholikov.

KRŠKO – V torek je bil tukaj posvet o ustanovitvi medobčinskega sveta ZZB NOV Posavje. Svet bo štel po 5 članov iz vsake občine, ustanovna seja pa bo 6. junija.

KOČEVJE – Na ponedeljkovi svečanosti ob 30-letnici organov za notranje zadeve so prejeli odlikovanja miličniki: Jože Dekleva, Rajko Dolinar in Stane Podkoritnik.

BREŽICE – V ponedeljek je na občinskem tekmovanju mladih članov RK zmagala ekipa II. osnovne šole „Bratov Ribarjev“.

KRŠKO – V torek se je v Krškem prvič sešla komisija za informativno in propagandno dejavnost. Pri medobčinskem svetu ZK Posavje so izvolili za predsednika Živka Šebka iz Krškega, za namestnika pa Vlada Podgorška iz Brezic.

Babič v polfinalu

Na četrtfinalni dirki za svetovno prvenstvo v speedwayu – bila je v Gornji Radgoni – je Krčan Evald Babič ponovno dokazal, da je eden najboljših voznikov speedwaya v Jugoslaviji. Med osemnajstimi tekmovalci iz osmih evropskih držav, ki so vozili na specialnih 500-kubičnih motorjih, je mladi Evald z odličnimi vožnjami na 1000 metrov dolgi peščeni stezi zasedel solidno peto mesto s 13 osvojenimi točkami. Njegov reprezentančni tovarš Kocuvan je z dvanajstimi točkami zasedel sedmo mesto in se prav tako uvrstil v polfinalno tekmo.

S tem uspehom sta oba naša voznika dosegla največji uspeh Jugoslovanskega speedwaya doslej.

Zvezna štafeta, ki nosi pozdrave naših delovnih ljudi predsedniku Titu, je šla tudi skozi Dolenjsko. Povsod so jo nadvse slovesno sprejeli. V Trebnjem so jo prevzeli pionirji osnovne šole in jo združili s štafetnimi pozdravi delovnih kolektivov trebanjske občine. Na sliki: pionir Andrej Kotar bere pozdravno pismo Titu za njegov 82. rojstni dan. (Foto: S. Mikulan)

Dolenjska: po kongresu ni mirovanja

Medobčinski svet ZK v Novem mestu obravnaval pokongresno dejavnost komunistov

Delovna vna, stopnjevana v predkongresnem obdobju, je za dolenjske komuniste značilna tudi po VII. kongresu ZKS. Tako lahko na kratko strnemo ugotovitve medobčinskega sveta ZK v Novem mestu, ki se je sestel 8. maja.

Slišali smo, da je bilo v mesecu dni po kongresu v vseh štirih občinah veliko narejenega. Med drugim so v metliški občini o novih nalogah sklepali na širšem političnem aktivu, razprave pa so se udeležili tudi sekretarji osnovnih organizacij. Pravkar uresničujejo sklep o ustanavljanju političnih aktivov v krajevnih skupnostih, v osnovnih organizacijah pa se končujejo sestanki, na katerih govorijo delegati o VII. kongresu. Zanimanje za ZK se je povečalo, v organizacijo so sprejeli 30 novih članov.

V črnomljski občini prenašajo delegati stališča VII. kongresa na sestankih osnovnih organizacij in rezervnih starešin. Med končana dela štejejo ustanovitev odborov za SLO v krajevnih skupnostih, seminar za odbore delavskega nadzora, ocenili so volitve, poslovne uspehe, oblikovali aktiv komunistov v telesno-

kulturni skupnosti in podobno.

O ustvarjalnem vzdušju ki se po kongresu slovenskih komunistov še stopnjuje, sta poročala tudi sekretarja občinskih komitejev iz Trebnjega in Novega mesta.

Medobčinski svet je o minulih volitvah menil, da so dobro uspele. Tu

in tam se je zatikalo pri udeležbi, zlasti v prometnih in gradbenih organizacijah ter v nekaterih krajevnih skupnostih. Tem sredinam bodo posvatali posebno politično pozornost. Ugotavljali so, da so že prve seje občinskih skupščin pokazale veliko resnost delegatov in novih vodstev.

TRETJE MESTO ZA ČEFARINA

V nedeljo, 12. maja, je bilo v Kranju 12. republiško srednješolsko tekmovanje v fiziki, ki ga je pripravilo Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije. Med 200 srednješolci iz vse Slovenije je med dijaki drugih razredov zasedel zelo dobro tretje mesto novomeški gimnazijec Tomaž Čefarin.

PETINDVAJSET ODLIKOVANIH

Za tridesetletnico varnostne službe je predsednik republike odlikoval najzaslužnejše delavce UJV z odličji. Na novomeškem območju je bilo odlikovanih 25 delavcev, od tega eden z redom zaslug za narod s srebrnim žarko, trije z redom republike z bronastim vencem, eden z redom zaslug za narod s srebrnim vencem in 20 delavcev UJV z redom dela s srebrnim vencem. Razen tega so štiri dobili spominske plakete za 30-letno delo v organih za notranje zadeve, dva pa uri za dvajsetletno delo. Čestitamo!

ŠOLARJI ZA LAČNE

V šolah v ribniški občini poteka akcija zbiranja denarnih prispevkov za pomoč lačnim otrokom v Afriki, kjer pušča suša. Akcijo so prvi zaključili na osnovni šoli v Loškem potoku, kjer so zbrali šolarji 3.270 din.

Prisrčen sprejem v Zagrebu

Slovenijo so zastopali pionirji iz Dobove

V petek zvečer so se navdušeni vrnili iz Zagreba pionirji osnovne šole Dobova, ki so na srečanju bratstva in enotnosti, ki ga vsako leto organizira zagrebska osnovna šola „Ivan Goran Kovačić“, zastopali Slovenijo.

Letos je trajala prireditev od 6. do 10. maja. Goste iz vse Jugoslavije so sprejeli v Zagrebu mestni in republiški predstavniki. Pionirji so si v družbi svojih spremljvalcev in gostiteljev ogledali zanimivosti hrvaškega

glavnega mesta, muzeje in novo koncertno dvorano „Vatroslav Lisinski“. Udeležili so se tudi sprejema Titove štafete.

Naslednji dan so gostje skupaj z učenci osnovne šole gostiteljice obiskali rojstni kraj pesnika Ivana Gorana Kovačiča v Gorskem kotaru. Tam so gostje priredili kulturni program. Dobovčani so nastopili z recitacijo Kovačičeve pesnitve „Jama“.

Učenci in učitelji so si med srečanjem ogledali Hrvatsko Zagorje in spomenik kmečkim uporom v Stubici. Med bivanjem v Zagrebu so jih gostitelji povabili v opero, ogledali so si predstavo „Ero z onega sveta“.

Mladi Dobovčani so sklenili, da bodo povabili pionirje osnovne šole „Ivan Goran Kovačić“ na srečanju

oziroma na pionirski miting, ki ga pripravlja Zveza prijateljev mladine na Bohorju.

J. Y.

V današnji številki P smo začeli – potem ko se je izteklo nadaljevanje o usmrtni ruske carske družine v Jekaterinburgu – objavljati dvoje zanimivih nadaljevanj. V prvi bo v seriji feljtonov spregovoril dr. Rene Fabian o znamenitih ljudeh na poštinih znamkah. Zapis je toliko bolj zanimiv, ker govori o manj znanih stvarih znamenitih mož in ne o tistih, s katerimi so se zapisali v zgodovino. V drugi pa bo govoril novomeški rojak, prvi jugoslovanski olimpijski zmagovalc, Leon Štukelj. Prav zdaj pripravlja zgodovino svojih nastopov, za P pa bo v vrsti nadaljevanj objavil zapis o svojem potovanju na Finsko po pariški olimpijski zmagi, svojem prvemu velikemu uspehu.

Kot je že v navadi, lahko v današnji P preberete še novosti s filmskega, knjižnega, diskografskega in koncertnega trga, nasvete za dom in družino, dvoje zanimivosti na drugi strani P – o letalih, ki bodo še padala, in o obletnici slovenskega RK, ki je bil ustanovljen v Gradcu, na tretji strani P pa govori reportaža pod naslovom „Siv dan je prišel, razšli smo se vprek in v šir“ o izseljevanju in vračanju izseljencev iz Vinice in okolice.

Po pozdravu predsednika Obs Črnomelj in z. Martina Janžekoviča in govoru republiškega sekretarja za notranje zadeve Marjana Orožna je bilo na Stražnjem vrhu prijetno srečanje nekdanjega vodstva OZNE in današnjega vodstva organov za notranje zadeve Slovenije. Na sliki: Ivan Maček – Matija se pozdravlja z nekdanjo sodelavko Marijo Gradišar. (Foto: Vesel)

Vračanje k razredni osnovi in vsebini

S slovesnosti na Stražnjem vrhu pri Črnomlju, kjer je bil od ustanovitve maja 1944 do konca vojne sedež oddelka za zaščito naroda - Med udeleženci tudi Ivan Maček, prvi načelnik OZNE za Slovenijo

„Obstoje te baze, Točke 24, je omogočil, da se je OZNA po vsej Sloveniji do osvoboditve temeljito pripravila na naloge, ki jih je dobila v trenutku osvoboditve in jih imela takoj po njej.“ Tako je v svojem govoru ocenil pomen ustanovitve organov za no-

tranje zadeve na Stražnjem vrhu pri Črnomlju 9. maja Marjan Orožen, republiški sekretar za notranje zadeve. Tam je bil pred 30.letni začetek razvoja državne varnosti. Ko je govoril o pomenu službe v sedanjem času in njeno vračanje k razrednim izvorom in vsebini, je dejal: „Tudi danes moramo biti pripravljeni in organizirani tako, da bomo v sodelovanju z drugimi dejavnostmi varnostnega sistema izključevali vsakršno presenečenje in vsako možnost postavljanja kakršnihkoli ovir, organizirano ali posamezno sovražstvo, razdiralno ali protirevolucionarno delovanje.“

Ob tej priložnosti je republiški sekretar podelil statue in zlate značke

dosedanjim republiškim sekretarjem za notranje zadeve. Po slovesnosti so domačini s Stražnjega vrha pogostili udeležence, v imenu krajevnne skup-

TABORNIŠKO PRIZNANJE „MLADIM KURIRJEM“

Po zaključku pohoda „Po poteh okupirane Ljubljane“ je Zdravko Krivina, predsednik Zveze tabornikov Slovenije, podelil letošnja najvišja priznanja ZTS. Osem odredov je prejelo partizanski trak za delo in dosežene uspehe v 1973, medtem ko je med 8 odredov, ki so dobili posebne pohvale, tudi odred Mladih kurirjev – tabornikov osnovne šole Bršljin v Novem mestu.

nosti pa jih je pozdravil Marjan Vrščaj.

Po izboljšanju vremena v nedeljo in ponedeljek je od torka na sredo zajela naše kraje nevihtna fronta, ki je na Štajerskem povzročila prvo škodo, ker je padala toča. V drugi polovici tedna se nam obeta deloma sončno vreme, proti koncu tedna pa bo tudi topleje.

V soboto, 11. maja, so v prosvetnem domu v Brezicah podelili Kajuhove bralne značke učencem osnovne šole bratov Ribarjev. Za uvod je mladini zapel nekaj opernih arij prvak ljubljanske opere, basist Lako Korosec. Recital je tudi Kettejevo pesem „Pijanec“, nato pa je čestital vsem učencem, ki so tekmovali za bralne značke. (Foto: J. Teeppey)

SEVNICA - V torek je amaterski oder iz Brežic gostoval v Sevnici s komedijo „Vetar v vejah Sasafra“.

METLIKA - V nedeljo ob 9. uri bo v domu Partizana občinska proslava Rdečega križa. Na njej bodo med drugim podelili tudi zlate in srebne značke ter diplome in priznanja zaslužnim krvodajalcem in aktivistom. RK.

SEMIĆ - Odbor, ki skrbi za gradnjo partizanske magistrale od Podturna do Adlešičev, je priredil včeraj tu tiskovno konferenco, na kateri so člani odbora seznanili novinarje s potekom gradnje in jim pokazali tudi traso partizanske magistrale.

TREBNJE - Nocoj ob 19. uri bodo v prosvetnem domu pokazali turistični film „Obiščite Slovenijo“.

PROSLAVA PRI FRANCETOVIM JAMI

V okviru praznovanj ob 30-letnici ustanovitve organov javne varnosti so priredili proslavo tudi pri Francetovih jami ob vznožju Male gore. V uradnem delu proslave je o pomenu obletnice spregovoril predsednik občinske skupščine Ciril Grič, dolgoletni načelnik uprave za notranje zadeve Vinko Kersnič pa je izročil pripadnikom organov javne varnosti denarne nagrade. Ob tej priložnosti je komandir LM Janez Gradič prejel oblikovanje predsednika Tita za dolgoletno in vestno službovanje v vrstah ljudske milice.

ŠTAFETA NA ČOLNIH

V ponedeljek popoldne je prispela v Posavje broderska štafeta s pozdravi za predsednika Tita. Sprejeme so ji priredili v Sevnici, Krškem in v Brežicah. V Brežicah se je štafeta ustavila pod mostom pri Budiču, kjer ji je v pozdrav zaigrala mladinska godba na pihala. Na mostu je sprejela štafeto velika množica mladine in občanov.

„Pohod ob zici okupirane Ljubljane“ postaja iz leta v leto bolj množična manifestacija, ki ima splošno slovenski pomen. Letošnjega pohoda se je udeležilo rekordno število mladih, bivših borcev, delavcev in športnikov, najdražji gost pa je bil gotovo predsednik Tito. Na sliki: borci Tomšičeve brigade poslušajo predsednikov govor. (Foto: France Modic)

13. maja je poteklo 30 let, odkar je bila ustanovljena varnostna služba nove Jugoslavije. V počastitev jubileja je v domu JLA v Ljubljani poveljnik armadnega območja priredil zaključno slovesnost; udeležili so se je naši najvidnejši politiki in vojaške osebnosti. Na sliki: komandant Franc Tavčar v razgovoru s Francem Setincem in Radom Pehačkom. (Foto: S. Krševan)

Hočemo zrele delegacije, ne le izbrance

Iz razgovora s predsednikom občinske skupščine v Brežicah Francem Bukovinskim

- **Tovariš predsednik, kako si zamisljate pravilno funkcioniranje delegatskega sistema?**

- Prizadevati si moramo, da se bo razvila demokratičnost znotraj vsake temeljne organizacije družbenega dela. Zagotoviti moramo oblike trajnih vezi med delegati in kolektivi ter razviti medsebojno vplivanje TOZD v organizacijah združenega dela ter medsebojno vplivanje med OZD in širimi skupnostmi. Če nam bo uspelo, da bodo ustvarjalno in aktivno sodelovale celotne delegacije kot skupine, ne pa samo izbranci iz njihove sredine, potem bo velika ideja delegatskega sistema uresničena.

- **Kakšna je razlika med odbornikom in delegatom, med njunim odločanjem?**

- Delegat ni odbornik oziroma predstavnik volilcev v nekdanjem smislu. Naloge delegacij so namreč v tem, da v skupščinah izražajo neposredne interese sredine, iz katere izhajajo. To pa seveda ne pomeni, da jim ni treba upoštevati tudi interesov delovnih ljudi v drugih organizacijah in skupnostih, kakor tudi splošnih družbenih interesov in potreb. Pri tem je treba spoštovati izredno pomembno ustavno določbo, da so delegati sicer vezani na smernice svoje samoupravne organizacije in na temeljna stališča svojih delegacij, da pa so vendarle samostojni pri opredeljevanju in odločanju v skupščinah. Prav zaradi tega je v ustavi določeno, da se v skupščini dosega soglasje po opravljenem postopku usklajevanja stališč. Kadar je potrebno glasovanje, je odločitev v zboru

sprejeta šele, če zanjo glasuje večina delegatov vsakega zbora, in se samo večina prisotnih članov zbora. S tem je onemogočena doseganja

Franc Bukovinsky

praksa, po kateri so bile odločitve lahko sprejete tudi z manj kot tretjino glasov vseh članov zbora.

- **Kaj pa vloga družbenopolitičnih organizacij v delegatskem sistemu?**

- Tem velja še posebna pozornost. Družbenopolitični zbor namreč ni nadzorni organ. Naloga vseh delegacij in družbenih organizacij je skrb za pravilno usklajevanje interesov. Družbenopolitične organizacije so temeljni stebri naše socialistične demokracije, zato se morajo ustrezno organizirati, da bodo v celoti kos svojim nalogam.

Tudi v TOZD morajo vsi zaposleni, še posebej pa samoupravni organi ter vodstva, začutiti odgovornost do dela delegacij ter jim dati

vso politično in strokovno pomoč in podatke. Enako velja za delegacije v krajevnih skupnostih.

- **Kako se bo uresničevala svobodna menjava dela, ki jo uvaja nova ustava?**

- To ustavno načelo nam nalaga odgovornost za zagotovitev enakomernega razvoja vseh področij družbenega dela. Pot do tega pa je družbeno dogovarjanje in sporazumevanje na enakopravni osnovi.

- **Brežiška občina sodi med manj razvite občine v Sloveniji. Kaj po vašem mnenju najbolj ovira njeno gospodarsko rast?**

- Za prodornejši in nageljši vzpon na vseh področjih nam manjka dvoje: kapital in kadri. Lastna reproductivna sposobnost gospodarstva za vlaganje sredstev v nove naložbe oz. samofinanciranje investicij v gospodarstvu, kar naj bi sicer veljalo kot temeljno načelo v našem družbenoekonomskem sistemu, je v brežiški občini minimalna, tako da smo prisiljeni iskati predvsem tuje finančne vire. Tu pa smo, kot veste, imeli velike težave.

Drugi element, ki je za razvoj vsaj toliko ali celo bolj pomemben kot kapital, je znanje. To so kadri. Tudi v tem pogledu so možnosti naše občine zelo skromne in bo treba storiti še marsikaj, da bomo to stanje popravili.

J. TEPPEY

OBVESTILO!

BORCEM V ŠNOUB „Ivana Cankarja“

Ob 30. obletnici osvoboditve Trebnjega bo krajevna organizacija Združenja borcev NOV Trebnje skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami priredila spominsko svečanost.

Svečanost bo v soboto, 18. maja 1974 ob 17.00 uri. Po proslavi bo tovariško srečanje.

Borci Brigade Ivana Cankarja imamo posebno čast: maja 1944. leta smo v sodelovanju z ostalimi enotami NOB osvobodili Trebnje in zato nas vodstvo družbeno-političnih organizacij Trebnje še posebej vabi, da se te svečanosti udeležimo.

CANKARJEVCI! Udeležimo se svečanosti in tovariškega srečanja v Trebnjem, mestu, kjer smo v času NOB bili vedno sprejeti kot dobri in iskreni prijatelji!

ODBOR
borcev brigade Ivana Cankarja

Šmarjeta: 31 novih članov RK

V osnovni šoli 29. oktober v Šmarjeti so v podmladek Rdečega križa sprejeli 54 prvošolcev

Organizacija Rdečega križa v osnovni šoli 29. oktober v Šmarjeti je že vrsto let med najbolj delavnimi krožki na šoli. Tako so člani organizacije prejšnji četrtek dopoldan pripravili sprejem 31 dijakov osmega razreda v krajevno organizacijo Rdečega križa, obenem pa so v podmladek te humane organizacije sprejeli še 54 prvošolcev, za katere je bil ta dan še posebej slovesen.

V avli šole so mentorji šolske organizacije pripravili slovesen sprejem s krajšim kulturnim programom, ki je bil namenjen malčkom, učencem

osmih razredov, odbornikom krajevne skupnosti, najbolj prizadevnim aktivistom Rdečega križa ter nekaterim gostom. Najprej je spregovorila predsednica krajevne organizacije Rdečega križa Olga Mole, ki je novim podmladkam in članom v nekaj besedah orisala nastanek in razvoj mednarodnega ter domačega RK.

V imenu občinskega RK je spregovorila tovarišica Gostiševa, ki je organizacijo osnovne šole v Šmarjeti pohvalila, še zlasti zato, ker se je izkazala v zadnji akciji pri nabiranju pomoči za afriške prebivalce.

V podmladek Rdečega križa so v osnovni šoli 29. oktober v Šmarjeti sprejeli 54 učencev prvih razredov. Na sliki: razen čestitk, priročne knjižice in značke Rdečega križa so malčki dobili tudi aplavz. (Foto: J. Pezelj)

rekliso

Dr. Marjan Brecej

Pravo mesto za sporazumevanje

Nova delegatska skupščina mora postati tisto najvišje in najkompetentnejše telo, kjer se bodo na osnovi sporazumevanja ugotovljali in usklajevali interese naše samoupravne socialistične skupnosti in kjer bodo delavski razred in vsi delovni ljudje, uresničujoč delegatsko načelo, odločevali o vseh temeljnih vprašanjih naše republike in njenega celotnega družbenega razvoja.

Novi družbenopolitični sistem, ki ga začenjamo uresničevati na delegatskih osnovah, nujno terjata aktivno vlogo družbenopolitičnih organizacij v skupščinskem sistemu. Taka aktivnost vseh organiziranih socialističnih sil, predvsem Socialistične zveze in sindikatov, bo omogočila, da bodo naše skupščine s svojim delom sposobne izražati avtentične interese delavskega razreda in vseh delovnih ljudi ter da bodo postale pravo mesto za dogovarjanje in sporazumevanje o vseh bistvenih vprašanjih dela in življenja delovnih ljudi.

(Novoizvoljeni predsednik republiške skupščine o delovanju nove, delegatske skupščine)

Vida Tomšič

Ničesar pa nismo pozabili

Mi se ne bomo igrali te vrste „demokratičnih“ iger in dialogov s silami, ki itak zavrzajo demokrasko frazo in masko, brz ko jim več ne more služiti ali je več ne potrebujejo. Ne bomo se igrali skrivalnic s pravnimi razlagami o tem, kaj je in kaj ni zapisano v mednarodnih pogodbah, ker vemo, da se tisti, ki načenjajo taka vprašanja, niso niti doslej niti se ne nameravajo po njih ravnati v bodoče. Dali smo — v intereso miru in sožitja v Evropi in v svetu — največ, kar more kdo od nas pričakovati. Ničesar pa nismo pozabili in z oprtimi očmi gledamo dogodke v svetu ter enotni odgovarjamo nanje odločno s Titovimi besedami: „Tukaj je ena Jugoslavija, Jugoslavija brez con, enotna socialistična skupnost narodov in narodnosti! Tujega nočemo, svojega ne damo!“

(Članica predsedstva SRS na slavnostnem zaključku 18. pohoda po poteh partizanske Ljubljane)

Marjan Orožen

Očitno preslišane Titove besede

Pomemben mejnik v razvoju državne varnosti in organov za notranje zadeve predstavlja IV. plenum CK ZKJ, ki je obračunal z določenimi deformacijami v vrhu državne varnosti. Istočasno pa ta plenum kljub določenim kolebanjem pri posameznikih pomeni ponovno vračanje organov za notranje zadeve, zlasti službe državne varnosti, k njenim razrednim izvorom, njeni razredni vsebini, ki so jo nekateri začeli zapostavljati ali celo podrežati določenim osebnim ambicijam. S sklepi tega plenuma se začneja proces ponovnega uveljavljanja družbene samozaščite, ki ima svoje globoke korenine v predvojnem revolucionarnem gibanju in narodnoosvobodilni vojni.

Če je v tem poplunskem razdobju sovražnikom socializma uspelo izkoristiti nekatere okolnosti za svoje namene in cilje, je to treba pripisati le dejstvu, da so bile ponekod očitno preslišane Titove besede na IV. plenumu, da se morajo varnostni organi kar najbolj odločno boriti proti razrednemu sovražniku in vsem drugim sovražnikom naše družbe, pa naj ti prihajajo od zunaj ali se pojavljajo znotraj nje same.

(Iz govora republiškega sekretarja za notranje zadeve 9. maja na Stražnjem vrhu nad Črnomljem)

Bratko Kreft

Kriza ni le v gledališču

Slovensko gledališče ima lepo in dolgo tradicijo že od Linharta sem. Že več let pa se piše o zapleteni gledališki krizi. Vendar, ali je kriza gledališča izoliran pojav v naši družbi? Ali krize ni čutili tudi na drugih področjih kulturnega in umetniškega življenja? Mislim, da imamo še večjo krizo na primer v kritiki, estetskih in etičnih normah sploh, ki so jih prizadeli razni nihilizmi in absurdi naše dobe. Eno z drugim je neločljivo povezano. Absurd tega stanja se v maloštevilnem narodu in naši potrošniški družbi čuti bolj kot pri številčno večjih narodih, saj tam nihilističnim tokovom še nikoli ni uspelo, da bi se dokopali do prikritega ali odkritega monopola, ki bi jim omogočal, da bi posredno ali neposredno, precej glasno in a priori zanikali, diskreditirali ali pa zavrtili vse druge smeri, ki ne sodijo v njihov kalup. Med mnogimi smermi, ki si prisvajajo atribut „avantgarde“, pa je vseeno mogoče odkriti tudi tiste, ki so zares umetniške pa tudi avantgardne, kot tiste, ki so samo psevdavantgardne, čeprav so te najbolj glasne v svoji klikarski reklamli.

(Akademik in upravniki Inštituta za slovenski jezik pri SAZU v intervjuju za zagrebški list „Oko“)

Pot od dojenčka do cibice največkrat težavna za mater in otroka. Kolikokrat išče žena varstvo za otroka, ki je komaj spočet, vsa v strahu, da ne bo mogla več v službo. In kako so matere na delovnem mestu zaskrbljene, raztresene, če niso prepričane, da je njihov otrok medtem v dobrih rokah!

Prav pretrese pa človeka jutranji jok, ki gališiš v vseh blokih in na vseh koncih mesta in v vseh krajih, kjer starši še v jutranji temi malčke, zavite v odeje, nosijo na mrz. V varstvo. Srečne so matere, ki imajo urejeno varstvo za otroka. Ta sreča se v družini pozna.

Urejeno otroško varstvo je stvar staršev in družbe. Na tem področju smo Novomeščani odpovedali. Ne gradimo vrtcev tam, kjer je potrebno, ampak kjer je slučajno prostor.

Zdajle, ta hip, je v samem Novem mestu 400 otrok brez varstva, vse pa kaže, da stiska v otroškovarstvenih ustanovah ne bo tako kmalu omiljena. Zakaj ne?

„Ni toliko krivo pomanjkanje denarja, kot so lokacije. S temi imamo največ težav,“ je rekla Marjeta Potrč, diplomirana pravica in ena najbolj delavnih članic sveta za otroško varstvo v novomeški občini.

Po podatkih od aprila letos je v občini Novo mesto 828 otrok v organiziranem varstvu, od tega v petih mestnih vrtcih 564, v Dol. Toplicah jih je 17, v Žužemberku 30, v Šentjerneju 60 in v oddelku v Škocjanu 12 otrok. Skupno pa je v naši občini okrog 6500 predšolskih otrok in jih je v varstvo zajetih samo 9,1 odst. Glede tega je Novo mesto med najslabšimi v republiki, po drugi strani pa med prvimi po rasti industrije in zaposlenosti.

Očitno torej, da otroško varstvo ne dohaja potreb in hitro se spreminjajoče vsakdanjosti. Program razvoja otroškovarstvenih ustanov imamo za pet let izdelan. Pol tega obdobja je že za nami. Je pa program že večkrat postavljen na glavo, največ zaradi tega, ker vrtcev ni bilo mogoče graditi tam, kjer bi bili potrebni, temveč so morali rasti, kjer je bil prostor.

Že dolgo pred načrtovanjem petletnega razvoja otroškega varstva v Novem mestu je bilo znano, da Kandija z nastajajočim naseljem Nad mlini in mladimi družinami najbolj potrebuje vrtec. Kandijski vrtec je tudi na prvem mestu zapisan v programu razvoja teh ustanov, toda vrta v tem kraju še ni, medtem pa je zrastle že nekaj novih, lepo urejenih stavb za otroško varstvo v mestu in na podeželju.

Samo primer: nad 90 prošenj za sprejem otrok v vrtec je že registriranih iz Kandije, medtem ko jih vrtec v Kristanovi ulici sprejema 72. Iz Kandijske torej vozijo starši otroke čez najbolj prometno, neurejeno in nevarno križišče in most kar dvakrat na dan. V Naselju Majde Šilc imajo okrog 70 kandijskih otrok, v vrtcu na Ljubljanski cesti pa je 30 malih Kandijanarjev. Se pravi, da gre za dva vrtca otrok, zaradi katerih zjutraj in po 14. uri tudi nastaja avtomobilska gneča, kar jih morajo starši prevažati skozi celo mesto.

V Novem mestu gesla „Vrtec čim bliže stanovalcem!“ že leta ne moremo uresničevati prav zato, ker ni ob pravem času primernih lokacij. V urbanističnem programu so na vrtece več ali manj pozabili, vsaj realne lokacije zanje ni. Če vzamemo kandijski primer, je lokacija sicer začrtana že več let, toda že vnaprej se je vedelo, da zemljišča ne bo mogoče pridobiti. Torej gre za lokacijo na papirju.

Drug primer gradnje, ki tedaj ni ustrezala, je vrtec na Ragovski cesti. Ko je bil vrtec zgrajen, tam še ni bilo nobenih blokov, bližnje večje Naselje Majde Šilc pa je bilo razmeroma že staro in tam ni več veliko majhnih otrok. Sele zdaj, po dveh letih,

Tovarna NOVOLES je v Straži uredila vrtec, v katerem je 40 predšolskih otrok in 15 šolarjev. Vrtec je odprtega tipa, bo pa kmalu premajhen še za otroke zaposlenih v NOVOLESU in podjetju „Gorjanci“, ki tudi prispevata denar. Med kolektivi v novomeški občini razen teh izdatneje podpirata otroško varstvo še NOVOTEKS in tovarna zdravil KRKA. Kje so pa drugi?

SO RES OTROCI ZAKLENJENI?

Z namenskimi stanovanjem v bloku za otroško varstvo je pomagano velikim družinam. Tak primer je v Novem mestu na Mestnih njivah, vendar ustanova nima igrišča, zato otroci stikajo tudi okrog posod za smeti. Povsod tam, kjer igrišča ni, si ga otroci sami naredijo!

ko je tudi Ragovska okolica pozidana, je vrtec na pravem kraju, vendar je že zaseden z otroki iz drugih mestnih predelov.

Novi vrtec na Drski

— Kaj narediti v sedanjem položaju, da bi omilili problem otroškega varstva v občini, še posebej pa v mestu?

„Odlučeno je, da bo Novo mesto dobilo vrtec za 120 otrok na Drski, v Šentjerneju nova stavba za otroškovarstveno ustanovo že stoji in bo kmalu odprta, medtem ko bo treba rešiti še vprašanje varstva v Žužemberku in Mirni peči. Žužemberk ima varstvo, toda v slabih in neprimernih prostorih, Mirnopačani pa ob rastoči industriji in zaposlovanju tudi želijo svoj varstveni oddelek.“ To so besede Kristine Plut, ravnateljice vzgojnovarstvenega zavoda v Novem mestu, ki vrsto let na tem delovnem mestu spremlja razmere.

— Zakaj pa vrtec ravno na Drski, saj tam gradijo dom upokoencev, ne pa stanovanjskega naselja za mlade?

„Na razpolago smo imeli dve možnosti za gradnjo: v Šmihelu in na Drski, drugje prostora ni. Tako pravijo strokovnjaki za te stvari. Šmihelska lokacija zaenkrat ne pride v poštev zaradi komunalne ureditve in ker zemljišče še ni pridobljeno. Ostala nam je Drska. Trenutno je tu vrtec glede na bližino stanovanja otrok res manj potreben, je pa predvideno, da se bo Drska v nekaj letih razrasla. Tako spet izjavlja Marjeta Potrč in poudarja še:

„Glede na pomanjkanje ustreznih lokacij za gradnjo moramo program razvoja otroškovarstvenih ustanov sproti prilagajati potrebam in predvsem možnostim. Vrtec na Drski bomo začeli graditi takoj in bo po besedah Marjana Simiča, načelnika oddelka za gospodarstvo pri skupščini občine Novo mesto, že letos vseljiv. Vrtec na Drski bo sprejel predvidoma 120 otrok. Že zdaj pa nam je znano, da je tudi tu zemljišča malo in da bo ustanova utesnjena. Denar za gradnjo je zagotovljen.“

— Med 400 že vpisanimi na listi čakajočih za sprejem bo torej samo 120 novih mest. Kako

kanite rešiti vprašanje varstva za ostale „brezdomčke“?

„Najhitrejša rešitev bi bila dozidava vrtca na Ragovski cesti, kjer manjka največ mest za dojenčke. Tak je naš predlog.“

Samo z avtom ...

— Ker sprejemajo v vrtece zaradi stiske predvsem otroke iz družin, kjer sta zaposlena oba roditelja, in ker morajo starši otroke prevažati iz Kandije malone v Bršljin, iz mesta na Ragovsko in zdaj bodo morali še na Drsko — vas vprašam, tovarišica ravnateljica, kaj je z otroki, katerih starši nimajo avta?

„Tudi jaz si ne predstavljam, da bi lahko samohranilka na primer iz Bršlina brez avtomobila pred sedmo ali šesto zjutraj prinesla v naročju ali v nagnetenem avtobusu svojega malčka v mestni vrtec. Brez dvoma staršem brez avtomobila naši vrtci glede na oddaljenost od potrebnih lokacij niso dostopni. Pomisliti moramo namreč na majhne otroke, ker je ravno zanje varstvo največji problem.

Dojenčki in malčki tja do pete leta so največkrat sami.“

— Je potemtakem tudi sestava otrok v mestnih vrtcih bolj uslužbena, intelektualna in mnogo manj delavska?

„Ne bi mogla reči, da nimamo dosti otrok iz delavskih družin, saj na primer otroka mojstra ali kvalificiranega delavca iz proizvodnje navadno štejemo v to skupino. Je pa malo otrok iz socialno ogroženih družin in vse pre malo takih, ki bi jim bilo organizirano otroško varstvo nujno potrebno.“

Zasebnega varstva je v mestu in na deželi precej in to rešuje položaj. Zaenkrat sicer ni podatkov o tem in ni vpeljana nikakršno sodelovanje med otroškovarstvenimi ustanovami in varuhinjami, toda v prihodnje je tudi to predvideno. Po vzoru severnjaskih držav, kjer je otroško varstvo med najbolj urejenimi na svetu, tudi pri nas pripravljajo načrte za legalizacijo doslej ilegalnega varstva in zasluzka zasebnic.

Gospodinje, ki imajo morda enega ali dva svoja majhna otroka in zaradi teh ne gredo v služ-

med otroke. Ko grem zjutraj od doma, se začne jokati in potem jokam še jaz. V bližini ni nobenega, ki bi hotel Cvetko paziti, z domačimi pa smo skregani. Če je ne vzamete v vrtec ...

Trije primeri med 400 prošnjami za nujen sprejem v novomeške vrtece. Taka so pisma, osebni obiski v upravnih ustanovah pa se navadno končajo ali z jokom ali pa z grožnjami.

... Doma je sam v košari vse štiri ure, ko sem v službi. Če se mu kaj zgodi, boste vi odgovarjali. Jaz ne bom, saj veste, kolikokrat sem prosila, da ga sprejmite v varstvo. Pripravljena sem plačati, samo vzemite ga. Ker pri stroju zmerom mislim, če si je plenico zatlačil v usta ali če se je razkril, ne dosegam več norme in enkrat sem si že ranila prst. Vse to ni moja krivda. ...

... Staro mamo smo imeli pri sebi v bloku, a je prejšnji teden umrla. Lepo prosim, sprejmite našega Petra, star je tri leta, ker imam zdaj dopust, vendar mi bo čez 14 dni potekel. Kam bom z otrokom? Nimam nobenih sorodnikov v mestu in tudi ljudi ne poznam. Smo se komaj preselili iz Celja. ...

... Naša Cvetka je stara štiri leta in jo zaklenem v

stanovanje, ko grem v službo. Na mizo ji pripravim hrano, okna sem zabila, da jih ne more odpreti, je pa vseeno sto nevarnosti. Enkrat si je hotela pogreti mleko in je pustila vključen štedilnik, enkrat pa se je opekla z vročo vodo, ko je odprla pipo. In vse je razmetano, ko pridem domov. Cvetka je miren otrok, ampak postaja čudna. Zdravnik je rekel, da mora

bo, sprejmejo pa v varstvo tri sosedove, pomagajo iz stiske prenekateri družini v bloku. Povsod najdete take varuške. Zaradi zasluzka jih nihče ne preganja, saj bi s tem še povečali stisko. Lahko pa bi zasebne varuške poslali na tečaj, jim priznali kvalifikacijo, jim dali kredit za potrebno opremo ali preureditev stanovanja. Imele bi zavarovanje in osebni dohodek kot vsak zaposleni, enkrat na teden ali morda na 14 dni pa bi k otrokom v zasebnem varstvu prišla na obisk patronažna sestra ali šolana vzgojiteljica z avtorizacijo in napotkov varuški za nadaljnje delo. Vse to je v načrtu, a trenutno še v nejasnih obrisih. Zakaj?

Kje so vzgojiteljice?

Kristina Plut odgovarja:

„Pri problematiki otroškega varstva v naši občini nimamo težav samo zaradi zmogljivosti, ampak tudi zaradi kadrov. Vzgojiteljic je v Sloveniji sicer dovolj, ponekod so celo brez služb, medtem ko v naši občini trenutno pogrešamo 15 vzgojiteljic. Doslej se je malo dolenskih deklet odločalo za vzgojiteljsko šolo. Vzrok je v tem, ker je šola v Ljubljani in je težko otroka po osemletki dati od hiše. Lahko pa bi dobili vzgojiteljice na primer iz mariborskega območja, kjer jih je preveč, a vsaka vpraša za stanovanje. Teh zavod ne more kupiti in tako se vrtimo še v krogu kadrovskih težav.“

S štipendiranjem bo kadrovska stiska v dveh letih omiljena, vsaj tako kaže zdaj.“

In dolgoročna rešitev?

V slogi je moč, zato bi morali po mnenju sveta za otroško varstvo in zaposlenih v vzgojnovarstvenih zavodih združevati sredstva organizacij združenega dela. Predlagajo, naj bi podjetja, predvsem iz Novoga mesta, kjer je problem varstva najbolj pereč, uvedla neke vrste kupovanja mest za otroke v varstvenih ustanovah. Tako bi samoupravni organi podjetja razpolagali z določenimi števili odkupljenih mest v varstvu za svoje zaposlene. Če bi ta načrt podprli vsaj Novoteks, Krka, Novoles, IMV in večji kolektivi, bi na ta način lahko hitro povečali zmogljivosti varstvenih ustanov mimo že zastavljenega programa in samoupravnega sporazuma.

Verjetno bo novi delegatski sistem pripomogel k uresnitvi te zamisli. Besedo odločanja o denarju ima zdaj veliko bolj v rokah neposredni proizvajalec. Ta, ki problem varstva najbolj občuti. Razen tega je izvoljenih več žena in tudi s tem je zagotovljenih več možnosti in več razumevanja za otroško varstvo.

RIA BAČER

Za take stvari, kot je pereč otroško varstvo, tudi vi prispevate. Se ne veste tega? Z nedavno podpisanim samoupravnim sporazumom je določeno, da bo preko organizacij združenega dela v letu 1974 zbranih 4.340.000 dinarjev za uresnitve programa otroškega varstva.

S tem denarjem bosta urejeni otroški igrišči na Mestnih njivah in v naselju Nad mlini v Novem mestu, zgrajen bo nov vrtec na Drski, nabavljena bo oprema za varstveno ustanovo v Straži, 400.000 din pa je namenjenih za letovanje socialno in zdravstveno ogroženih otrok s področja celotne občine Novo mesto.

Kljub temu pa je sredstev manj kot potreb. Če hočemo mimo tega načrta še hitreje naprej, pa tudi potrebno še več prispevati. Jasno!

VRAG JEMLJE SVETNIKE

Nedeljski sprehod skozi Polom, vas, ki so jo ustanovili Nemci in Slovenci v začetku 16. stoletja - Izpod odpadlega beleža v propadajoči cerkvi kukajo svetniki - Nemške grobove prerastla trava - Kranjčani so hoteli staro brizgalno. - Polomčani so v zadnjih letih napeljali elektriko in telefon, zdaj pa bodo obnovili pokopališče in zgradili cesto v novomeško smer

Predsednik krajevne skupnosti Polom v kočevski občini Anton Fabjan mi je dan pred volitvami telefoniral, naj obiščem vas Polom, kjer so lepo okrasili voliše, vas in postavili mlaj.

Vendar Poloma nisem obiskal le zaradi volitev, ampak predvsem zato, ker so Polomčani zelo složni in pridni. Doslej so vsi v glavnem z lastnim delom in skromno pomočjo drugih napeljali elektriko in telefon ter popravili cesto. Vse to je namreč za ta kraj, ki je oddaljen od Kočevja skoraj 20 km in leži sam sredi gozdov, izrednega pomena. Cesta, telefon in elektrika ter z njo radio in televizija približujejo osamljeni kraj svet.

KANARČKI NA VASI

Čprav je večina volila že zgodaj jutraj, vsi pa do 9.10, so vsi prebivalci čakali pred lepo okrašenim voliščem, kjer so postavili tudi mlaj, na novo prebarvali zabetonirano zvezdo in popeskali pot do mlaja. Tam je staro in mlado čakalo na izid volitev. Komisija je preštevala glasove, jaz pa sem poprosil Polomčane, naj mi povedo in pokazajo zanimivosti svoje vasi.

Najprej so me zapeljali v lično leseno hišico 20-letnega Zdenka Hočevarja, ki goji golobe in kanarčke. Na enem izmed tekmovalnih golobov-pismonoš na progi Zagreb-Kočevje so njegovi golobi zasedli prvo mesto. Kanarčkov ima 100, od tega nad 50 mladičev. Seveda jih tudi prodaja. Cena je od 50 do 250 din. Kupci prihajajo od vsepovsod, tudi iz tujine.

SVETNIKI NA PREPIHU

Nato je krenila naša „procesija“ naprej do vaše cerkvice, ki propada. Še pred nekaj leti je imelo ZKGP v njej seno, zdaj pa streha preveč pušča.

Cerkev je bila postavljena leta 1638 ali približno 100 let kasneje, ko je bila ustanovljena vas. V glavnem je zid uničen. Le na nekaterih delih pa je delno odpadel le belež in izpod njega so se pokazali deli nekakšnih svetnikov. Če jih v kratkem

ne bo nihče zaščitil, bodo začeli postopno razpadati še ti, ki so na tistem zidu, kjer je bil verjetno glavni oltar.

Samo še na eni izmed preostalih sten je neka nejasna freska. Domačini ji pravijo „konj“, ker je res naslikano nekaj takega, kot so konjske noge. Morda pa so to vrageve noge, saj so upodabljali vrage s podobnimi nogami in konjskimi kopiti.

Kaže pa, da so cerkveno tudi prezidavali. To trditev so vaščani podkrepili tako, da so mi pokazali dvoje oken, ki sta zelo blizu skupaj. Trdili so, da je večje novejšo, manjše pa se je pokazalo ven menda šele zdaj, ko cerkev propada.

En izmed domačinov je dejal:

— Zaradi cerkve nas je sram. Tujci prihajajo in jo fotografirajo. Morali bi jo ali popraviti ali podreti.

ZAKONCA HÖGLER UMRLA SKORAJ HKRATI

Tudi pokopališče lepo govori o zanimivi zgodovini vasi Polom, ki jo je v prvi polovici 16. stoletja ustanovilo 6 nemških-kočevarskih in 5 slovenskih družin. Kot so Polomčani skupaj živeli, tako so tudi skupaj pokopani, vendar Nemci na desni strani pokopališča, ki je danes zapuščeno, Slovenci pa na levi.

Nemške grobove je prerastla trava. Spomeniki so se sami podrli. Stoji le še en spomenik na grobu, kjer počivata, če sem si prav prevedel nemški napis, zakonca Johann in Gertrud Hoegler iz Kukovega, ki sta umrla 23. (oče) in 26. (mati) februarja 1922.

Slovenski grobovi so sveži, lepo vzdrževani. Na njih so gorele tudi svečke. Polomčani vzdržujejo tudi grob sedmih neznanih partizanov, katerih trupla ali kosti so pobrali po okolici in jih pokopali takoj pri vratih pokopališča. Pravijo, da si bodo prizadevali, da bi dobili neznan partizani tudi spomenik.

Vaški možje, ki so mi vse to razkazovali, so mi pokazali kup peska pred pokopališčem in povedali:

— Letos bomo popravili ograjo pri pokopališču, vrata, uredili mrtvašnico oziroma mrliško vežico in grob neznanih sedmih partizanov.

ŠE MALO ZGODOVINE

Preden se odpravimo s Polomčani naprej po vasi, naj zelo na kratko opišem še zgodovino Poloma, Seča in Kukovega, kot je prikazana v knjigi „500 let mesta Kočevje“, ki je izšla 1971.

Vas Polom je nastala v prvi polovici 16. stoletja. Ustanovilo jo je, po priimkih sodeč, 6 Nemcev in 5 Slovencev. Okoli 1560 je nastala sosednja vas Seč. To ozemlje je bilo 1574 označeno kot sporno. Prilastiti si ga je hotelo višnjegorsko gospostvo. Vendar je bilo 1613 razsojeno, da sodita obe vasi v kočevsko gospostvo. Pač pa je vas Kukovo, ki se 1574 še ne omenja, pripadla čušperskemu gospostvu.

Ze sredi 16. stoletja so hoteli Klečani pregnati komaj naseljene Polomce. Pritožili so se, da so se Polomčani nastanili na njihovih gmajnah in steljnih. Komisarja, ki sta zadevo raziskovala, sta razsodila, „da se je s Polomčani povečalo število prebivalcev v gospostvu in da jih ne morejo pregnati z zemlje in v siromaštvo, posebno še ker imajo družine veliko otrok“. Danes vasi Kleč ni več, Polom pa še obstaja.

Prebivalcev je imel Polom leta 1931 natančno 138, leta 1948 le še 65, leta 1961 že 87, leta 1971 pa 77. Še huje je bilo v vasi Seč, ki je štela leta 1931 102 prebivalca, leta 1971 pa le še 18. Najslabše pa je vojno prestalo Kukovo, za katero v knjigi ni navedeno število prebivalstva, pač pa piše le, da „je Kukovo izkazano leta 1953 kot opuščeno“.

STARA BRIZGALNA

S pokopališča so me Polomčani odpeljali samo preko ceste v gasilski dom. Pokazali so mi staro gasilsko brizgalno. Koliko let ima na grbi, ni vedel nobeden. Zatrdili so mi, da so pred leti zvedeli zanj z gasilci iz Kranja in jim ponujali zanj 500 din. Pokazati so jo nameravali v gasilski paradi. Vendar Polomčani stare brizgalne niso prodali, čeprav imajo še novejšo. Naj počiva v domačem gasilskem domu, kjer je desetletja in desetletja, če ne celo dalj, zvesto služila.

Ko smo se vračali proti volišču, sem jih vprašal, od česa žive. Povedali so, da delajo trije v hlevu ZKGP, kjer je preko 150 glav živine, večina pa dela v gozdovih.

Čprav je Polom pred kratkim imel še šolo, zdaj pa je nima več, kulturno življenje ni zamrlo. Zadnje predstave, igre in proslave so imeli za 29. november in novo leto. Nastopajo seveda predvsem šolarji, ki se vozijo vsak dan v šolo v Kočevje.

»NE USTRAŠIMO SE NIČESAR«

Ob zaključku pustimo besedo predsedniku krajevne skupnosti Antonu Fabjanu:

— Se spominjate, kako smo napeljevali telefon in ste nam dejali: „Ko boste vse naredili, ko boste vse imeli, se boste pa skregali.“ Vendar ni tako. Pri vsem delu, ki smo ga opravili, smo še bolj složni. Tudi na današnjem referendumu so vsi, razen dveh, glasovali za samopri-spevek.

Zdaj smo sklenili, da bomo popolnoma prenovili pokopališče. Pri nas je tako: odločimo se le za eno akcijo, in ko tisto izpeljemo do konca, se lotimo druge. Telefon smo napeljali, zdaj je na vrsti pokopališče, potem pa zelo verjetno cestna povezava proti Novemu mestu.

Naši ljudje so dovtetni za novosti. Pridni so za delo in samoiniciativni. Ne čakajo, če vidijo, da je treba nekaj narediti. Vse teče samo, brez priganjanja. Ljudje se zavedajo, da bodo imeli zagotovo le tisto, kar bodo sami naredili. Če bomo še naprej tako složni, se ne bomo ustrašili nobene naloge.

Smo majhna krajevna skupnost. Dobimo malo denarja, naredimo pa veliko. Bilo bi prav, da bi občina pri dodeljevanju denarja ne upoštevala le števila prebivalstva, ampak predvsem delo, ki ga opravijo še sami občani, in seveda potrebe posamezne krajevne skupnosti. Ij za delo sposobnih naših ljudi je napeljala 15 km telefonske linije: posekalo gozd ob liniji, izkopal jame, postavilo drogove in opravilo še druga dela, da so poštarji telefon le priključili...

Polom, vas sredi gozdov, skupaj s Sečem počasi izumira. Prebivalcev je vedno manj. Lani so izgubili šolo, ker ne dobe učitelja zanj. Vendar se ljudje ne dajo. Delajo, urejajo vse zadeve z veseljem in željo, da bi kraj večno živel. Življenje in napredek kraja pa sta odvisna predvsem od hotenj, dela in prizadevanj prebivalcev. Polomčani skušajo vsem dokazati, da bo njihov kraj živel in napredoval. Morda bo v njem res vedno manj ljudi, vendar bodo ti vedno več naredili in bolje živeli...

Fotografije in besedilo: JOŽE PRIMC

Izpod beleža v cerkvi se kažejo svetniki, ki pa so ponekod že močno poškodovani, ker zaradi lukenj v strehi in zidu odpada omet.

Tale nagrobni spomenik na pokopališču v Polomu in napis na njem zelo živo govorita o zgodovini Poloma in Okolice. Ne le Nemcev-Kočevarjev, tudi vasi Kukovo in še mnogih drugih vasi danes ni več na Kočevskem.

Za tole staro gasilsko brizgalno, za katero nihče ne ve, koliko let šteje, so ponujali Kranjčani Polomčanom 500 din.

Polomska cerkev propada, saj ZKGP v njej niti nima več sena, kot ga je imelo še pred leti.

Polomčani so za volitve 31. marca lepo okrasili vas. Pred voliščem so uredili manjši park in postavili mlaj.

kultura in izobraževanje

Filmske novice

„LET MRTVE PTICE“ ODKUPI-
LA VESNA - Slovenski celovečerni
igrani film „Let mrtve ptice“ je do-
bil distributorja. To je Vesna film,
ki bo poslej distribuiral večino slo-
venskih celovečernih in kratkih
filmov.

SLOVENSKI FILMI V SVETU -
V Sovjetsko zvezo so prodali tri
filme podjetja Viba: - Bevčevega
„Poslednjega pešca“ in „Zivljenje
po vzorcu“ ter Pogačnikov sportni
film „Tri etude za Cathy in Miloša“.
„Zivljenje po vzorcu“ bodo videli
tudi na Švedskem in v NDR, Švedu
so poleg tega odkupili Bevčev film
„Lepo je živeti na deželi“, Marin-
škovo in Steinbacherjevo „Telemate-
rij“ in Sajkovo „Promiskuiteto“,
vzhodni Nemci pa še Ljubičev doku-
mentarec o Kajuhu „Pesem padlega
partizana“.

LE POGAČNIK Z DVEMA - Vi-
ba film naj bi letos posnel 10 krat-
kih filmov. Klopčičev „Kras“ in Du-
letičeva „Slovenska gotška plastika“
sta že skoraj narejena. Pogačnik bo
posnel dva filma: „Človeka z mas-
ko“ in „Sport na ulici“. Bevc pri-
pravlja „Barvno kompozicijo“ iz se-
rije o občanu Urbanu. Steinbaker in
Marinšek bosta posnela „Ce študent
na rajžo gre“, Povh „Selekcijo“,
Hladnik „Revolucijo“, Ljubič „So-
sesko“, Pervanja „Samoto“, Pregelj
„Promorske balade“ in Sajko „Na-
rodno nošo“.

F. M.

JAKCU ZAGREBSKA NAGRADA

V kabinetu Jugoslovanske
akademije znanosti in umetno-
sti v Zagrebu so odprli prejšnji
četrtek 8. razstavo grafike. Ob
otvoritvi so podelili nagrade, ki
jih je podelila 5-članska jugoslo-
vanska žirija. Najvišje priznanje
(srebno plaket) je prejel no-
vomeški rojak akademik Božidar
Jakac za grafiko „Teranova
trta“. Odkupni nagradi sta od
slovenskih umetnikov prešla
Gorazd Šefran in Lojze Logar.

V Likovnem salonu v Kočevju
so nedavno odprli razstavo del
akademskega slikarja Franceta
Godca, ki se je tokrat že drugič
predstavil kočevski publiki s
svojimi realističnimi krajinami.
(Foto: F. Brus)

Mali kulturni barometer

DARILO ZDRAVNICE - PISA-
TELJICE - Novomeščanka dr. Ivica
Tivadar (Tintova), zdravnica v Lju-
bljani, je napisala z dr. Jožetom Jer-
asom knjigo o epilepsiji. Knjiga je
bila z naslovom „Epilepsies in
Children“ prevedena v angleščino.
Avtorica je en primer ek knjige daro-
vala tudi novomeški študijski knjiž-
nici.

Prizor iz Vandotovega „Kek-
ca“, kakor so ga nastudirali
učenci osnovne šole iz Stopič.
(Foto: I. Zoran)

Franjo Mrz: MIR V RAVNINI - s samostojne slikarjeve razstave v trebanjski Galeriji likovnih
samorastnikov, odprte v počastitev dneva OF in praznika dela. Razstava, ki so si jo domačini množič-
no ogledali, je doživela precejšnjo publiciteto v slovenskem in jugoslovanskem časopisu.

KRŠKA GALERIJA ODPIRA VRATA V NOVO SEZONO

Prešeren v krasilni umetnosti

Zanimivo likovno razstavo, na kateri domačin arhitekt Valentin Scagnetti
predstavlja »ilustrirane« liste iz Prešernovih poezij, bodo odprli jutri, 17.
maja, ob 18. uri - Cevc: »Risbe kot alegorije«

Za umetnostnimi hrami, ki
začenjajo likovno sezono spo-
mladi - na Dolenjskem jih je
nekaj - odpira tudi krška gale-
rija vrata prvim letošnjim obi-
skovalcem. Jutri ob 18. uri bo-
do v tem posavskem paviljonu
odprli likovna dela Valentina
Scagnettija, krškega rojaka, ki
ga je javnost dolgo poznala
zgolj kot zelo dobrega arhitek-
ta.

Ljubitelji umetnosti v
Krškem bodo tokrat srečali v
Scagnettijevih delih novo in na
Slovenskem manj znano ter
ujeljavljeno umetniško zvrst.
Po besedah odličnega poznavalca
in umetnostnega zgodovinar-
ja ter esteta Emilijana Cevca
gre za plemenito, a zelo redko
vrsto krasilne umetnosti.

Scagnetti je namreč pesniška
besedila Franceta Prešerna

TUDI NOVO MESTO

Skupnost koncertnih poslo-
valnic Slovenije je na nedavni
seji dobila novega člana - Za-
vod za kulturno dejavnost iz
Novega mesta. Ta zavod je že
do zdaj razvijal delo na kultur-
no-informativnem področju.

ZA TV GLEDALCE - Sentjer-
nejski oktet, ki bo letos spet nasto-
pil na srečanju slovenskih amate-
rskih pevskih oktetov, so posneli za
oddajo na televiziji. Pevce, ki vadijo
pod taktirko Ernesta Jazbeca, so
lahko televizijski poslušalci poslušali
pred kratkim.

STOPIŠKI „KEKEC“ TUDI V
NOVEM MESTU - Dramska skupi-
na osnovne šole Janeza Trdine iz
Stopič je pod vodstvom učitelja Ja-
neza Pavlina 15. maja uprizorila na
svojem odru Modrovo dramatisacijo
Vandotovega „Kekca“. Z igrjo, ki so
jo poznavalci lepo ocenili, bodo
mladi stopiški gledališčniki gostovali
v Novem mestu za vse šole. Režiser-
ju Pavlinu so pomagali učitelj Feliks
Orel in mladi slikar amater Darko
Blažič, ki sta napravila kulise, za
maske je skrbel Novomeščan Brane
Brzin, kostume pa si je za igralce od
ljubljske Dramne izposodila Tanja
Pavlin.

NAŠI V GRADCU - V prostori
deželne sindikata v Gradcu so od-
prli razstavo del nepoklicnih slikar-
jev iz Avstrije in Slovenije. Slovenski
del predstavljajo slike 41 najboljših
ustvarjalcev iz raznih krajev Slove-
nije, med njimi je tudi nekaj Dolenj-
cev, članov Združenja likovnih sku-
pin pri ZKPO Slovenije.

SLOVENSKA KMEČKA NOSA
- V Slovenskem etnografskem
muzeju v Ljubljani so odprli raz-
stavo „Slovenska kmečka noša od
konca 19. stoletja do danes“. Raz-
stavili so številne izvirne noše in
vrsto fotografij.

„prepisal“ s kaligrafsko pisavo,
kakršno so uporabljali srednje-
veški skriptorji, oziroma v kate-
ri so bile tiskane tudi prve slo-
venske knjige, in te tekste svoje-

podčrtano

Od prejšnjega tedna je znano,
katere kulturne naloge so v Slo-
veniji skupnega pomena in kate-
ra dela bodo opravljena z zdru-
ženimi sredstvi. Poročajo, da pri
sprejemanju ustreznega načrta v
skupščini republiške kulturne
skupnosti ni šlo brez „dima in
ognja“.

Pripomb k programu ni bilo
malo. Med najglasnejšimi so bile
iz tistih temeljnih kulturnih
skupnosti, kjer so menili, da „re-
publikanci“ niso v zadostni meri
popirli nekaterih akcij vselo-
venskega pomena. V tem križar-
ju utemeljitev in nasprotnih
argumentov ter lokalnih in repu-

vrstno ilustriral. V kratkem re-
čeno: gre za zlahko vsebino,
prelito v zlahko posodo.

„Da bi vtis približal starin-
skim rokopisom, se je Scagnetti
odločil pri črkah za slovesno
srednjeveško uncialo,“ pravi
Cevc. „Med besedilo je Scagnet-
ti vtaknil slikovite periorisbe, ki
so delno tudi lavirane. Te risbe
se včasih zde kot okvirni črtni
zapotegljaj pa spet kot manieri-
stično občutene skice. Nikoli
pa risbe ne žele realistično opi-
sovati vsebinskih prizorov. So
samo alegorična spremljava, ki
domiselno dopolnjujejo popisane
liste.“

Konzul NDR predstavil Cranacha

Skrbno pripravljena razstava reprodukcij slik in risb velikega nemškega
slikarja bo odprta v Dolenjski galeriji samo še do sobote

Pred okoli petdesetimi ljubi-
telji likovne umetnosti je prejš-
njo sredo v Dolenjski galeriji ge-
neralni konzul NDR v Jugosla-
viji Horst Schadow slovesno od-
prl razstavo reprodukcij del
nemškega renesančnega slikarja
Lucasa Cranacha. Razstava je
posvečena petstoletnici slikarje-
vega rojstva in sodi v okvir kul-
turnega sodelovanja med NDR
in SFRJ.

L. Cranach - avtoportret

Horst Schadow, konzul NDR,
govori na otvoritvi

O STOPIŠKEM »KEKCU« IN ŠE O ČEM

»Da bi jih zapustil? Ne!«

pravi Janez Pavlin, učitelj in režiser, ki bo s
šolsko igralsko skupino predstavil Vandoto-
vega »Kekca« tudi novomeškim učencem

„Razmišljal sem, bilo je
že tik pred odločitvijo, da bi
odšel. A kaj, ko je tu zagna-
nost, ljubezen do dela, do
otrok in tak kolektiv! To me
je zadržalo, ostal sem v Sto-
pičah, najbrž bom še nekaj
let.“ Tako pravi učitelj Ja-
nez Pavlin, slikar in režiser.
Prejšnjo sredo so učenci pod
njegovim vodstvom na odru
v šolski telovadnici (oziroma
v prostoru, ki ga uporabljajo
tudi za telovadbo) uprizorili
Modrovo dramatisacijo Van-
dotovega „Kekca“. Uspeh je
bil pričakovan, občinstvo -
učenci stopiške osemletke in
iz dolške ter podgraške po-
družnice - navdušeno.

dedka Mrza. Igrali smo do-
ma in gostovali. Potem je
prišla na vrsto Suhadolčanova
„Čudežna srca Dopetaj-
ca“. Ko so nam zaploskali
doma, smo gostovali še v de-
vetih šolah. Za nagrado so sli
igralci na morje, kjer so se
naučili plavati.“

„Kekec“ je že druga letoš-
nja igra, ki jo je pod Pavli-
novim vodstvom nastudirala
dramska družina stopiške

Janez Pavlin: zagnanost in
ljubezen do dela z učenci.

šole. Ta skupina tvori jedro
kulturnemu društvu, ki ga
nameravajo v šoli kmalu
ustanoviti. Društvo ne bo iz-
ključno šolsko, ker namera-
vajo povabiti k sodelovanju
tudi že bolj odraslo stopiško
mladino. Šola naj bi potem
še bolj postala kulturno sre-
dišče Stopič in okolice, kot
je to že zdaj. Pri kulturnem
delu učence spodbuja izre-
dno zanimanje občinstva:
ko so imeli generalko za
„Kekca“, se je zbralo na
predstavi nad 260 ljudi. S ta-
kim obiskom bi bilo prene-
katerikrat zadovoljno tudi
Novo mesto.

I. ZORAN

O izpadlem

bliških interesov se je moral mar-
sikdo obrisati pod nosom.

Med tako prizadete se je uv-
stila tudi Dolenjska, zlasti neka-
tere njene občine, ki so v prepri-
čanju, da je sporazumevanje
hkrati nekakšna „mizica, pogni
se“, pristavile večje lonce, kot bi
jih smele glede na velikost skup-
nega mošnjčka.

V republiški kulturni skupno-
sti so brez milosti črtali sofinan-
ciranje večjega števila kulturnih
akcij na Dolenjskem. Tako letos
ne bo soprispevkov za obnovo
kulturnih dvoran oziroma do-
mov, za preureditev novomeške
študijske knjižnice in razširitev
njene dejavnosti, za srečanje ok-
tetov v Sentjerneju, češ da je ta
prireditve pre malo odzivna in še
brez tradicije (!?). Krčanom se
je izjalovilo upanje v republiško
pomoč pri obnovi in preureditvi
Valvasorjeve hiše itd.

Taka sporočila so prenekate-
rega dolenjskega kulturnega de-
lavca razočarala. V mnogih pri-
merih je njihovo negotovanje
upravičeno, v vseh ne. Ostane
upanje, da bodo vsaj občinski
sporazumi obveljali nepristrže-
ni.

J. JUST

V SZ IZŠLA TITOVA KNJIGA

V Moskvi je nedavno izšla knjiga
izbranih govorov in člankov maršala
Tita, ki so nastali v obdobju
1941-1973. To je prva Titova knji-
ga, ki so jo izdali v Sovjetski zvezi.
Založila jo je založba Politizdat.

Knjiga je razdeljena na sedem de-
lov. Prvi obravnava mednarodni po-
men Leninovega nauka in oktobrsko
revolucije ter njun vpliv na revo-
lucionarna gibanja v Jugoslaviji. Po-
seben del je posvečen jugoslovans-
kemu narodnoosvobodilnemu boju,
priateljstvu med Jugoslavijo in Sov-
jetsko zvezo ter njenemu sodelova-
nju, perečim mednarodnim vpraša-
njem in jugoslovanski notranji poli-
tiki.

O knjigi maršalovih govorov in
člankov je prinesla poročilo tudi
„Sovjetska pravda“.

pedagoški kotiček

ČE SMO PRI IZPITU PADLI

Ko na izpitu ne uspemo, je potrebno, da se zamislimo. Ne
reagirajmo takoj emocionalno, ampak racionalno (z razu-
mom) analizirajmo situacijo in napravimo ustrezen načrt,
kako se bomo pripravili za naslednjic.

Proč s potrostjo, občutkom krivde negotovosti in manj-
vrednosti - to nam gotovo tudi drugič ne bo pomagalo na
izpitu. Situacijo moramo obvladati strokovno po znanju in
psihološko, da ne bomo imeli nepotrebnih emocij in pomi-
slovov ter napačnih zaključkov.

Če pademo na izpitu, ne pomeni vedno, da premalo vemo,
da smo se premalo učili. Pomeni še vrsto drugih stvari. Opa-
zujmo se, analizirajmo se in odkrivajmo vzroke neuspeha in
sami sebe! Predvsem pa odstranimo svoja negativna čustva;
ta nam nikoli ne bodo v pomoč. . . .

Dr. ANA KRANJC v Dopisniku 1974, št. 1. str. 5

V republiški moški rokometni ligi prvak že znan - Ribnica druga?

V drugi zvezni rokometni ligi so Sevnici pripravi zmagali, medtem ko so igralke Brežice pripravile priložnost, da v slovenskem derbiju osvojijo nov par točk. Ribničani so v gosteh zabeležili prepričljivo zmago, Crnomeljke pa so v gosteh dobile kar 32 zadetkov.

SEVNICA - METALAC
24 : 18

V derbiju ekip iz spodnjega dela lestvice so se domači igralci pomerili z ekipo Metalca in jo zasluženo in prepričljivo premagali. V prvem delu je bila igra nezanemljiva, gostom pa je taktika uspela, tako da so odšli k odmoru z zadetkom prednosti 9:10. V drugem delu pa so domači rokometarji, predvsem po Radičevi zaslugi, zaigrali precej bolj učinkovito, tako da so brez težav zmagali. Za Sevnico so nastopili: Sirk, Simon-

čič, Sumej 1, Jurišič 1, Bizjak, Radič 7, Koprivnik, Štojs 3, Silc 5, Trbovc 7 in Možic.

E. R.

BREŽICE - ALPLES
14 : 15

Tekma je bila ves čas izenačena, le da so gostje stalno vodile. V drugem polčasu pa so Brežičanke zaigrale precej bolje in kazalo je, da bodo slavile pomembno zmago, toda gostujoče igralke so jih z nekaj hitrimi protinapadi presenetile in zasluženo zmagale. Če bi domače igralke izkoristile številne sedemmetrovke, bi lahko zmagale. Brežice: Hribernik, Molan, 2, Stauber 2, Bah, Rožman, Smerkolj 1, V. Mišič 3, Toplak 5, Zakšek, Germovšek, Mišič 1.

V. P.

BOREC - ČRNOMELJ
32 : 15

Belokranjke so iz Ljubljane prišle s hudim porazom. Za to pa so še najbolj zaslužne igralke Borca, ki so tokrat zaigrale zares odlično. Za Crnomelj so igralce: Starešinič, Goltar, Spec 2, Grgič 9, Birkelj bah, Povše 2, Jesih, Švajger 2.

KAMNIK - RIBNICA
21 : 29

V prvem delu so bili boljši domači rokometarji, Ribničani pa so za-

igrali precej slabo. Razživetje so se šele v drugem polčasu, ko so z izredno igro dosegli kar 17 zadetkov, medtem ko so bili domači igralci uspešni le sedemkrat. Pri gostih je bil tokrat najbolj razpoložen Mikulin: dosegel je osem zadetkov. Za Ribnico so nastopili: I. Kersnič, Abram, Abrahamsberg, S. Kersnič 3, Batinič 2, Mikulin 8, Andolšek 3, Ambrožič 3, Tanko 3, J. Kersnič 7.

NOVO MESTO - KRŠKO
27 : 20

V prvenstveni tekmi ljubljanske conske rokometne lige so Novomeščani brez težav odpravili ekipo Krškega. Pri domačih je najbolje igral Veličkovič, pri gostih pa Iskra. V soboto pa so se Novomeščani pomerili z ekipo Križ in prvenstveno tekmo prepričljivo dobili.

LISCA - KRANJ
31 : 3

Prvenstveno rokometno tekmo ljubljanske conske lige so Sevnice odigrale kot na treningu - brez težav so katastrofalno odpravile gostje iz Kranja, ki v prvem polčasu niso niti enkrat zadele domače mreže.

V. P.

BREŽICE - KRŠKO
27 : 22

Posavski derbi ljubljanske conske lige je privabil ob rokometno igrišče preko 300 gledalcev. Srečanje je bilo pravi prvenstveni boj za točke, v katerem so gostje bolje igrali v prvem polčasu, v drugem pa so jih Brežičani popolnoma nadigrali. Najboljši igralci so bili: Gorišek in Ban pri domačih in vratar Skoberne pri Krškem.

V. P.

KRMELJ - HRASTNIK
21 : 14

Krmeljčani so prvenstveno tekmo ljubljanske conske rokometne lige odigrali v Hrastniku, kjer so jih sprejeli zelo grobi igralci. Kljub temu so z borbeno igro zasluženo zmagali. Posebno se je odlikoval vratar Logar.

A. Z.

NOVOMEŠKI REKORD

Na mednarodnem atletskem mitingu v Ljubljani, ki so ga poimenovali "Mitig prijateljstva", je zelo dobro tekkel tudi Novomeščan Keržan: v teku na 100 metrov je dosegel nov novomeški rekord: 11,0.

Na republiškem prvenstvu v mnogoboju, ki je bilo v Celju, je med člani Novomeščan Dragaš zasedel dobro 9. mesto, zbral pa je 5087 točk. Pri mlajših mladincih je v petoro boju nastopil Križman in zasedel z 2487 točkami odlično drugo mesto.

NOVO MESTO - V prvenstvenih pionirskih in mladinskih nogometnih tekmah so Novomeščani najprej odpravili vrstnike Merkatortja s 4:1, mladinci pa so vrstnike Ihana premagali z istim rezultatom. (P. J.)

Z dolensko košarkarsko ligo se je košarka med mladino še bolj razmahnila, razen tega pa je v Novem mestu začela delovati še pionirska košarkarska šola, ki jo vodi član novomeškega Novoteksa Alojz Poljšak. Na sliki: pionirji Novoteksa s svojim trenerjem pri treningu.

Za košarkarje Beti tretja zmagaja

V četrtem kolu sta ekipi novomeškega Novoteksa in metliške Beti dosegli prepričljivi zmagi - V dolenski ligi vodi Loka

V četrtem kolu republiške košarkarske lige so se z gostovanjem košarkarji Beti in Novoteksa vrnili z zmagama in tako napredovali na lestvici. Ker je vrsta Vrhnikke izgubila v Radencih, je na prvem mestu brez poraza ekipa Triglava.

LESONIT - BETI
68 : 79

Košarkarji Beti so v gosteh še enkrat dobro zaigrali, predvsem v obrambi. Vodili so vso tekmo in le v drugem polčasu so se jim domači košarkarji približali na razliko sedemih točk, to pa je bilo tudi vse. Za Beti so nastopili: Murko 6, Kosovar 2, Jezerinac 19, Lalič 2, Dautovič 25, Medek 7 in Rožič 18. Vrsto Beti je vodil trener Pšenčnik.

NOVOTEKS - VRHNIKA
69 : 75

Novoteksovi košarkarji so z izjemo S. Kovačevića zaigrali pod svojimi sposobnostmi in preboječe, da bi lahko premagali Vrhniko, ki bo, po vsem sodeč, spet najmočnejša ekipa v slovenski ligi. Novomeščani so le nekajkrat vodili, v celoti pa so preslabo metali na koš, tako da so Vrhničani z dobro organizirano igro kljub majhni prednosti prišli do novih točk. Novoteks, ki je sicer sodil med favorite te lige, je zaradi slabe forme že na startu zašel v težave, tako da bo le težko še posegel po vrhu.

Novoteks: Spilchal 3, Z. Kovačević 2, S. Kovačević 35, Ivančič 10, Poljšak 9, Piletič 4, Pirč 4, Kopač 2.

BRANIK - NOVOTEKS
59 : 67

Novomeščani so igrali zelo borbeno, predvsem pa mirno: niso se pustili zmešati sodnikoma in domačim igralcem, ki so po vsej sili želeli zmagati. Sodnika sta jim bila pri tem v izdatno pomoč, saj sta Novomeščanom dosodila kar 35 osebnih napak, domačim pa le 20. Novoteks je kljub temu vodil od začetka do konca tekme in si priboril pomembni točki.

Novoteks: Spilchal 1, Cukut 3, Z. Kovačević 2, S. Kovačević 9, Ivančič 8, Poljšak 29, Piletič 5, Počrnava 6, Seničar 4.

DERBI LOKI

V tretjem kolu dolenske košarkarske lige so bili doseženi naslednji rezultati: Bršljin - Semič 79:51, Zužemberk - Loka 69:76, Straža - Sentjernej 52:54, Metlika - Crnomelj 70:73, prosta pa je bila ekipa iz Dolenskih Toplic. Po treh kolu vodi brez poraza Crnomelj s šestimi točkami, slede: Loka (brez poraza),

Trimo: za slovo še zmagaja

V 14. kolu prepričljiva zmagaja novomeške Krke

V slovenski odbojarski ligi so naše ekipe zaigrale po pričakovanju. Igralke Krke so brez večjih težav zmagale v Ljubljani, Trebanjci pa so v zelo izenačeni tekmi osvojili še nov par točk. V drugi republiški ligi so Novomeščani gostovali pri močni ekipi Triglava in srečanje izgubili. Od drugih predstavnikov v tej ligi nismo dobili rezultatov.

VIČ-KRKA
0 : 3

V štirinajstem kolu so Novomeščanke odpravile igralke Viča prepričljivo s 3:0 (-8, -10, -4). Zaigrale so zelo dobro, tako da jim domače igralke niso bile kos niti v enem nizu, če pa bi se Novomeščanke zbrale še v zadnjem nizu, bi ga lahko dobile celo na nič. Najboljšo igro je pokazala Rajčeva, za dobro igro pa lahko pohvalimo vse nastopajoče (Rajer, Pilič, Fila, Forte, Boh, Gostiša I., Gostiša II., Fabjancič in Zevnik).

TRIMO - MISLINJA
3 : 2

Trebanjci so v nedeljo brez rezerve in v močno okrnjeni postavi v zanje odločilni tekmi v prvih dveh nizih zelo dobro zaigrali in ju zasluženo dobili. Potem so imeli pobudo gostje, ki so se odlikovali z zanesljivo igro v polju in s penali na mreži. Zasluženo so izenačili in so v odločilnem petem nizu vodili s 13:5, a

so tekmo vseeno izgubili. Ob navdušenem spodbujanju sicer maloštevilnih gledalcev je namreč TRIMO, pri katerem se je v tem setu odlikoval zlasti Lojze Babnik, zaigral brez napak in končno set odločil v svojo korist. Srečanje se je končalo z zmago TRIMA 3:2 (13, -11, -9, 13). Pred zadnjim kolom imajo štiri ekipe po 4 zmagi, vendar ima TRIMO najmanj upanja, da se reši izpada, saj se bo moral pomeriti s prvouvrščeno SAVO iz Črnuč.

M. L.

TRIGLAV - NOVO MESTO
3 : 0

V prvenstveni tekmi tretjega kola druge republiške lige so Novomeščani gostovali v Kranju pri Triglavu in prvenstveno tekmo izgubili s 3:0.

KRMELJ - Na hitropoteznem turnirju za mesec maj je zmagal Rudi Blas, ki je zbral 10 točk, sledijo pa: in Šribar 9, Prosenik 8, Markovič 6, Debelak 5,5 točke in drugi. (B. D.)

Ob stezi več kot 3.000 gledalcev

Motokros v Brežicah: Jagodič v kategoriji do 50 ccm sedmi

Več kot 3.000 gledalcev je v nedeljo spremljalo izredno zanimivo boje v motokrosu najboljših domačih in enajstih tujih voznikov. Tekmovanje je odlično uspelo; organiziralo ga je AMD Brežice, pokrovitelj pa je bil Slovenijales, TOZD tovarna pohištva Brežice.

Najprej se je na Tomosovih motorjih do 50 ccm za državno prvenstvo pomerilo 37 mladih tekmovalcev, ki so se izkazali z drzno in tehnično dokaj dovršeno vožnjo. V

nogomet

BREŽICE - BELTINKA
2 : 1

V 18. kolu vzhodne conske nogometne lige brežiški enajsterici ni uspelo premagati nogometne Beltinke. Igrali so preveč medlo in neborbeno, oba zadetka za domačo ekipo pa je dosegel Mirkač.

ELAN - IHAN
2 : 1

V prvenstveni tekmi ljubljanske podzvezne nogometne lige so Elanovi nogometarji zabeležili še eno zmago. V lepi igri so odpravili ekipo Ihana z 2:1, zadetka pa sta dosegla Maksimovič in Weiss.

KOČEVAJE - INDUPLATI
4 : 0

V derbi srečanju so nogometarji Kočevja pred 600 gledalci premagali enajsterico Jarš s 4:0. Zadetke za domačo ekipo so dosegli: Kopač 2, Briški in Müller po enega.

NOVO MESTO - Namiznoteniška sekcija na osnovni šoli "Kajta Rupena" je tudi letos med najbolj delavnimi sekcijami. Dečke in deklice je v začetku vodil igralec metliške Beti Dušan Pezelj, sedaj pa je treninge prevzel mladinec Tomo Žigante. (M. S.)

ŠPORTNI KOMENTAR

Karate: šport za vse

Ze večkrat smo slišali, da se po svetu pojavlja nova zamisel športa, „šport za vsakogar“, ki se je tudi pri nas počasi pričel uveljavljati v raznih oblikah. Ze sama zamisel govori, da je ta šport namenjen vsakomur in je odsev potreb po gibanju današnjega človeka.

danes zanima vse več ljudi. Med temi je tudi veliko Novomeščanov, ki zelo radi obiskujejo treninge prvega mojstra karateja v Sloveniji Staneta Iskre. In kar je velika prednost karateja pred drugimi športi, je njegova cenjenost. Prav zaradi tega delovni človek lahko trenira skozi vse leto, ne da bi moral trenirati zaradi stroškov prekinitev.

Kaj je še tako vabečega pri tem športu? Prav gotovo dejstvo, da se z njim ukvarjajo v domovini tega športa (ki je bil nekoč čisto nekaj drugega kot šport) tudi šestdesetletniki. Ti trdijo, da jih je prav vaja karateja napravila spretne, odporne in da z njegovo pomočjo lažje premagujejo težave na delu. Karate zahteva od človeka veliko spretnosti, kondicije in moči, vse to pa zelo kmalu pridobi z rednim treningom pod strokovnim vodstvom.

J. PEZELJ

Pri nas že nekaj let populariziramo množični šport, tako imenovani množični šport, in z veseljem lahko ugotovimo, da mnogi po naporni službi radi zavijejo v naravo na trim stezo. Razen tega poznamo pri nas še delavske športne igre, ki imajo vse več pristašev, žal pa postanejo živahnejše le v toplejših mesecih.

Prav gotovo lahko šport za vsakogar poimenujemo tudi športno panogo, ki se je pred kratkim ustanovila tudi v Novem mestu in ki ima v Krškem že dolgo tradicijo. To je karate, za katerega se

NOVO MESTO - V prvenstveni košarkarski tekmi za pionirje je Novoteksa doma premagal ljubljanske Moste 40:22. Novoteksovi mladinci so prav tako na domačem igrišču premagali Savsko naselje iz Ljubljane 107:57. (J. S.)

KRMELJ - Krmeljski rokometarji igrajo vse boljše in so ena izmed boljših ekip v zasavski rokometni ligi, saj niso izgubili še niti enega srečanja. Premagali pa so Smartno, Cerklje, Arčiče, Leskovec, v Dobovi pa so iztržili pol točke. Tako so se povzpeli s sedmega na odlično drugo mesto. (B. D.)

DOBRA TURKOVA IGRA

Prejšnji teden so s prvenstvom začeli tudi igralci tenisa. Zaradi močnega deževja so Novomeščani prvo kolo odpovedali, torej srečanje pa so odigrali v nedeljo v Zalcu in ga po slabši igri izgubili s 4:1. Isti dan so se pomerili še z ekipo Trbovelj in v tekmi drugega kola zmagali z istim rezultatom 4:1. Prvenstveni tekmi v L. C. republiški ligi so odigrali Turk, Uhl, Sekuranja, Gerbec in Zorko. Najboljši je bil Turk, ki je za Novo mesto zabeležil tri zmage.

DVE ZMAGI PRAZNIKA

V mesecu maju so novomeški šahisti odigrali že dva hitropotezna turnirja. Prvi je bil v počastitev 1. maja, drugi pa je spadal med redne mesečne hitropotezne turnirje. Na obeh je prepričljivo zmagal mojsterski kandidat Praznik, ki v 21 srečanjih ni doživel niti enega poraza.

Vrstni red na turnirju v počastitev 1. maja: Praznik 8 točk, Stokanovič 6,5, Šporar 6, Pucelj 6, Istenič 5, Ščap 3,5 in drugi. Vrstni red rednega mesečnega turnirja, na katerem je nastopilo trinajst igralcev: Praznik 11,5 točke, Petkovič 10,5, Lubej 7, Stokanovič 6,5, Šporar 6, Pucelj 6, Milič 5,5, Ščap 5,5, Keržan 5,5, Materni 5 točk in drugi.

J. PUCELJ

PRVO MESTO ZA IGRALCE KOČEVJA

V prostorih Doma telesne kulture v Kočevju je bilo polfinalno tekmovanje pionirskega festivala v košarki, na katerem so imeli največ uspeha pionirji osnovne šole iz Kočevja. Rezultati: Kranj - Metlika 48:45, Kočevje - Postoja 66:32, Postojna - Metlika 50:80 in Kočevje - Kranj 66:33. Vrstni red: 1. O.Š. Kočevje, 2. O.Š. Simon Jenko Kranj, 3. O.Š. Metlika, 4. O.Š. Postojna. Za ekipo Kočevja so nastopili: Rajsar, Lisac, Cetinski, Lovko, Jambrovič.

Z. FAJDIGA

Kje, kdo, kdaj?

Rokometarji Brežice se bodo pomerili v gosteh pri ekipi Jedinstva, ki se bori za obstanek v ligi, Sevnici pa gredo k eni boljših ekip v drugi zvezni rokometni ligi - k Celjanom. Crnomaljke bodo imele v gosteh vrsto Dobrej, in če bi zaigrale dobro, bi lahko računale na drugi par točk. Ribničani bodo skušali v naslednjem kolu doma odpraviti rokometarje Slovenj Gradca. Novoteksovi košarkarji igrajo doma z vrsto Trnovega, Beti pa bo imela v gosteh Triglavčane. Odbojkarji Trebnjega grede k prvouvrščeni ekipi Save, igralke Krke pa se bodo doma pomerile s prvouvrščeni „Fužinarčkami“. Ker nogometarji Brežice ni uspelo zmagati doma, bodo poskušali prvenstvene točke dobiti pri Slivnici, ki ima sedaj ravno tako kot oni osemnajst točk.

V. PODGORŠEK

Elanovi nogometarji niso bili še nikoli tako močni, kot so v letošnji sezoni. Po nesrečnem porazu na domačem igrišču z enajsterico Kamnika bodo v svoji ligi zavzeli drugo mesto, kar jih bo pripeljalo na kvalifikacije. Kot pravijo sami, bodo tam dokazali, da sodijo v kvalitetnejšo ligo.

— NAJBREŖ GA JE SPOZNALA ...

Dragi, kaj ti pa manjka, da bi bil srečen?

Dolenjski list pred 20 leti

Še vedno na papirju

SPREJETI DRUŽBENI načrti, ki so sicer izračunani na kar najbolj resnični osnovi, pa so vendar še vedno le na papirju. Sprejete številke je treba uresničiti. To pa je odgovorna naloga vseh delovnih ljudi v kraju. Od ustvaritve in družbenih načrtov predvidenih dobrin je v celoti odvisna življenjska raven vsakega prebivalca v kraju. Zato mora biti družbeni načrt hkrati delovni načrt vseh proizvajalcev v kraju. Prizadevati si moramo, da dosežemo le predvidene količine dobrin, temveč da jih ustvarimo še več. Le z visoko in kar najboljsh proizvodnjo bomo dosegli boljše življenjske pogoje in blaginjo delovnih ljudi.

ZE PREJŠNJI teden smo poročali, da bo novi most na Loki izročen prometju še ta mesec. Povzročitvalnim delavcem se prebivalstvo lahko zahvali, da bo imelo Novo mesto že svoj četrti most. Dolgoletna želja in potreba bo tako predčasno uresničena.

LETOSNJE DELO turistično-olepševalnega društva v Metliki je bilo usmerjeno predvsem v nadaljnjo ureditev letnega kopaliska na Kolpi. Če do društva uspejo dobiti potrebne kredite, bo sezidalo ob Kolpi restavracijo s pritiklinami in garazo, s sobami za tuje in stalnim stanovanjem za hišnika. Predvidena je ureditev otroškega igrišča, raznih sportnih naprav, ležalnih klopi in dohodov in vodo.

ZELJA ŠENTRUPERCANOV in okoličanov, da bi imeli kinopredstave, bo kmalu uresničena. Pod vodstvom domačega kulturno-umetniškega društva in ob izdatni pomoči vaščanov preurejajo sedaj dvorano bivšega Sokolskega doma. Za potrebno kabino je kolektiv opekarne podaril opeko, prevoz materiala pa bodo opravili brezplačno domači vozniki.

PRVEGA MAJA je bil v Adlešičih odprt poštni urad. Pred poštnim uradom se je zbrala množica ljudi, ki je proslavila ta veliki dogodek. Poštni urad je sicer skromen, a zelo okusno opremljen in zelo potreben.

(IZ DOLENJSKEGA LISTA 14. maja 1954)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Jako pomenljiv dan za nas

(K malu se) bode otvorila dolenjska železnica, katero smo pričakovali, po kateri smo zdihovali blizu 30 let. Gotovo je to pomenljiv, jako pomemben dan za nas. Najdane so, da tudi dan, ki prinese Dolenjcem boljše dni. Res je sicer, da so misli in sanje o železnici jako različne, ta jo hvali, oni preklanja – brezno peklenske, Vsaka reč ima senčeno in sončno stran, tako tudi železnica. Kar enemu koristi, dosti-krat škoduje drugemu. Posameznim bode dovo-zi v kvar, namreč nekaterim gostilničarjem ob cesti, nekaterim voznikom, tudi v pravem oziru nam gotovo ne bodo v korist tuji, katere nam prinese nova železnica – ali sploh bode koristna, jako koristna za nas, če jo bomo le znali prav izkoriščati.

(Tuji obrtniki) zahtevajo resno, naj se ob nedeljah sploh res počiva od dela. Kako potrebna bi bila o tem ostru postava pri nas, nam najbolj priča dolenjska železnica, pri kateri se je ob nedeljah veliko delalo.

(O glas) Zgubljena je zlata naprsna igla, ka-korsne gospodinje na vrtalnuko nosijo. Obliko ima konjske podkove. Celih pet goldinarjev darila dobijo poštnjak, kdor jo najde in mestni policiji prinese.

(V državne) zboru se sedaj vreja valuta. Novi finančni minister hoče iz prometa spravi-ti državne bankovce in jih namestiti s novim denarjem. To pa hoče storiti na tak način, da bi imeli le židovski bogatini dobiček od tega, pri-rosti davkoplačevalci pa bi imeli dobiti nov davek. In ravno zaradi tega se je tudi konse-rvativni klub skoro razpadel. Vendar se ni bati, da bi liberali dobili vladno v roke.

(IZ DOLENJSKIH NOVIC, 12. maja 1894)

V starost brez strahu

Nova spoznanja ve-de o staranju - Sta-rejši ljudje se lahko uče

V novejšem času znanost vse bolj zavrača mnenje, da so starejši ljudje načelno manj sposobni za delo kot mladi. Predvlastno postaja v povprečju starejše, gospodarstvo pa je podvrženo vse hitrejšim spremembam, ki zahtevajo preusmeritev delavcev na nova področja, kar posebej prizadeva starejše ljudi, ki niso (takošno je mnenje) sposobni pridobivati si nova znanja.

Dosedanja biologija je v proces staranja zajemala tudi slabljenje in odmiranje možganih centrov ter je tako zanikovala možnost učenja tudi v starejših letih življenja. Najnovejša raziskovanja v gerontologiji spodbijajo take trditve. Ne trdijo, da niso reakcije starejših ljudi počasnejše, da se ne slabšajo vid, sluh in gibljivost, opozarjajo pa, da sposobnost mišljenja ne upada. Ameriški znanstveniki so ugotovili, da se ljudje v srednjih letih lahko učijo enako dobro in uspešno kot mladi ljudje. Poznatni pa morajo seveda metode učenja in imeti mirno zagotovljene življenjske razmere. Skoraj popolnoma enak uspeh dose-gajo tudi ljudje v višji sta-rosti.

Gerontologija obenem ugovarja, da je vzrok za upadanje sposobnosti pri sta-rejših ljudeh v prvi vrsti strah. Bole se, da ne bodo zmogli novega znanja, celo prepričani so o lastni nemo-ći, vse to pa deluje izredno zaviralno. S posebnim psi-hičnim treningom se da strah odpraviti.

Sociologi pa ob teh spo-znanjih poudarjajo, da se mora spremeniti tudi sam položaj starejših ljudi v družbi, da se jim mora spo-sobnost priznati in da jih ne smemo zapostavljati.

Zgodilo se je...

DUHOVNA MOČ „Čiška ar-mada ni kruta sila, ampak duhovna moč!“ To je geslo, ki ga člisko časopisje širi med ljudstvom. Ljudi je vsekakor treba poučiti, saj ni tako lahko razumeti, da se duhovna moč izraža precej „neduhovno“. Najprej so uklinili skoraj vse časopise, pre-vedali celo vrsto filozofij, najbolj pa se je duhovna moč izkazala na tiso-čih zaprtih, mučenih in ubitih ljudi. Po vsem tem sodč, so kruta sila otroški vrtilci, šole in sloboda.

POMOČ – V predvolilno kampa-njo za francoske predsednika so se vključile tudi žene kandidator. Žena Jacquesa Delmasa je izjavila, da bo z vsemi silami vplivala na moža, da bo uredil tudi zastarele francoske zakone o družini, kontra-repciji in splavu, seveda če bo postal predsednik. Toda ali se bo vplivna žena ustavila samo pri tem?

ZAMENJALI DATUM – Pred prvomajskimi prazniki je vznikne vzradostila vest, ki jo je natisnala Po-litika. Casopis je poročal, da se bo uvozeno motorno olje pocenilo. Tisti, ki so novici verovali, so na ben-cinskih črpalkah doživeli razočara-nje. Benčinski možje o pocenitvi niso hoteli nič slišati, rekli so celo, da če bo sprememba, potem se bo olje podražilo, ne pa pocenilo. Mor-da pa so novinarji Politike zamenjali datum in so 1. maj zamenjali s 1. aprilom?

GOLOTEK V PEKINGU – Te dni so zabeležili prvi primer golo-teka, ki se je razpzel že po vsej že-meljski krogi, tudi na Kitajskem. Na diplomatskem spopijemu v Pe-kingu se je neki zahodni diplomat sklekl in pretekel nekaj metrov. Ki-tajski vlada na diplomato golotek ni reagirala. Zahod je Zahod, Kitajci ma norost opraščajo.

TEŽKO BREME – Uboga Golda Meir se je zadrla in izjavila: „Pet let je dovolji. Prišla sem na konec poti. Niman več moči, da bi nosila to breme!“ Breme je resnično težko in je marsikateri izraelci primer se bo težko zadrl pod njim.

JAPONSKI MOZGANI – Razsta-va znamenite da Vincijeve slike Mona Lisa je globoko razburkala ja-ponsko javnost, a vse kaže, da je zmedla tudi japonske elektronske možgane. Komputjer, ki je izraču-nal, kakšen glas je imela Mona Lisa, je šel še korak dalje. Prisenečnim znanstvenikom je postregel s podat-kiom, da je bila Mona Lisa zgled iz Tokia. Komputjer je postal zdomaj domoljub.

ČUDNA LOTERIJA – Irci so upravičeno jezni na boginjo, ki deli srečo. Na znameniti loteriji, kjer do-sejajo prvi dobitki vsote po 770 mi-lionov starih dinarjev, so glavni do-bitniki sami tuji, čeprav ima loter-ija ime Irska loterija.

FATU HIVA – Svetovni popot-nik Thor Heyerdahl, ki je s splavom Kom-Tiki preplul Tihi ocean in o tem potovanju izdal knjigo, ki je kmalu postala najbolj prevana kn-iga na svetu, je napisal novo delo, za katero je že veliko zanimanja. V n-ovi knjigi Fatu Hiva opisuje, kako sta z ženo živela na pustem otoku v Južnem morju in preizkušala življen-je ljudi v kamenski dobi. Feministke se zdaj sprašujejo, ali sta zakonca res živela na naših ljudeh iz kamene do-be in če ni pisatelj morda svoje žene vlačil okoli za las.

LETALSTVO

Najmanjše letalo na svetu: zgra-dila sta ga zakonca Colomaban iz Pariza.

Zračni moped

Najmanjše letalo na svetu leti na nebu Fran-cije - Poceni

Dve leti sta zakonca Colo-maban iz Pariza marljivo delala na svoji zamisli in končno jima je uspelo: zgradila sta najmanjše zračno vozilo, ki mu težko re-čemo letalo, prej bi lahko govori-li o zračnem mopedu. Za iz-grajdnjo celega avionička sta po-trušila samo za 18 tisoč dinar-jev frankov in tako je njuno le-talce tudi najcenejše motorno letalo na svetu.

Letalo, ki sta ga poimenovala „Cri – cri“, je dolgo vsega skupaj 390 centimetrov. Pogonjata ga dva motorja; vsak motor ima 137 kubičnih centimetrov in 8 konjskih moči. Letalo je na-pravljeno tako, da se lahko do-kaj hitro zloži. Da se spravi v škatlo s kolesi, ki jo je mogoče priložiti na vsak avtomobil. Tako lahko avionček pripeljeta do primernega prostora za vzlet. Tega prostora pa ni treba veliko. Šel Cri-Criju zadostuje že prostor v velikosti nogometnega igrišča, da se dvigne.

Prvi polet letala je trajal samo 20 minut, vsi naslednji pa so bili precej daljši. Zaloga go-riva, ki ga lahko zračni moped ponese, zadostuje za dveurno vožnjo. V tem času prenese 80 kilogramov teškega človeka približno 350 kilometrov daleč.

Podobnih majhnih letal je na svetu že kar precej in ob vsem tem se nekateri sprašujejo, če ne bo kmalu tudi na nebu gneča, kot je dandanes na cestah. Kdo si ne bi omislil letala, ki stane samo slabša stara dva miliona dolarjev?

Kotiček Kotiček Kotiček

Zivljenje včasih res ni bilo lahko, trdo smo delali od zore do mraka, trd kruh grizli pa smo le nekako pre-dihali. Celu zadovoljni smo bili. Človek se je praznika veselil, ko je kaj boljšega v usta dal in si kaj boljšega kupil. Eh, takrat nismo gledali toliko na denar. Danes pa gledam naše ljudi, za katere sem zastojni Brdavska na ce-sarskem Dunaju ob glavo dal, in kaj vidim – namesto očij ljudi bankovci strme v svet, v glavah pa zvenekata denar. Da bi kdo kaj postoril zastojni, ga menda ni več slu-čaja.

Bili so tudi prej ljudje na denar udarjeni, celo kri so prelili zaradi te strasti, ampak pravim vam, ljudje, tako nezadovoljni, tako po-zrešni, tako predani mamonu na res niso bili. Pa mislite, da so srečni. Kje pa!

Zadnjič sem legel pod lipo, dan je bil vroč in prij-la mi je zelena senčica. Pi-tički so peli, cvetje disalo, skratka, kar igralo mi je pri srca. Svoje delo sem opravil, počitek sem si zaslužil. Pa jo

MARTIN KRPAN

TATVINE

Oropana zakladnica

V Zadru ukradli umetni-ne svetovne vrednosti

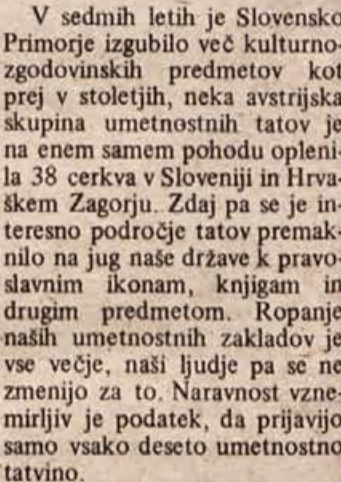
Stoletja so dragocene pred-mete iz samostanske zakladnice sv. Franje v Zadru skrivali po kleteh in jamah pred očmi lo-povov in šele četrta stoletja so bili razstavljeni. Po mnenju strokovnjakov Unesca so ti predmeti neprecenljive vred-nosti ne samo za narodno kul-turo, ampak imajo velik pomen za svetovno umetnost in kul-turo. Dva relikviarja iz 15. stolet-ja, tri kelihne iz zlata in srebra iz 14. stoletja, srebrno razpelo, srebrno in in zlato vazo, minia-ture iz koral in sliko neznanega beneškega slikarja, vse to je sa-mostan izgubil. Neznani lopovi so dragocenosti ukradli pred ne-kaj tedni.

Ukradeni predmeti iz samostan-ske zakladnice. Umetnine sve-tovne vrednosti

Dogodek je prisenetil jav-nosti, čeprav za tiste, ki poznajo usode naših umetnin, ni tako navadno. Jugoslavija je nam-reč že dolgo žrtev „umetniške-ga podzemlja“, ki po naši do-movini kraje, poceni odkupuje in ropa ravno umetniške pred-mete po cerkvah, samostanih in dvorih. Podtalna trgovina z umetniškimi predmeti cvete in vsako leto izgine po skrivnih ka-nalih iz naše domovine veliko stvari, ki jih ne znamo ali ne moremo pravočasno dovolj učinkovito zaščititi. Ikonc, sil-ke, baročni kipci, zlati kelih in krizli, stilno pohištvo, nagrobniki, nakit, amfore, vsi ti predmeti naše zgodovine izginjajo z naših tla in se pojavljajo v stari-narnah na ulicah Trsta, Rima, Frank-furta, Dunaja, Pariza in New Yorka.

V sedmih letih je Slovensko Primorje izgubilo več kulturno-zgodovinskih predmetov kot prej v stoletjih, neka avstrijska skupina umetnostnih tatov je na enem samem pohodu opleni-la 38 cerkva v Sloveniji in Hrvaškem Zagorju. Zdej pa se je interesno področje tatov premak-nilo na jug naše države k pravo-slavnim ikonam, knjigam in drugim predmetom. Ropanje naših umetnostnih zakladov je vse večje, naši ljudje pa se ne zmenjajo za to. Naravnost vzne-mirljiv je podatek, da prijavijo samo vsako deseto umetnostno tatvino.

Površina Merkurja spominja na površino Meseca. Takega posnetka do letosnjega leta ni bilo mogoče narediti.

Rešitev prejšnje križank:...

NAVRTAN SHAKESPEARE Zgodba dela pri gradnji podmorskega premosta med Anglijo in Francijo so se že začela. Angleži so za projekt navrtali Shakespeara. Seveda ne svojega znamenitega dramatika, ampak samo skalo, ki ima njegovo ime.

Najmanjši v našem osončju

Šele letos dobili dobre posnetke Merkurjeve površine - Najbližje Zemlji, a najbolj nepoznan planet v osončju

Merkur je najmanj poznan planet v našem osončju. Ker je najbližje soncu, ga lahko astronomi opazujejo skozi teleskope le neposredno pred zahodom in pred vzho-dom sonca, takrat pa se na-haja na robu horizonta, tako da debela plast ozračja onemogoča boljše posnetke tega majhnega in težkega planeta. V letošnjem marcu pa so astronomi dobili izredno jasne in lepe posnetke Merkurjeve površje, ki jih je posnela avtomatska sonda Mariner 10.

Površina Merkurja spominja na površino Meseca. Takega posnetka do letosnjega leta ni bilo mogoče narediti.

D L	ZAVOJ	STRUPEL PLIN MERA	MERSKA BASI LUNA GORA PRI TUBI ANI	UNESK OČE	BOGINJA MAVRICE ANTIMON	DOBITEK PRI TOMBOLI	PEROCI ARAB POKRAJINA	ZATOČISKO JAP OTOK	NEON LEO SLEZAK
VELIKA MACKA	OPOZORI-TEV	IZ VOR	SODARSKO BRODICE	KOD DEBUJE	STAROSTA	BRISKI RAPOVSKIČKI LINA KETLA	REZANJE	KOSTAVEK	NADARJE-POST
PISALNA PRIPRAVA	PORTUG. AGENCIJA	KRZNDAR	PRIPADNIK ETATIZMA	TANTAL					

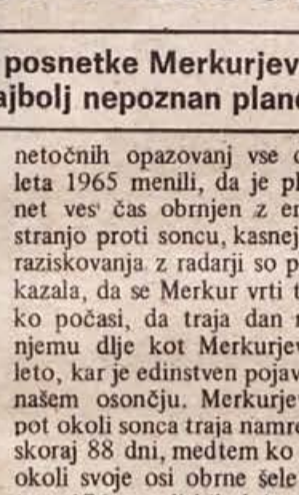
PARADIŽNIK V STAREM RIMU

Milo je pogledal Paradižnik svojega gospoda. Ljubavno pisemce da bo pisal zanj, ne; kaj takega pa še ne!

24. Piula je torej uporabljena precej proti afriškemu obalam. Približajmo se zlikovcu Ruranku in Karbunklu in poizkusajmo izvedeti, kaj panta. Njuni načrti so bili enostavni. Prvi del planirala svoje me-dno dejanje sta se spravila v svojo zaroko. Zanj sta se pripravljala, da vlakneta v malho se pošel del. Ta del naj bi jim poslala Kleopatira v znamenje ljube-ljubi.

Prpriprave za svinjsko kuho

Veliki lonce za svinjsko kuho in burkle z valičkom.

Med mnogimi opravili kmečke gospodinje je bila od nekdaj tudi skrb za krulce štrinočve v svinja-kih. Vrednost vsake „ta mlade“ se zato ni merila samo po tem, kako dobra mati je in kakšna je kot go-spodinja v hiši, ampak tudi po tem, kako debele prašiče zna zrediti. Od debelih in velikih prašičev je bilo odvisno, ali bo imela družina dovolj mesa in zabele.

Da je prašiček hitro raste in se debelil, je moral jesti dobro in močno hrano. Kmečke gospodinje so zato pričakovale, da bi našli vodo na tako vročem planetu, kot je Merkur.

Toda najbolj je iznenadilo astronome, da ima tudi Merkur svojo luno. Po posla-nih slikah so izračunali, da ima premer 26 kilometrov in da se zavrti okoli planeta v 11 urah. Šele kasneje so ugotovi-li, da so se zmotili in da ni šlo za luno, ampak za daljno zvezdo. Premotilo jih je zibanje sonde.

Ključ temu pa so podatki, ki jih je poslala sonda, izredno pomembni, saj so v mar-sičem spremenili dosedanje po-dobok, ki so jo imeli o tem malemu, a izredno težkem planetu.

Najbolj so jih zmedeli luči-čne in podobno. Ko je bila krma sku-hana, je skrbna gospodinja z vročo oedejaiko polila zdrobljeno stoko-vino in jo vrgla kot močna krmila živini v jasi, da ji ni šlo nič v izgu-bivo.

J. DEBELJAK

Veliki lonce za svinjsko kuho in burkle z valičkom.

Da je prašiček hitro raste in se debelil, je moral jesti dobro in močno hrano. Kmečke gospodinje so zato pričakovale, da bi našli vodo na tako vročem planetu, kot je Merkur.

Toda najbolj je iznenadilo astronome, da ima tudi Merkur svojo luno. Po posla-nih slikah so izračunali, da ima premer 26 kilometrov in da se zavrti okoli planeta v 11 urah. Šele kasneje so ugotovi-li, da so se zmotili in da ni šlo za luno, ampak za daljno zvezdo. Premotilo jih je zibanje sonde.

Ključ temu pa so podatki, ki jih je poslala sonda, izredno pomembni, saj so v mar-sičem spremenili dosedanje po-dobok, ki so jo imeli o tem malemu, a izredno težkem planetu.

PAPAGAJEV KLJUN

Ni moč izmeriti in oceniti sprtnosti zločinca, dokler ga ne primemo. Slučaj je pogosto res zločinca pred visilicami, isti slučaj pa je obesil številne kriminalce, ki so se v začetku sprtno izmazali.

Združene sile policije in zakona niso mogle spraviti Florence Hornby zaradi umora moža na morišče. Percival Hornby je bil sin trgovca iz Barkinga. Mati mu je umrila, ko je imel 14 let. Bili so skromni ljudje. Mladi Hornby je hodil v šolo in bil precej slab učenec. Leto po ženini smrti je njegov oče, ki je privravec precejšnjo vsoto denarja, kupil veliko hišo s prostranim vrtom v Richmondu, kamor se je bil preselil.

Percival je prekinil solanje in se je samo še igral na velikem vrtu. Ko mu je bilo 18 let, je oče nenadoma umrl in mu zapustil premoženje, vredno okoli 80 tisoč funtov šterlingov. Percivalov varuh si ni mnogo belil glave zaradi svojega varovanja.

Ko je dopolnil 21 let, je Percival postal polnoleten in je lahko delal, kar je hotel. Vendar so bile njegova duševnost in njegove zahteve takšne kot pri 12-letnem fantu. Dan in noč je čepel v veliki jedilnici s skupnico mestnih prašičkov. Dobro so jedli in še več pili, dokler nekega dne ni prišel k Percivalu neka ženska, predstavnica zavarovalnega zavoda, in mu ponudila zavarovalno polico. Prišla je v hišo, ko je bilo veselje že na zaviljuhi višini.

Imela je 35 let, bila je lepa, čeprav je imela na obrazu nekaj oster izraz, ki pa so ga bližje sive oči nenavadne, mandljeve oblike. V hipu je razumela situacijo in priložitno odlično izkoristila. Čez šest tednov je bil Percival njen mož.

Rekla mu je, da se imenuje Florence Hornbeck (čudna podobnost priimkov), da je vdova in da je nekaj časa živela v Ameriki. V začetku se ni zanimala za Percivalovo premoženje in oporoko. Pozneje pa je skrbno pregledala premoženjsko stanje, ki je bilo daleč od zamišljenega, vendar ne toliko zaradi moževega razpisavanja, ampak zaradi drugih vzrokov. Florence ni odnehala. Vrgla se je na delo, da bi spravila v red zapuščenno premoženje.

Odpuštila je strelnico, ki je skrbela za Percivala, napeljala je telefon, poskrbela je, da je mož imel boljše kondicijo in da se je zdravstveno popravil, prisilila ga je, da se je učil veslati, kupila mu je karabinko in revolver, da bi se ukvarjal s strelstvom, kar ga ni prevzel veselilo. Za vsak primer sta napisala oporoki, v katerih sta v primeru spirta zapustila premoženje drug drugemu.

Percivalovo premoženje niti ni bilo tako slabo, njeno pa je bilo sestavljeno samo iz „določene imovine“. Končno je zavarovala možovo življenje na 15.000 funtov, čeprav je po poroki bil zelo zdrav. Zavarovala je celo nekatere na pogled malo vredne slike-miniature.

Kakšen je bil zakon te čudne dvojice, ki ni dolgo trajal, je težko oceniti, 35-letna energična ženska je živela z malce zmešanim 21-letnim fantom popolnoma sama v ogromni hiši.

Njuno premoženjsko stanje je postojalo vedno slabše in odločila sta se, pravzaprav je ona nagovorila njega, da bosta vrgla miniature v reko in proglasila, da so jih ukradli, da bi dobila zavarovalnico.

Neke noči je Florence obula Percivalove čevlje in ukradla čoln pod mostom v Richmondu. Privilajala je do hišnega pomola, kjer ji je Percival dal slike in še nekatere druge „vrednosti“ iz hišne blagajne. Dala je vrečico v čoln, on pa je odšel domov ter mislil, da bo vrečica pristala na dnu reke. Ona pa jo je pustila na bližnjem travniku, da bi naredila vtis, kot da so jo odvrgli tatovi na bregu. Nosila je moževe čevlje, da bi ostali odtisi moških nog. Ko je prišla domov, je očistila čevlje in jih dala na staro mesto. Nato je poklicala richmondsko policijo. Rekla je, da slihi tatove v hiši in da bo šel Percival z revolverjem od in jih pregnal. Može je res šel dol z revolverjem v pazničenem zepu. Ko je odšel, je Florence hitro oblekla gumijaste rokavice in iz starega kovečka izvlekla dvocevko, ki jo je prinesla iz Amerike, ter odhitela dol.

— Streljaj! — je rekla možu in on je izstrelil kroglo iz revolverja v zid blizu blagajne. Preden je njegov strel utihnil, mu je izstrelila krogli iz obeh cevi naravnost v čelo. Odvrgla je puško in prej pobrala iz nje tulce, nato je odšla v svojo sobo ter se zaklenila. Ključ in prazne tulce je skrila. Drugi ključ je bil v zepu njenega doma, kamor ga je dala že prej, saj je mislila na vse.

Spretno je igrala histerijo ter spet poklicala policijo in rekla, naj pohite, ker je silasila streljanje, ne more pa ven, ker jo je mož zaklenil v sobo.

Policija je hitro prišla in odprla vrata, kjer je bila Florence. Pri tem so policaji uporabili ključ iz zepa ubitnega Percivala. Preiskava je skušala dogodek osveteliti iz različnih strani, vendar je šlo vse v korist Florence. Nazadnje so postali pozorni na dvocevko. Puška je bila stara okoli 30 let in je nekoč morala biti zelo draga. Narejena je bila v Londonu. Imela je znak in številko slovitega puškarsja. Na kopitu je imela vrezan papagajev kljun in začetnici R. O. Puška je šla prvih deset let iz roke v roko, za zadnjih dvajset let pa ni bilo moč ugotoviti, kdo je bil lastnik.

Florence je dignila zavarovalnico, prodala hišo in iz kratkotrajnega zavonca prišla za 20.000 funtov bogatejša. Odsla je v Kensington, kjer je odprla majhno zavarovalno agencijo. In tako bi bila ta primer končan, če se ne bi zgodilo nekaj povsem nenavadnega, pa vendar nevssakdanjega.

Neki John Wood je obiskal muzej Scotland Yarda in bil začuden, ko je videl dvocevko z vrezanim papagajevim kljunom. Njegova zgodba je zelo preprosta, pa zanimiva. Dvocevka je bila last Woodovega prijatelja Rolfa Hornbecka iz Miltona, USA. S to puško, ki jo je kupil v Angliji, se je ubil. Obe krogli si je pogнал v glavo. Njegova žena, Anglezinja po rodu in dvajset let mlajša od njega, je pobrala zavarovalnino 20.000 dolarjev in odšla.

Vprašali so ga, ali je tedaj posumil, da je žena ubila moža. Wood je zanj odgovoril, da je to vsekakor bil nemogoče, saj je neresničnej preden je dvocevko obrnil nose, zaklenil ženo v spalnico. Silasila je strela in po telefonu poklicala serifa. Iz moževega zepa je vzel ključ in odprl vrata prestreženi in obkopični ženi.

Ko so ga vprašali, ali bi lahko spoznal to žensko, je Wood pritril: „Detektiv Scotland Yarda so odšli v Kensington ter prijeli Florence, ki se je pravkar pripravljala, da si pribori novo žrtev za svoje tožne krete.“

Brezpomena gravura na kopitu dvocevke je tako več kot doprinesla k aretaciji okrogle zločinke kot vsa tehnika in spretnosti inspektorja in detektivov Scotland Yarda.

»Kar je tvoje, je moje«

Jože Bele z Dol. Težke vode bo imel dve leti časa premišljati o vožnjah s tujimi vozili

21-letni priučeni kovač, vendar brez zaposlitve, Jože Bele z Dol. Težke vode 25 je strasten vozač, toda brez vozila. Pomagal si je enostavno tako, da je jemal drugim, česar sam ni imel. Te dni je za to dobil tudi kazen.

Med tem; ko je obtožencu tekla pogojna kazen, izrečena letos februarja zaradi dveh primerov „odvzeta motornega vozila“, je bil že drugič na zatožni klopi zaradi enakih kaznivih dejanj. Najprej je odgovarjal skupno z Milanom Goršinom, delavcem z Gor. Težke vode, zaradi koleša s pomožnim motorjem, last Alojza Blažiča. Kolo sta odpeljala, gredu iz Župečeve gostilne v Gotni vasi, priklovrtila z njim do odcepa proti Stopičam, tam pa padla poleh. Bele jo je jadrno popihal, Goršin pa se je vnovič skobacal na vozilo, a je kmalu še enkrat padel. Potem je kolo pustil ob cesti in šel domov peš.

ZAKAJ JE ZAŽGALA?

Preiskovalni sodnik je odredil pripor za 33-letno Mihaelo Lumpret, osumljeno, da je zažgala gospodarsko poslopje Staneta Sajeta na Golobinjku. Malo pred polnočjo 7. maja so namreč novomeški miličniki dobili sporočilo, da v hribu nad Mirno pečjo gori. Ugotovili so, da sta na Golobinjku zgorela zokolec in skedenj Staneta Sajeta. Mirnopski gasilci in sosede so ogenj na srečo pogasili in preprečili večjo škodo, kajti požar je ogrozil bližnje stanovanjske hiše. Ogenj je napravil za 35.000 din škode. Kaj je v ozadju, bo pokazala preiskava.

Dežurni poročajo

SKOZI ZAMREŽENO OKNO - V noči na 6. maj je bilo vlomljeno v skladišče mesnih izdelkov novomeške zadruga na Zagrebški cesti. Neznane je vdrl v prostore skozi zamreženo okno, kjer mu je zadela šunka. Odsesel je za 350 din mesnin.

BO POPRAVLJAL? Neznani zmičavci je 5. ali 6. maja obiskal hišo Romana Tomšiča v Črmošnjicah in odnesel razno orodje v vrednosti 400 din.

TUJEC V SPALNICI - V začetku maja je nekdo ukradel iz spalnice Mihaela Šimca v Hrušici 2.000 din gotovine. Kdo je to naredil, še poizvedujejo.

V KIOSKU JE BILO VLOMLJENO - 9. maja okrog 3. ure je vratar DANE na Mirni Milan Gračar opazil, da pri kiosku nekaj ni v redu, in poklical miličnike. Ugotovili so, da je steklo razbito, skozi odprtino pa je nekdo splezal v notranjost, vse premetal in odnesel drobšč. Za storilcem poizvedujejo.

MLADOLETNIK ODPIRAL PREDALE - V noči na 11. maj je neka ženska iz Semiča opazila pri zadržani trgovini nekoga, ki se je smukal okrog vrat. Obvestila je miličnike, ti pa so prijeli mladoletnega S.G., ki je vdrl v trgovino in začel odpirati predale.

NEKDO JE ISKAL DENAR - 9. maja popoldne je bilo skozi okno vlomljeno v hišo Amalije Košir v Ševnici pri Mirni. V spalnici je vlomilec vse preiskal in vzel 150 din, v kuhinji pa mu je bil všeč vžgalnik. Očitno je iskal denar.

PREPIR ZARADI POTA - 9. maja okrog poldne je v Česnjicah pri Mirni peči nastal prepир med Ludvikom Barbo in Vincencem Muhičem. Muhič je popravljal vaško pot, Barbo pa je bil proti temu in je posegel celo po vilah ter udaril Muhiča po glavi. Poškodovanega Muhiča so odpeljali v bolnišnico.

SPOŠEN PRETEP - 12. maja so črnomaljski miličniki pridržali do iztrežnitve domačina, 21-letnega Borisa Maleriča iz Ulice Staneta Rozmana in 19-letnega Dušana Simermana, iz Zadruga 2. V baru restavracije „Grad“ sta povzročila splošen pretep, v katerem je bil eden od gostov huje poškodovan.

KJE JE KOLO? - 12. maja zvečer je nekdo izpred kina Doma JLA v Novem mestu odpeljal kolo s pomožnim motorjem, last Marka Petkova iz Irče vasi.

POŽAR V KOČEVJU

Požar je izbruhnil 30. aprila ob 0.20 v gospodarskem poslopju Dra- ga Pavune v Podgorski ulici v Kočevju ter ga popolnoma uničil. Zgorel je tudi del ostrejša garaže sosedu Ivana Derende in razna oprema, ki je bila v njej. Le hitremu posredovanju požrtvovalnih gasilcev iz Kočevja in prizadevnim sosedom gre zahvala, da škoda ni še mnogo večja, saj sta v neposredni bližini tudi dve stanovanjski zgradbi. Škoda je precejšnja in znaša po nestrokovni oceni okoli 40.000 din.

Statistike za več let nazaj kažejo, da je od maja do oktobra največ prometnih nesreč. Tudi vozniki vprege pripomorejo k temu, če nimajo ustrezne opreme na vozu. Pri delu se zanašajo na daljši dan, a ko jih zaloti noč, se znajdejo na cesti v temi. Pridrvi avto in počti. (Foto: R. Bačer)

Vzporredno v nesrečo

Zaradi vožnje vstric zapleten zlom roke

3. maja ob 17.40 se je na cesti Ljubljana-Kočevje v Srednjih Ložnih zgodila huda prometna nesreča. Kolesarka Majda Kolenc, stara 17 let, dijalkinja gimnazije v Kočevju, je vozila vzporredno s sošolcem Andrejem Vučkovičem. Oba sta bila v gneči kolesarjev gimnazijcev, ki so se vračali z izleta. Majda je zadel s pedalom ob drugo kolo in padla na levo stran ceste v smeri vožnje. V tem trenutku je za kolesarji pripeljal z osebnim avtom Slobodan Žegarac, ki je vozil iz Ljubljane proti Kočevju. Voznik je zaviral in se umikal na levo, da je preprečil najhuje. Kljub temu je kolesarka udarila z levo roko po blatniku avta in dobila zapleten zlom leve roke. Ta nesreča naj bo v opomin vsem deketom in fantom, ki jih srečujemo po cestah v okolici Kočevja, ko vozijo vzporredno ali se celo drže za roke. Cesta ni mesto za izkazovanje medsebojnih simpatij. Menim, da tudi pouk prometne vzgoje v gimnaziji ne bi bil odveč. Izkusnje iz osnovne šole so pokazale, da je ta pouk občutno prispeval k zmanjšanju prometnih nesreč med šolarji.

SVRŽAKI: AVTO V JAREK - Franc Rabzelj iz Metlike je 12. maja popoldne vozil avto od Draščev proti mestu. Med potjo je avto zaneslo na bankino, potem se je prevrnil v jarek, od tam pa na travnik. Rabzelj je vozil brez izpita, škode pa je za 7.000 din.

Zdaj bo menda volk sit in koza cela, vsaj tak je vtis po sprejemu novega zakona o varnosti cestnega prometa, ki je pred glasovanjem v zvezni skupščini doživel toliko javne pozornosti kot malokateri. Gre namreč za dovoljeno stopnjo alkohola v krvi voznika motornega vozila. Prejšnji zakon (v veljavi ostane še do 1. oktobra letos) dovoljuje 0,5-promilno stop-

membo je tudi, da bodo po novem kazni za kršilce tega zakona veliko strožje. Poklicni voznik, ki ga bo miličnik na cesti zalotil pod vplivom alkohola, se ne bo izmazal samo z oddajo vozniškega dovoljenja za 12 ur (dosedanja praksa), temveč bo moral po dovoljenju k sodniku za prekrške. Ta lahko izreče kazen od 200 do 1.000 dinarjev ali pa pošlje voznika za 60 dni v zapor.

O promilih vse znano

njo alkohola v krvi vseh šoferjev, razen voznikov v javnem prometu. Novi zakon je glede tega ostrejši. Za volanom bodo morali biti trezni vsi šoferji avtobusov, tovornjakov in vsi, ki jim je vožnja motornega vozila glavni poklic. Zanje velja popolna treznost! Medtem pa tudi novi zakon za šoferje amatere še naprej dopušča največ 0,5 promila alkohola v krvi. Verjetno ima pri taki odločitvi turizem važno vlogo. Po-

Razen denarne in zaporne kazni pa je zagrožen še obvezni varnostni ukrep: odvzem vozniškega dovoljenja za 3 do 12 mesecev.

To je že drugače! In kako naj bi poklicni šofer brez dovoljenja opravljal poklic? Bo med tem na brezplačnem dopustu? Takim, ki se v službenem času ne morejo odpovedati pijaci, ne bo kazalo drugega, ko zamenjati službo.

R. BAČER

Redek je kraj, ki nima nevarnega križišča, ozke ulice, razmazanega mosta ali druge nevarnosti za vozila vseh vrst in seveda za ljudi. Ob tako imenovanih

Domačini vedo za pasti

črni prometnih točkah se zgodi tudi največ nesreč. Marsikatera se je že tragično končala. Ali to kaj vpliva na voznike, da so bolj previdni? Ali ljudje poznajo prometne pasti in se jim izogibajo?

DARKO ŠPORAR, prodajalec v trgovini NOVOLES v Straži: - Avto Vozim čeprav je očeton in ni moja last. Stražani vemo, da je najbolj nevarno križišče pred Marketom. Ne najdemo se, kdo ima prednost in v katero smer, zato so nesreče pogoste. Tudi na ozki in jamasti cesti med stavbo Gozdnega obrata in našo tovarno se večkrat kaj zgodi. Če pripelješ malce prehitro, si z avtom v jarku.

IVAN ŽAGAR z Broda 11 pri Novem mestu: - Ovinka na koncu naše vasi se vsakdo boji in je eden najbolj nevarnih na poti proti Dolenjskim Toplicam. Tak ovinek pa je že od leta 1933, ko smo cesto širili. Domačini že dolgo poznamo to nevarnost in smo previdni. Drugim se večkrat pripeti nesreča, če ne vozijo po skrajni desni in bolj počasi. Nevarno je, če kdo pridrvi z avtom, nenadoma pa pred seboj zagleda vprego.

SLAVKA KOBE, uslužbenka Vinske kleti v Metliki: - Pri nas imamo več nevarnih točk. Še preden čez Gorjance pripelješ v naše mesto, je več nevarnih ovinkov in previsov, zlasti pri Tmocu. Kdor ceste ne pozna in pritiska na plin, drvi v nesrečo. V mestu samem pa je najbolj tvegano peljati od hotela proti Trgu svobode. Ulica je ozka, za srečanje dveh vozil je malo prostora, pa še pešcem se je treba izogibati. Zmeda vlada še v križišču pred postajo milice. Veliko voznikov ne ve, katera je prednostna cesta, zato pride do karambolov, čeprav je križišče pregledno.

R. B.

KRONIKA NESREČ

NOVO MESTO: SPREMENIL SMER - Ljubljancan Avgust Cvelbar je 9. maja popoldne peljal tovornjak od Gotne vasi proti mestu in

Usoden strel v neznano

Navzlic olajševalnim okoliščinam bo Anton Tesari dve leti zaprt - Kazen ne bo pogojna!

Drugostopenjsko sodišče je na pritožbo javnega tožilca spremenilo kazen 34-letnemu Antonu Tesariju, gozdarju iz Kota, ki je bil zaradi uboja iz malomarnosti obsojen pred občinskim sodiščem na 6 mesecev zapora, pogojno za dve leti.

Čeprav so vnovič tehtali vrsto olajševalnih okoliščin za obtoženca, kot: nekaznovanost, obžalovanje, dejstvo, da se je zmotil, in tudi delno skrivno nesrečno umrlega Nandeta Kapšja, je sodišče druge stopnje menilo, da je Tesari le prehuho kršil lovska pravila, in mu je zato kazen spremenilo v nepogojno.

Nesreča se je pripetila 19. novembra 1972, ko so šli lovci pod Mirno goro lovit divjega prašiča. Pokojni Nandeta Kapš je bil celo vodja lova, z njim pa je bilo še več lovcev. Prašiča so res zadeli, toda ko se je ta ranjen umaknil proti cesti, so ga zasledovali. Potem se je pred Tesarijem nekaj rjavega premaknilo v grmovju. Misilil je, da gre za rilec divjega prašiča. Bila pa je usodna pomota; šlo je za rjavo čepico Nandeta Kapšja. Tesari je streljal, zadel tovariša in ta je takoj podlegel hudi poškodbi.

Tesari je prekršil lovsko pravilo: „Preden pritisneš na petelino, se prepričaj, kakšno žival streljaš!“ Res pa je, da je bil tudi pokojni Kapš sam nepreviden. Kot vodja lova bi se moral med drugim oglašati med zasledovanjem živali, pa tega ni naredil. Verjetno zato, ker je hotel sam ubiti prašiča.

Lovska nesreča, ki je močno odjeknila po vsej Beli krajini, je tako razčiščena tudi pred sodiščem. Ker se ni primerilo prvič, da lovci streljajo, ne da bi točno vedeli, v koga, je tragična smrt znanega lovca Kapšja resno svarilo k večji previdnosti.

Hvala vsem!

Končal se je letošnji tedni varnosti, ki ga je varnostna služba še posebej slovesno počastila ob 30-letnici dela. Na območju novomeške uprave javne varnosti je bilo več tekmovanj, ki so se končala 10. maja s strelskim tekmovanjem v Novem mestu. Pokal za najboljše strelce so letos dobili črnomaljski miličniki.

Bilo je tudi več tovariških srečanj, na katerih so se aktivni delavci in upokojenci prisrčno pogovorili ter obujali spomine na prehojeno pot varnostne službe in ne dogodke, v katerih so sami sodelovali.

Uprava javne varnosti Novo mesto se zahvaljuje vsem občanom, občinskim skupščinam in vodstvom družbenopolitičnih organizacij ter garniziji JLA za vso pomoč pri organiziranju proslav in za sodelovanje pri opravljanju nalog s področja varnosti.

pri IMV nakazal smer za zavijanje v levo. Za njim je vozila osebni avto Novomeščanka Irena Torkar, ki je začela prehitevati tovornjak po desni, tedaj ko si je šofer kamiona premislil in zavil v desno. Kamion je trčil v osebni avto. Škode je za 2.000 din.

PONIKVE: PODRL PROMETNI ZNAK - 6. maja popoldne je pripeljal s tovornjakom in prikolico na most pri Ponikvah Jože Ivančič iz Radovelj. Na mostu je omejena hitrost in utripajoča luč zaradi okvare cestišča, Ivančič pa je to spregledal, podrl prometni znak z lučjo vred in naredil za 2.000 din škode.

NOVO MESTO: ZAPRLA MU JE POT - Ko je 7. maja zjutraj pripeljal po Jerebovi ulici Novomeščan Ivan Škedelj, je od poti pri blokhi pripeljala z avtom tudi domačinka Milena Šefman ter zaprla pot. Vozili sta trčili, gmotna škoda pa znaša 5.000 din.

STARI TRG: V OVINKU NA LEVO - Ivan Koporc iz Trebnjeva je 7. maja zvečer vozil z avtom od Starega trga proti Trebnjemu. V nepreglednem ovinku je zapeljal na levo in trčil v tovornjak, ki ga je naproti pripeljal Franc Kuselj iz Sentrupertu. Škode je za 4.000 din.

MALI VRH: S KOLOVOZA KAR NA CESTO - 8. maja popoldne je Franc Brajer iz Mirne peči zapeljal osebni avto s kolovoza na prednostno cesto ter zaprl pot osebne avtomobilu, ki ga je mimo pripeljal Milan Marš z Jablana, zato sta se vozili oplazili. Škode je za 2.500 din.

NOVO MESTO: PREVEČ SE JE MUDILO - 9. maja popoldne je Marija Tisovec iz Novega mesta vozila avto po Cesti herojev proti središču mesta in pri vrtnarji prehitevala kolono vozil, ko je naproti pripeljal mopedist Stane Zalokar iz Ločne. Vozili sta se zaleteli, pri tem se je mopedist laže poškodoval in je moral v bolnišnico. Gmotna škoda znaša 1.000 din.

DOLGA NJIVA: HUDA NESREČA - 11. maja pozno zvečer se je v prometni nesreči na nekategorizirani cesti pri Dolgi njivi smrtno ponesrečila sopotnica v osebnem avtomobilu Olga Jevnikar, stara 42 let, doma iz Dol. Nemške vasi. Franc Kauerle je vozil avto, ko je v ostrem ovinku izgubil oblast nad vozilom. Avto se je prevrčal čez vno- grad navzdol. Jevnikarjeva je poškodbam takoj podlegla, medtem ko sta bila Adolf Mežnar in Marija Smolič, oba iz Dol. Nemške vasi, prepeljana v bolnišnico. Škode je za 15.000 din.

Na stečaj za vso mladino

Ljubo Milošević: »Stopiška šola bo še bolj postala središče Stopič in Podgorja«

„Vloga šole v tem podgorškem svetu je neprecenljiva. Edino kulturno središče je, edini prostor, kjer lahko dela mladina tudi kaj koristnega in naprednega. Potrebno je vedeti, da v tem kraju, če omenim le Stopiče, mladi nimajo drugega prostora kot gostilno. V mislih imam seveda fante in dekleta, ki so končali osnovno šolo in so po službah ali pa doma na kmetijah. Zato je nujno, da se jim šola s svojimi dejavnostmi — temi, ki jih že ima, in drugimi, ki jih uvaja, ali jih ima šele v načrtu — se

ri popravile in se marsikaj spremenilo. „Ko načrtujemo športne objekte — mimogrede naj navržem, da šola nima niti telovadnice niti igrišča, športne panoge, zlasti roketne in nekatere druge pa so zelo razvite in po mnenju drugih kvalitetne — ne pozablamo prostorov, v katerih bi se poleg solarjev zbirala tudi druga mladina tega območja, pa naj gre za prostora za organizirano zabavo, plese ali kaj podobnega. Radi bi ustanovili klub, ki bi delal v okviru šolskega športnega društva. Trdo delo nas čaka, učitelje in druge, vendar sem optimist,“ pravi Milošević.

Učitelji bi bili veliko bolj zagreti za vse to izvenšolsko delo, če bi bili domačini. Zato se je šola odločila, da bo vzgojila svoj pedagoški kader. V višjih razredih so že evidentirali nekatere najboljše učence za pedagoško gimnazijo in kasneje za pedagoško akademijo. „Upamo, da to seme ne bo zakrnelo, ampak da bo pognalo kal in da se bo potem razraslo v koristno drevo.“

Milošević predvsem upa, da ti učenci po končanem študiju ne bi bili le dobri in šoli zvesti učitelji, ampak tudi nosilci napredka v kraju.

„Ta čas,“ končuje ravnatelj stopiške šole, „se pripravljamo na jubilejni zlet bratstva in enotnosti, ki bo čez slab mesec v Novem mestu. Za nastop se pripravlja 30 deklet in 10 fantov. Na pohod ob zici okupirane Ljubljane smo poslali 10 fantov in 10 deklet. Za naše možnosti, mislim, dovolj.“

I. ZORAN

Ljubo Milošević

bolj odpre ter postane krajevno središče v pravem pomenu. Pritegniti nameravamo vse in jih vključiti v dejavnost pod okriljem šole, tudi zato, da bi prenekateriga odvrnili od kozarčka. Alkoholizem, ki je v Podgorju še bolj razvit kot na drugih območjih občine, je premotil in vzel v krepplje že marsikatero mlado dušo.“

Se in še razmišlja Ljubo Milošević, ravnatelj osnovne šole Janeza Trdine v Stopičah, o razmerah in pojavih v Podgorju ter o tem, kako naj bi šola vplivala, da bi se stva-

Ni lahko organizirati tako manifestacijo, kot je zlet bratstva in enotnosti. Tega se še posebej zaveda novomeški odbor pod predsedstvom Avgusta Avbarja, kajti 12. zlet je pred vrati in še jubilejni je povrh. Vse je treba do potankosti predvideti in preskrbeti: od tega, kakšna bo propaganda, do tega, kje bodo udeleženci zleta jedli. Skrbi ni malo, zato so seje včasih burne, kar kaže tudi posnetek. (Foto: I. Zoran)

PO ŠTIRINAJSTIH LETIH V NOVEM MESTU

Jubilejni zlet bratstva in enotnosti

8. junija bo akademija z ognjemetom, 9. junija pa osrednji nastop skupin z zletnih območij: Novega mesta, Karlovca, Bihača, Banjaluke, Gospiča, Siska, Prijedora - O tem je več povedal Boris Gabrič

Nekaj več kot tri tedne nas še loči od jubilejnega zleta bratstva in enotnosti v Novem mestu. Zletni odbor v Novem mestu, ki ga vodi Avgust Avbar, in njegovih deset komisij imajo dela čez glavo. S predsednikom strokovne komisije Borisom Gabričem sem se pogovarjal o tem, kaj bomo pravzaprav videli v Novem mestu v zletnih dneh 8. in 9. junija.

Sporod bo imel dva dela: 8. junija zvečer bo akademija, naslednji dan pa osrednja zletna prireditel. Oboje bo na Stadionu bratstva in enotnosti na desnem bregu Krke, tam, kjer je bil zlet že leta 1960.

Na akademiji (z nekajminutnim ognjemetom) bodo zletna območja sodelovala s po eno ali dvema točkama. Banjaluka bo poslala pionirje in folkloriste, Bihač pionirje, Karlovac mladince. Prijedor bo nastopil z odraslimi, prav tako Siska, medtem ko bodo za Novo mesto nastopili domačini, gostje iz Bratislave in Maribora in po vsej ver-

jetnosti olimpijska vrsta orodnih telovadcev. Pričakujejo, da bo na akademiji, ki bo na preurejenem stadionu, nastopilo tudi zletno območje Gospič.

„Zletni nastop naslednjega dne bo imel od začetka do konca en sam osnovni motiv: bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov. Temu bodo podrejene tudi vse vaje, ki jih bomo videli,“ pravi Gabrič. Vseh vaj bo štirinajst ali petnajst, število nastopajočih bo presežilo 6.000: z vseh območij, razen z novomeškega, jih bo po 600.

ditel, pionirji in pionirke bodo nastopili z žogami in obroči, mladinci z zastavami, mladinke pa z ritmičnimi vajami.

V zaključni točki, ki bo še posebej poudarila bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov, bodo nastopile vrste z vseh zletnih območij. To bo hkrati vrh prireditve ob 30-letnici tradicionalnega zleta.

I. ZORAN

PRIZNANJA OK ZMS NOVO MESTO

Občinska konferenca ZMS Novo mesto bo v mesecu mladosti tudi letos podelila priznanja za mentorje in mlade družbenopolitične delavce. Kandidate za priznanja lahko predlagajo organizacije in aktivni žveže mladine, predsedstvo OK ZMS Novo mesto in vodstva specializiranih organizacij. Predloge morajo poslati najkasneje do 20. maja na OK ZMS Novo mesto.

„ROG“ GRADI V ŠMARJETI

Novomeško konfekcijsko podjetje Rog pospešno gradi nove prostore v Šmarjeti. Zgradba bo na pobočju na severozahodni strani naselja, ob cesti proti Zburam, tako da je dostop zelo lahek. Računajo, da bo do gradbenih del kmalu končana.

Novomeška kronika

NOVA OBRT — Mnogi stanovalci v Bršlinu so se razveselili vesti, da je v njihovem okolišu pred kratkim začela delovati nova krojaška obrt, ki jo v tem delu mesta tako pogrešamo. Škoda, ker tam hlače meri le pisana pasje nadloga.

Renata Pavlin iz Gubčeve 7 — Gregorja, Marija Konecila iz Mestnih njiv 7 — deklico, Nevena Kof, Nad mlina 25 — dečka, Marija Gorenc iz Ceste hercevoje 44 — Heleno in Antonija Vrabec iz Ljubljanske 4 — dečka.

POGREBI — Prejšnji teden so umrli: Alojz Ivanetič v 80. letu starosti, učitelj v pokoji iz ceste Herojev 16; Albin Pipan v 62. letu starosti, upokojenec iz Irče vasi št. 5; Justina Korošec v 76. letu starosti, upokojenka iz Regerje vasi št. 2, in Alojz Jožef v 63. letu starosti, zidar-ski upokojenec iz Ločne.

S TRANSFUZIJSKE POSTAJE — Prejšnji teden se je na transfuzijski postaji oglasilo 62 krvodajalcev, med njimi pa je bilo kar 25 članov novomeškega Novoteksa. Če bi toliko krvodajalcev prihajalo tudi iz drugih delovnih organizacij, bi lahko letos zastavljeni načrt odvzemov krepko presežili.

TRŽNICA — Lepo vreme je privabilo na petkovo tržnico številne branjevke in gospodinje, ki so imele tokrat boljše izbire kot prejšnji teden. Nezahtovne so bile predvsem s prodajalci solate, ki so jo zjutraj le preveč „oprali“. Cene: jajčka od 1,10 do 1,20 din, solata 7 do 9 dinarjev kilogram, banane po 9 din, glava kislega zelja po 15 dinarjev, krožnik kisle repe po 3 dinarje, fižol po 12 do 13 din liter in smetana po 7 dinarjev.

ROJSTVA — Rodile so: Dušica Privšek iz Paderšičeve 3 — Petro.

Ena gospa je rekla, da so ji natakariji v restavraciji pri Vodnjaku simpatici, še zlasti tisti, ki ji zaračunajo enolončnico po nižjih cenah kot pa njeni prijateljci. Dodala je, da je ona precej bolj lepa od nje in da se bo odslej za malico še lepše napravila — morda bo malica še cenejša...

Denar za subvencije - neizrabljen

Spričo nizkih stanarin je solidarnostni sklad subvencioniral eno stranko - Po aprilskem sklepu dobe posojila tudi graditelji, ki deloma gradijo mimo gradbene dokumentacije - Do septembra: trije bloki

Najprej za tiste, ki še ne vedo, ali pa so že pozabili: solidarnostni sklad daje pomoč iz solidarnostno zbranih sredstev za stanovanja, pri čemer odloča o 30 odstotkih stanovanjskega prispevka. Organi upravljanja pri skladu imajo hkrati vlogo iniciativnega odbora za ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti.

Družbeno pomoč daje sklad v dveh oblikah: z dajanjem posojil za gradnjo stanovanj in s subvencioniranjem stanarin manj premožnih stanovalcev. Pogodba je sklenjena za 108 stanovanj ob Ragovski cesti.

ZMAGALA: OŠ OTOČEC IN ŠC KOVINARSKÉ STROKE

Prejšnjo soboto je bilo v telovadnici osnovne šole Katja Rupena v Novem mestu drugo občinsko tekmovanje ekip prve pomoči za mlade člane Rdečega križa. Srečanje je potekalo v dveh skupinah. V osnovnošolski so z odličnim znanjem presenetili učenci z vaških šol, zmagala pa je ekipa osnovne šole iz Otočca s 109,7 točke; slede OŠ Prevole in Mirna peč s 107,5 točke, OŠ Zužemberk in Šmarjeta s 107,3, OŠ Grm 101,8 in OŠ Katja Rupena z 99,7 točke. V srednješolski skupini so zmagali predstavniki šolskega centra za kovinarsko stroko, ki so zbrali 107 točk, sledita gimnazija, (102,2) in ekonomska srednja šola s 87 točkami. Na tekmovanju, ki je potekalo pod pokroviteljstvom splošne bolnice, je nastopilo deset ekip, najboljšim pa je dr. Otton Bajc podaril spominske plakete, pohvale in nagrade. Ekipi OŠ Otočec in šolskega centra za kovinarsko stroko bosta odšli 15. junija v Gradac, kjer bo republiko tekmovanje ekip prve pomoči.

Gre za tri bloke, ki bodo vseljivi ob koncu letošnjega avgusta.

Pri letovoniranju se sklad kljub načrtovanim sredstvom ne more uveljaviti. Edini razlog so sedanje preizkušne stanarine. Sklad je dobil vsega tri vloge, od katerih je pogoje za subvencijo izpolnjevala le ena stranka in subvencijo tudi uveljavila. Zanimivo je, da tudi v Sloveniji ni bilo „poplave“ tovrstnih vlog, saj so subvencionirali stanarine le v 73 primerih.

Kot iniciativni odbor za ustanovitev stanovanjske skupnosti je sklad razpisal posojila iz združenih sredstev. Gre za 30. odst. stanovanjskega prispevka. Do zdaj so za stanovanjsko graditev razdelili 24.115.500 din, od tega zasebnim graditeljem 9.035.500 din, in sicer na 232 rešenih vlog. Vseh vlog je bilo 300. 96 prosilcev je dobilo kredit takoj po razpisu, pri 136 pa so ugotovili, da so pri gradnji delno delali mimo lokacijske dokumentacije in gradbenega dovoljenja in so jim črpanje posojila omogočili šele po sklepu skupščine solidarnostnega sklada, ki je zasedala 25. aprila. 48 graditeljev ni dobilo posojila.

ker so ugotovili, da so premalo upoštevali lokacijsko dokumentacijo in gradbeno dovoljenje in ne bodo mogli dobiti kreditov. 20 prosilcev pa ni izpolnjevalo razpisnih pogojev.

Na seji 25. aprila je skupščina solidarnostnega sklada tudi sklenila, da poslej ne bo mogel dobiti stanovanjskega posojila nihče, kdor bo gradil drugače, kot bo določeno z lokacijsko dokumentacijo in gradbenim dovoljenjem. Pouradili so, da so vsote, za katere prosijo graditelji, velike, vendar pa brez discipline tudi poslej ne bo šlo.

Boris Gabrič

Za Banjaluko bodo nastopili mladinci in mladinke (gimnazijci), za Bihač mladinke, iz Prijedora bodo prišli pionirji, iz Siska mladinci in mladinke, Karlovac bodo zastopali pionirji, za novomeško zletno območje pa bodo nastopili učenci in mladina iz občini ožje Dolenjske in Krškega; skratka šolarji in delavska mladina.

Novomeščani bodo sodelovali z vajami cicibarov, ki bodo simbolično prikazale našo gra-

Cestna povezava Lakovnic z Jurno vasjo je še bolj obremenila most v Vejarju. Zato so vaščani in mladina Stranske vasi, Gornjih in Dolnjih Lakovnic ter Jame v sodelovanju s krajevno skupnostjo Birčna vas s prostovoljnimi delom ta most popravili in ga razširili. Delalo je 72 ljudi, ki so opravili 520 delovnih ur. (Foto: Franc Plantan)

PROSTA DELOVNA MESTA V TEHNIČNO-TURISTIČNI BAZI NA OTOČCU!

Avto-moto zveza Slovenije,
Ljubljana, Titova c. 138,

objavlja naslednja delovna mesta v NOVI TEHNIČNO-
TURISTIČNI BAZI NA OTOČCU:

1. SKUPINOVODJA TEHNIČNEGA SEKTORJA
2. VODJA TURING SERVISA
3. ADMINISTRATORJA TURING SERVISA
4. 2 AVTONEGOVALCA – MONTAŽERJA

Pogoji:

- pod 1. delovodska šola strojne smeri, izpit za visoko kvalifikacijo in dve leti ustrezne prakse ali poklicna avtomehanska šola in pet let prakse, vozniški izpit A in B kat.;
- pod 2. gimnazija ali administrativna srednja šola in pet let prakse, po možnosti v turizmu; znanje nemščine ali angleščine; obvladanje strojepisja;
- pod 3. administrativna ali tej podobna šola, dve leti ustrezne prakse, pasivno znanje nemščine ali angleščine in obvladanje strojepisja;
- pod 4. priučen delavec avtomehanske stroke z dokončano osemletko; vozniški izpit B kat.

Za vsa delovna mesta je kot poseben pogoj predvideno po-
skušno delo.

Zasedba delovnih mest je možna 1. julija 1974.

Kandidati naj cenjene ponudbe pošljejo na gornji naslov v
roku 10 dni po dnevu objave.

KMETIJSKA MEHANIZACIJA!

Prodajamo traktorje, trosilnike hlevskega gnoja, avtomatske
sadijnike krompirja, kombajne za izkop krompirja in silažne
kombajne, vso hlevsko opremo, druge stroje in razne re-
zervne dele. Posebno ugodno prodajamo molzne stroje,
kakor tudi testirane in preizkušene ventilatorje za sušenje
sena s sondo in načrtom po 5.500,00 din.
Oglasite se, ustregli vam bomo!

Kmetijska zadruga SLOGA, Kranj
Prodajalna strojev, Kranj,
Cesta 1. maja 65
(pred Mlekarno Čirče)
telefon 21-545

vsak četrtek **DOLENJSKI LIST**

PROSTA UČNA MESTA!

Montažno podjetje

INSTALACIJA

Ljubljana, Kamniška ulica 48a

OBJAVA

za sprejem učencev za poklice:

- MONTER CENTRALNE KURJAVE
- MONTER VODOVODNIH INSTALACIJ
- MONTER KLIMA NAPRAV
- STAVBNI KLEPAR
- IZOLIREC TOPLLOTNIH NAPRAV
- SPLOŠNI KLJUČAVNIČAR

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- 1) uspešno dokončana osemletka
- 2) da niso starejši od 18 let
- 3) da so telesno in duševno zdravi

Nagrade učencev v gospodarstvu so predvidene s pravilnikom
podjetja, in sicer:

- I. letnik 500.– din
- II. letnik 550.– din in
- III. letnik 600.– din.

Za nastanitev v Ljubljani razpolagamo z nekaj prostimi mesti
v vajenskem domu, kjer so učenci pod strokovnim nadzor-
stvom. Oskrbovancem vajenskega doma, ki končajo letnik s
pozitivnim uspehom, krije podjetje razliko med nagrado in
polno ceno oskrbnine.

Prošnje bo podjetje sprejemalo do vključno 26. junija 1974.

**NOVO
NOVO
NOVO**

aktivni program pranja (bio)

popolnejše pranje
superavtomatsko
enostavno
z garancijo gorenje

PS 615 · PS 615 R · PS 620 BIO S · PS 625 BIO S · PS 625 BIO

cooldown - postopno ohlajevanje perila
podaljšano predpranje in pranje
maksimalni učinek encimov
tri tehnike pranja
povečano število obratov - boljše ožemanje
stop pranje
avtomatsko doziranje ustrezne količine
praška in vode
novi pralni stroji z mednarodnim
znakom volne

LICITACIJA!

OZD „KOPITARNA“, SEVNICA,
proda naslednja osnovna sredstva:

1. stružnico za les „Hempelj“, za 10.000 din
2. elektromotorja 32 kW Rade Končar, 1450 ob/min., za
ceno 1.000.–
1. elektromotor 20 kW Sever, 1400 ob/min. za ceno 500.–
1. elektromotor 7 kW Rade Končar, 1400 ob/min. za ceno
500.–
1. stroj za brizganje plastike „Belišče“, inv. št. 1017, kapa-
cитета 90 gr., za ceno 25.000.–
1. stroj za brizganje plastike „Belišče“, inv. št. 922, kapa-
cитета 90 gr., za ceno 12.000.–
1. cepilno tračno žago „Bratstvo“, Zagreb, inv. št. 832, za
ceno 60.000.–
1. krožno žago za les, za ceno 800.–
1. elektrogenerator 150 KVA, 750 ob/min., inv. št. 9, za
ceno 5.000.–

Interesenti si lahko osnovna sredstva ogledajo v podjetju
vsak dan do 14. ure. Prednost pri nakupu imajo kupci druž-
benega sektorja. Kupci iz zasebnega sektorja morajo k pro-
dajni ceni plačati še ustrezni davek na promet proizvodov.

PROSTA DELOVNA MESTA!

ZDRUŽENI

ZRAVSTVENI DOM

NOVO MESTO

RAZPISUJE

po sklepu DS TOZD prevzem posebnih pravic in odgovor-
nosti za:

1. UPRAVNIKA ZA TOZD – Zdravstveni dom Krško,
2. UPRAVNIKA ZA TOZD – Zdravstveni dom Trebnje.

Kandidati morajo poleg izpolnjevanja splošnih pogojev imeti
še lastnost delavca v združenem v navedeni TOZD in imeti:
pod 1. visoko strokovno izobrazbo ali višjo izobrazbo medi-
cinske smeri, strokovni izpit in 5 let delovnih izkušenj,
pod 2. visoko strokovno izobrazbo medicinske smeri s stro-
kovnim izpitom in 3 leta delovnih izkušenj.
Kandidati pod 1 in 2 morajo imeti organizacijske sposob-
nosti in družbeno-politično razgledanost.
Kandidati naj pošljejo prijave v 15 dneh po objavi na naslov
posamezne TOZD.

SCHIEDEL — YU —

Kamin, dimnik št. 1
v Evropi

PGP

GRADNJA ŽALEC

Del na novo sprejetih tabornikov ob kresu po svečanosti, ki je bila v Mahovniku pri Kočevju. (Foto: J. Primc)

Načrte za bazen in telovadnico delajo

Zgradba bo merila 36 x 40 m - Potrebno premestitveno posojilo, da bomo imeli oboje že letos

6. maja je krajevna skupnost Kočevje naročila pri gradbenem biroju „Pristan“ v Ljubljani načrte in lokacijsko dokumentacijo za telovadnico in bazen, ki bosta zgrajena iz sredstev samoprispevka.

Gradnja naj se začne in zaključijo čimprej, vsekakor pa že letos. Tak je bil eden izmed sklepov sestanka predstavnikov interesnih in drugih skupnosti 29. aprila. Vsako zavlačevanje bi gradnjo namreč samo podra-

žilo, saj se material in delo hitro dražita.

Vendar se iz samoprispevka še ni nabralo dovolj denarja, da bi lahko pričeli graditi. Zato bo investitor, krajevna skupnost Kočevje, zaprosil za premestitveno posojilo pri Ljubljanski banki in Republiški izobraževalni skupnosti, pa tudi pri izvajalcu del „Lesnini“ iz Ljubljane. V skrajnem primeru bodo zaprosili za posojilo še domače TOZD, vendar upajo, da to ne bo potrebno. Izbrali so že posebne delegacije, ki bodo reše-

vale vprašanja v zvezi s temi posojili.

Krajevna skupnost je projekta ntu sporočila, naj pri načrtu upoštevajo naslednje sklepe oziroma priporočila predstavnikov raznih kočevskih skupnosti: zgradba, v kateri bosta bazen in telovadnica, bo pri

POKLICNO USMERJANJE

9. aprila so učence sedmih in osmih razredov osnovne šole Kočevje obiskali predstavniki kočevskega gradbenega podjetja ZIDAR in jim na primeren način obrazložili potrebe po dobrih gradbenih delavcih. Učencem so predvajali tudi film o gradbeniških poklicih in jim hkrati svetovali, kako in kam po končani osnovni šoli.

osnovni šoli Kočevje; površina stavbe naj bo 36x40 m, od tega za telovadnico 16x36 (za sam bazen 10x25 m, in ne 10x16 m, kot je bilo prvotno predvideno) in za garderobe 8x35 m. Druga priporočila so še, naj bodo v prostoru za garderobe še kopalnica, tuši in morda celo savna; garderobe za telovadnico in bazen naj bodo ločene, v nadstropju pa naj bodo prostori za vaditelje in drugo.

Najbolj se veselim bazena

Prodajalec doživi vsak dan kaj zanimivega

Irena Vesel, prodajalka v NAMI v Kočevju, stara 18 let, je lani dokončala šolo za prodajalce v Ljubljani.

„Rada delam z ljudmi. Vedno doživim kaj novega. Delo je zanimivo. Prodajalec je na tekočem tudi s tehničnimi izboljšavami in drugimi novostmi.“ je utemeljevala, zakaj se je odločila za ta poklic.

„Razen tega pa prav v našem oddelku prodajamo vedno kaj drugega: pozimi smuči in drugo zimsko opremo, poleti opremo za kopanje, taborjenje in sploh dopust.“

„Če se mi je kaj neprijetnega primerilo? Se mi je enkrat, ko sem bila še vajenka. Stranki sem pokazala dva podobna izdelka in ji potem dražjega prodala za cenejšega. Potem sem morala k

stranki na dom, a se je vse dobro končalo.

Najbolj pa se veselim, da bo Kočevje dobilo plavalni bazen in telovadnico. Igram malo košarko in namizni tenis. Sploh imam rada sport. V prostem času, ki ga imamo trgovci zelo malo, pa rada tudi berem.“

Irena Vesel: „Najbolj sem zadovoljna, če je z mojo prostrežbo stranka zadovoljna.“ (Foto: J. Primc)

KURIRČEK MED NAMI

V počastitev dneva zmage so na osnovni šoli Vas-Fara 9. maja organizirali literarni dan. Prireditelj je bila pod naslovom „Kurirček med nami“, pobudo zanjo pa je dalo uredništvo otroške revije Kurirček. V. I.

Čimprej stanovanjsko skupnost

Z ustanovitvijo samoupravne stanovanjske skupnosti bo delo na stanovanjskem področju bolj organizirano in bolj učinkovito

Po sprejetem načrtu naj bi v občini Kočevje zgradili v obdobju petih let, 1972-1976, okoli 500 stanovanj, po sedanjih zanesljivih podatkih pa bo že do konca leta 1975 zgrajenih 517 stanovanj. Se pravi, da bo načrt dosežen že leto dni pred rokom. To so ugotovili na skupni seji občinskega sveta Zveze sindikatov, ZZB in komiteja ZK; bila je 8. maja. Na njej so razpravljali o izvajanju stanovanjske politike v občini.

V občini je ugodno politično razpoloženje za gradnjo stanovanj. Tu-

di denarja je za te namene vsako leto na razpolago več, kot je porabljeno. Razpoložljivi denar pa je treba čimprej uporabiti.

Nadalje so ugotovili, da je nujno potreben organ, ki bo usklajeval delo na stanovanjskem področju in strokovno pomagal vsem, ki se pri-zadevajo za uspešno gradnjo in vzdrževanje stanovanj. To naj bi bila samoupravna stanovanjska skupnost (SSS), ki mora biti ustanovljena do konca junija. Njena ustanovitev bo pomenila tudi združenje sedanjih precej neučinkovitih stanovanjskih podjetij. SSS bo ustanovljena s samoupravnim sporazumom, delovala pa naj bi po možnosti že takoj na delegatskih osnovah.

Med ostalimi pomembnimi sklepi oziroma priporočili tega sestanka naj omenim še tri. Najmanj polovica „stanovanjskega“ denarja mora biti porabljena za družbeno gradnjo. Do začetka nove kurilne sezone je treba učinkovito urediti ogrevanje stanovanjskih blokov v Kidričevi ulici, po možnosti skupaj z novimi blokovi, ki so predvideni v Tesarski ulici. Hitreje je treba pridobivati tudi nova zemljišča za gradnjo stanovanjskih stavb, saj prav pomanjkanje zemljišč onemogoča še hitrejšo in učinkovitejšo stanovanjsko gradnjo.

J. PRIMC

Brez vode ni življenja

Poraba vode za potrebe gospodarstva ni zabeležena v celoti. Večji porabniki je potrebujejo v Ribnici danes 64.000 kub. m na leto, v Kočevju pa 573.000 kub. m.

Zelo težko je programirati porabo vode za industrijo. Jasno pa je, da na tem območju lahko ustanavljamo le industrijo oziroma obrate, ki niso izraziti porabniki vode in ki nimajo večjih količin onesnaženih odpadkov.

Za območje občin Kočevje in Ribnica bi lahko zagotovili 600 l/sek tehnološke vode. Seveda bi morali prej opraviti nekatera vodnogospodarska dela (tesnjenje ponorov, jezovi, za-drževalniki).

ONESNAŽENJE VODE

Industrijsko onesnaženje na tem območju je precejšnje, predvsem v Kočevju (znaša 22.000 E, se pravi, kot bi Rinžo onesnaževalo 22.000 prebivalcev). K temu moramo pristoiti še odpadke kmetijstva in prebivalstva. Prirodnih možnosti za neškodljivo spuščanje odpadkov

vodotoke ni več. Samočistilna sposobnost rek je izčrpana.

Onesnaženje tega območja lahko pomembno vpliva na povodje Krke in Kolpe ter ogroža rezerve izvirov pitne vode Novega mesta. Glavni viri onesnaženja pri nas so mesto, industrija in garnizija Ribnica, ter mesto, industrija in kmetijski obrati (farme) Kočevja. Bodoči razvoj območja predvideva tudi razvoj industrije in zlasti živinoreje. Zato moramo pričakovati naglo povečanje odpadkov in drugih odpadkov.

Kočevje, ki ima največ odpadkov, skuša razumno reševati njihovo odvajanje in čiščenje. Osnovna mestna kanalizacija je v glavnem zgrajena. S tem so dane možnosti za gradnjo glavne čistilne naprave za čiščenje komunalnih in industrijskih odpadkov, ki se bo začela letos.

Kočevje je že v letih 1968-1970 razpolagalo z idejnimi načrti javnega kanalizacijskega omrežja. Načrti glavnih kolektorjev so bili izdelani dovolj zgodaj. Tako je bilo mogoče izvesti organizacijske priprave, organizirati sistem financira-

nja in izkoristiti vire za posojila. Ker bo mehanska stopnja glavne čistilne naprave hitro zgrajena, so prenehali graditi greznice ter ta denar namenili za glavno čistilno napravo. Prihranek pri gradnji greznice znaša na leto okoli 600.000 din.

ČAKA NAS TRDO DELO

Center za zaščito voda predlaga, naj bi varstvo voda v občini Kočevje in Ribnica obravnavali celovito in načrtno. Akcija bi morala steči v več smereh. Prebivalstvo bi morali vzgajati in izobraževati tudi glede varstva okolja ter še posebej voda. Sem uvrščamo vse, od informiranja ljudi do neposrednega poučevanja skupin in posameznikov o vsem, kar je v zvezi z varovanjem voda.

Področje uvajanja in izvajanja predpisov s področja varstva voda je še preveč omejeno na splošne zakone. Manjkajo povsem določena navodila in smernice, pa tudi jasni predpisi.

Postopoma bo treba načrtno je proučevati in urediti odlaganje smeti in odpadkov, odvajanje in čiščenje odpadkov večjih povzročiteljev. Izdelati bo treba

študijo ter idejni načrt kanalizacije in čiščenja odpadkov za območje Ribnice in ostalih večjih naselij. Isto velja za odvajanje in čiščenje odpadkov iz sedanjih in bodočih živinskih farm.

Potrebno je zagotoviti varstvene pasove okoli izvirov pitne vode.

Odpadne vode so onesnažile še pred dobrim desetletjem čisto Rinžo tako, da vse od Rožnega studenca navzdol ni več primerna za kopanje. Na tem odseku je večkrat prišlo tudi do množičnega pogina rib, ki so jih zastropili predvsem gnojnica in silažni sokovi s kmetijskih obratov. Na sliki: del lani poginulihih rib, ki so jih ribiči pobrali iz Rinže in zakopali v zemljo. (Foto: J. Primc)

Industrija mora proučiti svoje odpadne vode in izdelati načrte za predčiščenje odpadkov pred priključkom na kanalizacijo ali pa za popolno čiščenje odpadkov, če nimajo priključka na kanalizacijo in s tem na glavno čistilno napravo. Načrti ureditve in izrabe doline reke Kolpe morajo biti do-

polnjeni s programi o zaščiti kakovosti vode.

Kritično stanje Rinže in nekaterih drugih območij zahteva uvedbo pogostejšega nadzora. Uvesti bi bilo treba občasno kontrolo kakovosti voda in kontrolo posameznih povzročiteljev odpadkov.

Podatki o vodnih virih za oskrbo s pitno vodo so predvsem okvirni. Vsi izviri so kraški in zato podvrženi občasni zakalitvi (kalnosti) in onesnaženju. Izdelati in voditi bi morali stalen kataster o količinah in kakovosti vode.

VABILO NA RAZPRAVO

Brez vode ni življenja. Naše življenje in napredek sta vedno bolj odvisna od tega, kako bomo gospodarili z vsem, tudi z okoljem in vodo.

Ponovno vabimo občane in strokovnjake, naj sodelujejo v razpravi o varstvu voda na našem območju in naj nam napišejo svoje misli o zadevah, ki smo jih napisali v našem podlistku, pa tudi o drugem, kar menijo, da je pomembno za gospodarjenje z vodo.

J. PRIMC

Vrsta nalog za novoustanovljeni medobčinski svet SZDL Posavje

V torek, 7. maja, se je sešel na prvi seji v Krškem medobčinski svet SZDL Posavje. Za predsednika je bil izvoljen Ignac Vintar iz Sevnice, ki bo to dolžnost opravljal poklicno.

enoten pristop skupnih problemov obrodil sadove.

Svet šteje petnajst članov, iz vsake občine po pet. V sekretariatu so štiri: predsednik in trije sekretarji občinskih konferenc SZDL.

Na prvi seji so člani sveta razpravljali o nalogah tega organa ter naložili sekretariatu dolžnost, da bo do naslednjega srečanja pripravil akcijski program. Že takrat so opozorili na

vrsto problemov, ki jih bo treba reševati brez odlaganja. V razpravi so nakazali tudi obilo dolžnosti, ki jih bodo vključili v dolgoročni program sveta.

V akcijski program so na predlog izvršnega sveta občinske skupščine v Brežicah sprejeli obravnavo koncepta razvoja Posavja, ki bo na dnevnem redu na prvi prihodnji seji. Za uresničenje neodložljivih nalog iz tega koncepta pa bo medobčinski svet SZDL pripravil osnutek družbenega dogovora.

NOVA TRGOVSKA HIŠA

Na Vidmu gradijo blagovno hišo za trgovsko podjetje „Preškrba“ Krško. Veljala bo šest milijonov dinarjev in bo imela 1300 kvadratnih m prodajne površine. Vrednost gradbenih del cenijo na 4,5 milijona din, opreme pa na 1,5 milijona din. Trgovska hiša bo dograjena tetos.

V sklop pomembnejših nalog medobčinskega sveta SZDL sodi tudi ustanovitev iniciativnega odbora za oblikovanje interesne skupnosti za varstvo okolja v Posavju.

Svet se je takoj na začetku spoprijel s praktičnimi nalogami, trdno prepričan, da bo

Šport in pevec

V krški občini bo v mesec mladosti in mi športnimi igrami, v katerih je 7. t. m. sedem ekip bile v Dolenji v šahu, streljanju, košarki in malim sportni del zaključili 23. maja po mestnih ulicah.

Na predvečer dosti bo v dvoranah v Vidmu koncerti pevskega zbora „Parma“ iz Krškega s skrega pevskega na Senovem. Končali z ognjem občinska revija in otroških pevcev. Za nastop se je najst zborov. Te pevski privedev. V Krškem ni otvoritveni slovenske plavalni odprtih bazenih bo, v mestu tudi športno tekmovalni posebnih sol.

S sprejema, ki ga v počastitev 30-letnice ustanovitve organov za notranje zadeve priredil predsednik občinske skupščine Franc Bukovinsky. Ob tej priložnosti so dobili pismena priznanja vsi delavci organov javne varnosti v občini. Postaja milice v Brežicah in njen oddelek na Bizeljškem pa sta prejela kolektivni darili, vsaka po en radijski sprejemnik. Slavje je potekalo v prisrčnem vzdušju. Franc Bukovinsky je v govoru poudaril povezanost organov za notranje zadeve z ljudstvom, ki je ne more nadomestiti noben tehnični dosežek. (Foto: Jožica Teppey)

Kongres, spodbuda za dejanja

Vrata političnih šol moramo odpreti na stečaj in privabiti mlade

Posavske komuniste bosta na kongresu ZKJ zastopala delegata: Milan Ravbar iz Krškega in Milan Lokar iz Brežic. Danes priobčujemo razgovor z Milanom Lokarjem, vozovnim preglednikom pri Železniškem transportnem podjetju Ljubljana, sedaj slušateljem srednje politične šole v Novem mestu.

Tovariš Milan, dolga leta že delate v mladinski organizaciji in najbrž se tudi kot komunist zanimate za probleme mladih. Na katere stvari bi po vašem mnenju moral opozoriti kongres ZKJ?

Mislím, da je družbeno politično usposabljanje mladine trenutno najbolj aktualno. Ustava nam daje več možnosti, kot smo jih imeli kdaj poprej. Morali jih bomo izkoristiti. Kongres bo prav gotovo opo-

zoril tudi na vsesplošno zastavljenost vzgoje. Vzroke za to vidim v prevelikem stremljenju po boljših dohodkih, po boljšem materialnem položaju. Vse to je povezano s socialnimi razlikami. Mladi v mestih pogosto živijo v obilju, medtem ko na vasi nimajo ničesar. Zaradi prehitrega naraščanja standarda se tisti s polnimi žepi iz mode ali objestnosti predajajo alkoholizmu, narkomaniji, prostituciji in podobnim negativnim pojavi, s katerimi se bo družba morala odločno spoprijeti.

Velikokrat slišimo, da za vodenje mladinskih organizacij ni ljudi. Kaj pravite na to?

Da se s takim stanjem ne smemo zadovoljiti. Kadre lahko vzgojimo, saj imamo komuniste, imamo politične šole in te naj postanejo stalna oblika izobraževanja. Njihova vrata morajo odpreti širokemu krogu mladine.

J. T.

Nova imena

Predsednik občinske skupščine v Brežicah je Franc Bukovinsky, podpredsednika pa Stanko Rebernik in inž. Franc Filipčič. Franc Mohor je predsednik zbora združenega dela. Namestnica je Kristina Kovčič. Zboru krajevnih skupnosti predseduje Rok Kržan. Njegov namestnik je Adolf Vovčak. Janez Videnič je predsednik družbenopolitičnega

zbora, namestnica pa Milena Jensenko.

Izvršni svet šteje 13 članov. Predsednik je Ivan Živič, podpredsednik Ivan Tomše, člani pa: Milka Krošelj, Mimica Avsec, Anton Držanič, Lazar Gligič, Marjan Gregorič, inž. Teodor Oršanič, Elizabeta Pirtat, Rudi Požar, Roman Rajer, Janez Trebušak in Edo Verstovšek.

Franc Bukovinsky, novi predsednik občinske skupščine v Brežicah.

Ivan Živič, predsednik izvršnega sveta občinske skupščine v Brežicah.

NOVO V BREŽICAH

KDAJ VEČ KOT PET DELAVCEV? – Občinska skupščina je napravila zakonito izjemo za dve obrtni stroki – za zidarstvo in fasadnistvo ter za stavbno mizarstvo. V tem primeru lahko samostojni obrtniki zaposlijo več kot pet ljudi, vendar morajo upoštevati zgornjo mejo sedem delavcev. To bo dobrodošlo za obrtnike, ki prevzemajo gradnjo stanovanjskih in poslovnih stavb ter izdelovanje stavbnega pohištva po načrtih.

TRI NAGRADE. – Za tri najboljše ekipe mladih članov Rdečega križa v občini je občinski odbor RK pripravil tri nagrade: za prvo mesto 600 din nagrade in prehodni pokal, za drugo mesto 500 din in za tretje mesto 400 din. Najboljša ekipa bo zastopala brežiško občino na republiškem tekmovanju 16. junija v Beli krajini.

OBNOVA MOSTU NAPREDUJE. – Stari most čez Krko in Savo popravljajo. Usposobili ga bodo za prehod pešcev in za vožnjo z osebnimi

avtomobili. Cezenj bodo usmerili tudi vprezna vozila. Most je zaprt za ves promet, vendar mnogi pešci tega ne upoštevajo. Lahko bi se zgodila nesreča, saj niti cestišče ni povsem varno, ograjo pa prav tako popravljajo. Obnovo mostu financira občinski cestni sklad.

SPET NA GOSTOVANJE. – Amaterski oder iz Brežic so povabili v Sevnico, kjer bo za tamkajšnje občinstvo uprizoril dramsko delo „V vejah Sasafrosa“.

ZAKONSKÉ ZVEZE BODO SKLEPALI. – Občinska skupščina je pooblastila dvanajst delegatov za sklepanje zakonskih zvez. Na krajevnem uradu v Artičah bosta to dolžnost opravljal Miha Haler in Ivan Deržanič, na Bizeljškem Rok Kržan in Stane Meglen, v Pišecah Ivan Dušič, Martin Dušič in Marjanca Ogorevc, na sedežu občinske skupščine v Brežicah pa Franc Bukovinsky, inž. Franc Filipčič, Stanko Rebernik, Ivan Videnič in Jože Zabkar.

Maj 1974 v Brežicah

Pred dnevom mladosti

Mladi so povsod na nogah. Pripravljajo se na prireditve v počastitev dneva mladosti. Osrednja slovesnost bo 24. maja v Brežicah. Na njej bodo sodelovale specializirane mladinske organizacije in JLA. Ob tej priložnosti pripravljajo skupen sprejem učencev sedmih razredov osnovnih šol v mladinsko organizacijo. To bodo povezali s kulturno prireditvijo.

Predsedstvo občinske konference ZMS je te dni sklepalo tudi o razpisu občinskih priznanj za mlade družbene delavce in mladinske mentorje. Ta priznanja bodo podeljevali prav tako na osrednji svečanosti 24. maja.

Tudi letos bodo mladi množično sodelovali na tradicionalnem teku po Ulici 21. maja.

Aktivni Zveze mladine so minuli teden prejeli razpis za mladinsko delovno akcijo „Kozjansko 74“. Mladi se bodo že ta mesec odločali za brigado. Posavje mora dati sedemdeset brigadirjev za obdobje od 29. junija do 20. julija. Za tedaj sta posavska in ljubljanska regija določeni za nosilki akcije.

Brežičani bodo povabili k sodelovanju v brigadi mladince iz pobratene občine, iz Velike Plane v Srbiji. V brigado bodo vključili tudi pripadnike JLA.

Zanimanje za delovno akcijo je zelo veliko in že zdaj ugotavljajo, da bi lahko odprli še kako delovišče, če bi bilo na voljo dovolj sredstev. Zaradi velikega veselja mladih do dela v brigadi, bo mladinska organizacija dala prednost družbeno angažiranim prijavitlencem.

J. T.

Mladi pevci v krški občini pridno vadijo in se pripravljajo na občinsko pevsko revijo. Na sliki: zbor otroški zbori bodo nastopili na koncertu v počastitev dneva mladosti. Na sliki: zbor „Jurij Dalmatin“ iz Krškega. (Foto: Jožica Teppey)

VOJKO ČEBULAR DRŽAVNI PRVAK

Na zveznem tekmovanju ekip „Kaj veš o prometu“ v Sarajevu je zasedla prvo mesto ekipa Slovenije. Zmagovalna ekipa bo zastopala Jugoslavijo na mednarodnem tekmovanju v Parizu.

Državni prvak je Vojko Čebular iz Krškega, drugi je bil Slavko Hafner, prav tako iz Krškega, tretji Lah iz Postojne, četrti tekmovalec iz Hrvaške in peti Marjan Junker iz Brestanice. Krčani so se zares dobro odrezali.

DELOVNI PROGRAM CK ZKS NA DNEVNEM REDU

Za torek, 14. maja, je bila sklicana v Krškem seja medobčinskega sveta ZK Posavje. Obravnavali so predlog delovnega programa CK ZKS ter sklepali o programskih izhodiščih za delo medobčinskega sveta ZK Posavje. Izhodišča so predhodno obravnavale vse tri občinske partijske organizacije in dale nanjo svoje pripombe.

KRŠKE NOVICE

JUTRI V GALERIJ! – Krška komisija za idejno ustvarjanje pri konferenci 7. maja je 37 slušateljev spodarstva. Predavali so družbenopolitični, strokovni in kulturni darstveniki, seminarji in stalna oblika izobraževanja bodo vstopali v parni.

DANES REFERENCA – varni celuloze in papirja danes s tajnim glasovanjem odločajo. Na referendumu bodo zbirali glasove za ali proti splošni glasovali še v 8 občin, nega dela.

PRVI ZMAGOVALNI – Tradicionalni mladinski tabor v počastitev dneva mladosti in fantje iz dekleta in fantje iz dekleta v krosu. Tekmovanje aktiv iz Dolenje med mladimi uspešnejši med mladimi med ženskami pa so mladičanke.

BREŽIŠKE VESTI

Zeleni načrt tudi s kooperacijo

Kmeti dosti zanimanja za sodelovanje s sevniškimi kombinatami, posebno ob iskanju posojil - Možnosti v sadjarstvu

Na leto nazaj ugotavljajo, da so podnebni in talni pogoji v sevniški občini primerni posebno za sadjarstvo in živinorejo. Obsežni kombinati so že del slovenskega zelenega načrta razvoja sadjarstva. Kooperanti se razen jablan že zanimajo tudi za breskve. Naletov nasadov ima komaj 95 hektar. Po mnenju obrata za sadjarstvo v Sevnici, Cimperškove bi pri izbiri sadik morali posvetiti več pozornosti mehanizaciji in ustreznemu skladišču, pred-

vsem pa družbenemu standardu zaposlenih. Lastno proizvodnjo želijo nasloniti tudi na sodelovanje z zasebnimi kmeti, za kar bi bili posebno zanimivi središči na Blanci-Čanju in Sevnici. Tam naj bi imeli posebej za sadjarstvo prilagojeno mehanizacijo. Na Impolci namesto drevesnice zasajajo sadovnjak, prav tako je treba obnoviti nad 20 let stari sevniški nasad.

Na slovenskem trgu vlada že precej let veliko pomanjkanje breskev. Precej kmetov se zanima za njihovo gojenje, število takih gospodarjev želijo še povečati. V jeseni bi priskrbeli že prve sadike. Kombinati bi s pogodbenimi kupci zagotovili odkup, razne strojne usluge bi obračunavali s pridelkom. O koristnosti takšnih dolgoročnih pogodb so se pridelovalci črnega ribeza lahko že prepričali. Tej proizvodnji posvečajo skrb zlasti po dolenskih hribih ob Studenca pa proti Telčam. V bližini dobrih prometnih zvez se sploča tudi pridelovanje jagod.

OBRAČUNAVANJE IZKUPIČKA PRI RIBEZU JE POKAZALO, DA IMAJO KMETJE DOBER VPogLED PREKO SVOJE PROIZVODNE SKUPNOSTI. Ta zglede se lahko prenese tudi na pridelovanje jabolok in drugega. Zeleti bi bilo le več denarja za posojila. Le-ta so namreč mo-

SEMINAR ZA VODJE CIVILNE ZAŠČITE

Minuli teden je bil v Sevnici prvojavni seminar v republiki za civilne zaščite v krajnih organizacijah in delovnih organizacijah. Na ta in zakonodaja sta opredeljena na ta področja nove naloge, vrtele so vsto poučnih strokovnjakov. Seminar so vodili iz Zagorja, major Miloš Pečenko, predavatelj zveznega centra za civilno zaščito Siniša Tanaković.

Štafeta s pozdravi predsedniku Titu v sredo, 8. maja, pred obiskom padlim borcem v Sevnici je bil zaradi nedavnega Titovog sekretarja komiteja občinske konference ZK Viktor Auer, predsednik občinske konference ZM Rudi Filej predaja štafeta palico konfekarji Lisce Ireni Laznik. (Foto: Železnik)

SEVNIŠKI PABERKI

59 PRIJAVLJENIH

Občinska gasilska zveza ima težave glede prostora v avtobusu za ogled strokovne gasilske razstave in nastopov v avstrijskem mestecu Ried. Vrsta članov krije vse stroške potovanja, edino udeleženci podčasniškega tečaja plačajo le tretjino kot zahvalo za vestno delo na tečaju.

OBČINSKE CESTE SPET NA UDARU

Cestariji so spet zaprli republiško cesto po desnem bregu proti Krškemu zaradi modernizacije zadnjih kilometrov te ceste, ki se vleče kot jara kača. Tovornjaki in sploh vsa vozila, težja od 3,5 tone, morajo v Posavje ali dalje čez Trebnje ali Rako. Seveda jih bo spet dosti, ki jo bodo udarili kar skozi Brestancino in Blanco. Table sicer to prepovedujejo, toda kdo bo ves čas nadzoroval?

OVČANSKI ČAKANJE NA UDARU

Ker so inšpektorji imeli nadzorništvo bifeja na sevniški cesti, postaja vrsta pripomb, se predhodil v sedanjih čakalnicah, prijete klopi in čakalnice se bo lahko vsak tudi pripravi na nemoteno čakati na bife, katero bo novi lokal nemudoma odpravi.

OVČANSKI VESTNIK

čno usahnila, odkar je republika odpovedala svojo udeležbo. A. ZELEDNIK

PIREDITVE V MESECU MLADOSTI

Občinska konferenca ZMS v Sevnici bo v tem mesecu priredila vrsto prireditve. V nedeljo je bilo tekmovanje v streljanju zračno puško, 22. maja bo rokometni turnir mladosti, kjer bodo nastopile ženske ekipe republikanskih prvotigašev Gorenja, Steklarja iz Hrastnika, zveznih ligašic iz Brežic in seveda domača Lisca. Na predvečer Titovega rojstnega dne pa bo pred taborniškim domom taborni ogenj, kjer bodo člani kluba mladih pripravili kulturni program.

Osamljeni gasilci

Kje so predstavniki gospodarstva in organizacij?

„Gasilci se nimamo kaj prepričevati sami med sabo, vemo kaj moramo, nikomur ni žal ur, ki jih prebije v prostovoljnem gasilstvu,“ pravijo gasilci. Zalostna slika z občnega zbora občinske gasilske zveze je bila še bolj žalostna na zadnji seji njenega upravnega odbora: od vabljenih zunanjih predstavnikov je prišel le predstavnik postaje milice!

Poveljnik občinske gasilske zveze Tone Simončič tega odnosa enostavno ne more razumeti. „Vsem so pravočasno poslali vabila. Razumeli bi, da je kdo zadržan, vendar ali ne bi lahko poslal svojega namestnika? “ se čudi.

S skupnimi močmi bi lahko našli marsikatero rešitev. Gasilski sklad ima namreč več denarja manj. Še najbolje je bilo leta 1972, ko so razpolagali z 210 tisočaki. Lani so imeli le 170.000 dinarjev, gasilska oprema pa se je podražila za 80 do 100 odst.!

Na seji niso mogli drugega, kot da so se dogovorili o letošnjih vzgojnih akcijah. Izvedli bodo občinsko tekmovanje članov in članic, pionirjev in mladink. Radi bi zagotovili tudi udeležbo na republiškem tekmovanju, kar bi si nekateri desetine zaslužile. Ravno tako želijo izvesti vsaj troje letnih posvetovanj z gasilskimi člani, društva naj bi pozimi izvedla tečaje za izprašane gasilce, kamor bi radi pritegnili tudi člane civilne zaščite.

Gasilci prihajajo na sejo iz vse občine. Nerazumljiv odnos vodstev družbeno-političnih organizacij, gospodarstva in upravnih služb povzroča veliko škodo!

A. Ž.

Mladi s Poti na Zajčjo goro v Šmarju so imeli vrsto težav, da so na predvečer 1. maja lahko zakurili na pobočju hriba velik kres. Les iz zložene pagode so jim dvakrat odpeljali, med drugim zadnjic na sam praznik OF. Na kraju jim je priskočila na pomoč Kopitarna pa tudi avto-prevozniki s starimi gumami. Veselje ob kresu je bilo nazadnje veliko.

Pred prvomajskimi prazniki so v Veliki Loki dobili prvih 900 metrov asfalta v naselju. Občani že težko čakajo, da bi videli stroje tudi na odseku ceste proti Štefanu. Vse štiri krajevne skupnosti: Čatež, Štefan, Velika Loka in Šentlovec so pripravljene prispevati tudi 100 tisočakov, ki jih bodo dobile od sanoprispevka. (Foto: Zeleznik)

Sproti ocenjevati, kako kdo dela

Komite ZK: vse organizacije naj dopolnijo svoje programe v duhu sklepov VII. kongresa ZKS - Vso pomoč delegatom pri izvajanju nalog

V ponedeljek, 6. maja, sta se udeležila seje komiteja občinske konference ZK Trebnje člana izvršnega komiteja ZKS Franc Šali in Ludvik Golob. Imenovali so komisijo, ki je morala že do konca minulega tedna pripraviti dopolnitve sedanega akcijskega programa občinske organizacije ZK. Po obravnavi po osnovnih organizacijah bo dopolnjen program v kratkem obravnavala občinska konferenca ZK. Na seji so podali tudi nekatere pripombe na program CK ZKS.

Temeljito so pretresli vsa vprašanja življenja v občini. Ugotovili so, da samouprava v temeljnih organi-

zacijah združenega dela še ne živi, kot bi morala. Posebno šibko je v delovnih organizacijah obveščanje delavcev. V dosedanjih samoupravnih aktih temeljnih samoupravnih skupnosti in organizacijah združenega dela je še vse preveč pravic odtegnjenih delavcem. Z oblikovanjem novih delegacij so bili zadovoljni. Delegati so po oceni komiteja z vsa odgovornostjo sprejeli svoje dolžnosti. Ob prvem sklicu seje nove občinske skupščine sta manjkala le dva delegata. Z delegati bo treba tudi več politično delati in jim pravočasno dostavljati gradivo, so menili na seji. Posebej so opozarjali na potrebo po trdni zvezi med temeljnimi organizacijami združenega dela in krajevnimi skupnostmi. TOZD bi morale imeti preko delegacij trden stik z življenjem v KS.

Na seji so opozorili tudi na nekatera širša vprašanja republiškega značaja, ki bi lahko neprijetno vplivala na družbeni razvoj občine. V Trebnjem menijo, da je bila ob dose-

danjem samoupravnem sporazumevanju solidarnost premalo prisotna. Če ne bo republiških posojil, bo ogrožena gradnja šol. Na ta posojila so trdno računali ob akciji za sprejem samoprispevka. Odprto je tudi vprašanje, ali bo zagotovljen denar za beneficiranje obresti za naložbe v manj razvitih občinah. Vse namreč kaže, da bo letos tega denarja v republiki premalo.

A. ZELEDNIK

RAČJE SELO: NOV AVTO

V nedeljo, 5. maja, so v Račjem selu slavili izročitev gasilskega avtomobila svojememu namenu. Svečanosti so prisostvovali gasilci 12 društev, številni gosti in občani, med katerimi je bilo kar 69 botrov novemu avtomobilu. Predsednik občinske skupščine Trebnje Slavko Kržan je v svojem govoru pohvalil delo gasilskega društva Račje selo in delo krajevne skupnosti sploh. Seznanil je prisotne tudi za gradnjo nove opekarne, ki bo postavljena v Račjem selu.

SKUPNOST NA DELU

Zadnje dni aprila je bila ustanovljena občinska stanovanjska skupnost. Predsednik skupščine in tudi njenega izvršilnega odbora je direktor TRELESA Janez Mihevc. Predsednik zbora za gradnjo je Vladimir Žabkar iz TRIMA, predsednik odbora za upravljanje stanovanj je načelnik oddelka za gospodarstvo ObS Jože Kastelic, predsednik zbora za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu pa je Nace Dezman iz Dane.

ODLIKOVANJE GLAVANU

V soboto je predsednik občinske skupščine Slavko Kržan na sprejemu za delavce organov za notranje zadeve ob njihovem prazniku na Vrh-trebnjem podelil red dela s srebrnim vencem miličniku trebanjske postaje Juliju Glavanu.

Revož da več!

Mokronoški Rdeči križ za lačne v Afriki

Marija Koračin, gospodinja iz Mokronoga, zamahnje z roko na vprašanje, koliko let že dela pri Rdečem križu. Preveč jih je že minilo. Sicer pa raje govori o akcijah kot o sebi. Že lep čas imajo namreč ne le v Mokronogu, temveč tudi ostalih krajih, ki presegajo meje krajevne skupnosti, lep uspeh. Tudi o tem, da bi bilo treba pomagati lačnim v Afriki, kjer že leta ni padla kaplja dežja, so govorili, še preden je prišel poziv republiškega Rdečega križa.

„Otroci na mokronoški osnovni šoli so pod vodstvom mentorice Silve Štirn pričeli med razredi pravcato tekmovanje v tem, kateri bo zbral več. Najbolj sta se izkazala 3. in 5. a. razred. Otroci so zbrali 1.226,45 dinarjev, zbirali so polže in vse mogoče, samo da bi prehiteli razred pred seboj,“ pripoveduje Marija Koračin.

Za mokronoški Rdeči križ je značilno, da z akcijami zajame vse vasi. To opravijo odborniki po terenu. „Ljudje so dobri, samo prav moraš k njim pristopiti. Pozna pa se: revoži dajo dostikrat več kot drugi. Vedo, kaj pomeni biti lačen, in odrinejo tudi po enega „rdečega“. Razočarani pa smo nad nekaterimi obrtniki; le redki med njimi so, ki pomagajo,“ pove Koračinova. Podobne izkušnje imajo tudi drugi.

Z akcijo za pomoč lačnim v Afriki nameravajo zbrati pet tisočakov. „Le še nekaj poverjenikov mora prineči denar, potem pa z njim brž od hiše! Prav je, da gre neposredno v Ljubljano. Vedno je več koristila hitra pomoč,“ meni Koračinova. Glede uspeha zadnje krvodajalske akcije Marija ni imela bojazni, kajti ljudje se radi odzovejo. Podobno so se tudi za novo leto, ko so nabrali toliko, da so lahko obdarili vse socialne podpirance.

A. Ž.

TREBNJE: SLAVNOSTNO OB PRAZNIKU

Ob koncu tedna bodo slovesno počastili 30-letnico osvoboditve kraja. V spomin na boje VII. korpusa bo danes odbojarski turnir, jutri zvečer bodo mladi zakurili kres, v soboto bo strelsko tekmovanje na Prapročah in tekmovanje mladih članov Rdečega križa, ob 17. uri pa bo v spominskem parku v Trebnjem pred spomenikom še slavnostno zborovanje, na katerem bo govoril predsednik občinske skupščine Slavko Kržan. Na slavlju pričakujejo tudi borce Cankarjeve brigade.

IZ KRAJA V KRAJ

TREBELNO: DOBRA RAZSVETLJAVA

V vasi imajo sedaj že sedem svetilk javne razsvetljave. Štiri so namestili pred leti ob jubileju Gubčeve brigade, tri pa so postavili marca.

PREVOZ HOČEJO

Solski avtobus za Trebelno seže le do Češnjic, radi bi ga videli tudi še v Ornuški vasi, Štatenbergu, Rojah, Mirni vasi, Brezju, Cikavi in Rodni vasi. Ljudje usposablajo to cesto, da bi bila sposobna za tak promet, vendar je zmanjkalo denarja. Upajo na pomoč krajevnih skupnosti Trebelno, ko bo pot urejena, bo sklenjen krog, kar bi tudi omogočilo avtobusni prevoz.

OTROCI PRENESEJO VEČ?

Minuli mesec je inšpektor republiške sekretariata za šolstvo prepevedal delavski univerzi pouk v njeni baraki. Delavska univerza se je znašla pred težko nalogo: ali brž najde prostor ali pa preneha z izobraževanjem. Slednjemu so se zaenkrat sicer zognili s tem, da so dobili prostor v trebanjski osnovni šoli, seveda šele v

večernih urah, ker drugače ni prostora. Zanimivo ob vsem tem je, da republiški inšpektor ni rekel nič o neustreznosti prostorov v baraki delavske univerze za pouk osnovne šole. Otroci prebijejo tu notri celo dopoldne, medtem ko je trajal pouk delavske univerze le nekaj ur. Ta inšpektor je bil pač pristojen le za delavsko univerzo.

SENTLOVRENC: PRIDOBIVAJO KRVODAJALCE

V tej vasi Rdeči križ pred časom ni imel posebnih uspehov pri pridobivanju krvodajalcev. Kaže, da se je sedaj stanje izboljšalo. Zasluge za to pa imajo v krajevni trgovini, kjer so že 14 dni pred občinsko krvodajalsko akcijo v Trebnjem sporočili, da so pridobili kar 20 novih imen. Trgovina se shajališče ljudi, in če je dobra beseda, je uspeh tu!

SKRB ZA ZASTAVE

V Mokronogu, na Mirni in v Hrastovici je ob praznikih lepo pogledati po hišah. Povsod namreč hišni lastniki poskrbijo za to, da redno izobešajo zastave. S tem prijetno presenečajo mimoidoče potnike.

Dotacija na glavo prebivalca

Upoštavana tudi oddaljenost od občinskega središča - Mestna krajevna skupnost ima večje naloge in stroške kot vaške, saj opravlja tudi nekatere dela za več KS oziroma občino, zato je tudi več denarja

Iz občinskega proračuna bo letos razdeljenih za potrebe posameznih krajevnih skupnosti (KS) v občini 700.000 din. Glavno merilo za razdelitev tega denarja je število prebivalcev in oddaljenost. Na prebivalca bo dobila posamezna KS 27 din. Za oddaljenost pa dobe največ KS Draga, Osilnica in Predgrad, in sicer po 3.357 din.

Pri krajevni skupnosti Kočevje ta merila niso mogla biti popolnoma upoštavana, ker ima mesto večje potrebe kot vasi, pa tudi sicer uporabljajo mesto in njegove naprave prebivalci ostalih KS, ki so v mestu v službi ali prihajajo sem po opravkih, v šolo itd. Razen tega več zaposlenih zahteva drugačno komunalno uredjenost, pa tudi nekatera dela, ki so bila prej financirana iz občinskega proračuna (čiščenje Rinže, vzdrževanje zapornic, čiščenje zelenic, Pogrebni zavod itd.), bo zdaj financirala krajevna skupnost.

Posamezne KS bodo dobile letos: Banja loka 13.680 din ali 52 odstotkov več kot lani, Dolga vas 13.390 din ali 123,2 odstotka več, Draga 24.007 din ali 118,2 odstotka več, Kočevje 400.000 din ali 35,4 odstotka več, Koprivnik 8.220 din ali 228,8 odstotka več, Livold 15.170 din ali 51,7 odstotka več, Mozelj 10.180 din ali 126,2 odstotka več, Osilnica 19.736 din ali 79,4 odstotka več, Polom 5.360 din ali 114,4 odstotka več, Predgrad 14.357 din ali 30,5 odstotka več, Rudnik 55.640 din ali 122,6 odstotka več, Stara cerkev 42.220 ali 68,9 odstotka več, Stari Log 5.570 din ali 22,8 odstotka več, Struge 19.590 ali 78 odstotkov več, Vas-Fara 20.330 din ali 53,8 odstotka manj, Vimolj 8.100 din ali 80 odstotkov več, Ko-

čevska Reka 21.700 din in vaška skupnost Morava 2.750 din. Edino pri KS Vas-Fara bo letos občinska dotacija manjša, kot je bila lani, ker je lani dobila izredno dotacijo oziroma namenska sredstva 30.000 din, ki so jih porabili za TV pretvornik. Če tega zneska lani ne bi upoštevali, bi znašalo letošnje povečanje dotacije 45,2 odstotka. J. P.

TITOVA ŠTAFETA

V petek, 11. maja, ob 13.05 so v Kočevju svečano sprejeli letošnjo Titovo štafeto. Na proslavi pri spomeniku svobode je govoril sekretar občinskega komiteja ZK Jože Novak, v kulturnem delu pa so nastopili pevski zbor DOREMI, harmonikarji in recitatorji. Ob 13.20 je štafeta nadaljevala pot proti Dolenji vasi in Ribnici, kjer so jo tudi svečano sprejeli.

GLASILO NAMA

Glasiilo delovne skupnosti NAMA Ljubljana je v prvomajski številki podrobno predstavilo kočevsko NAMA. Objavlja več razgovorov s kupci, prodajalci, gosti in z direktorjem Jožetom Zagarjem.

SPET ZA SOCIALNO OGROŽENE

Tudi letos organizira občinski odbor RK Kočevje zbiranje prispevkov za letovanje socialno ogroženih otrok in za druge socialne dejavnosti. Lani so za te namene prispevale TOZD in posamezniki 12.000 din. Od tega je bilo porabljeno za tridnevno letovanje 10 otrok iz socialno ogroženih družin 8.000 din, ostali denar pa je bil porabljen za nakup 100 parov zimske obutve.

Zaostali

Na območju občine Kočevje bi morali zbrati za spominski dom borcev in mladine v Kumrovcu 139.500 din, zbrali pa so do 1. maja po republiških podatkih le 33 odstotkov te vsote.

Iz kočevske občine so po teh podatkih doslej prispevali ZZB in ZRVS 21.425,50 din, ITAS 10.171,50 din, OSS 2.000 din, občinska skupščina 10.000 din, Zveza prijateljev mladine 1.000 din, Ljubljanska banka 300 din in Lovska zveza 500 din. Ostali oziroma „neznan“ pa so prispevali še toliko, da je bilo zbranih v občini skupno 40.250,05 din.

Po teh podatkih je kočevska občina med tistimi v Sloveniji, ki so za Kumrovec prispevale najmanj. Vendar kažejo nekateri podatki, da te številke niso povsem točne in da je prispevkov več. Tako na primer ni nikjer med darovalci omenjena NAMA Kočevje, čeprav je podjetje NAMA Ljubljana kot celota prispevala 20 din na zaposlenega in še nadaljnjih 20.000 din kot poseben prispevek tega podjetja. Ugotoviti bi morali, če ni podobno še s kakšnim drugim obratom oziroma TOZD, katerega OZD oziroma sedež podjetja je izven občine.

Razen tega so nekateri, na primer komite ZK, osnovna šola itd., nakazali prispevke na žiro račun v Zagrebu in ne v Ljubljani. Ti darovalci tudi niso na seznamu tistih, ki so prispevali.

Vse to kaže, da bo treba znotraj občine ugotoviti, kdo vse je prispeval in koliko, ker sedanji podatki niso zanesljivi. Razen tega bo potrebna posebna politična akcija v TOZD in drugod, da bodo povsod izpolnili do 1. julija tiho dogovorjeno obvezo in zbrali po 25 din prispevka na zaposlenega. J. PRIMC

Okoli prvega maja je Vas-Fara pridobila montažno stavbo, v kateri so 4 stanovanja za učitelje, in sicer 2 družinski stanovanji in 2 garsonjeri. Veljala so okoli 700.000 din. Denar zanje so prispevali solidarnostni sklad, TIS in osnovna šola. (Foto: J. Primc)

Sporazum o združitvi v ZKGP

Podpisalo ga je 13 TOZD, dve OZD in dve delovni organizaciji z območja občine Kočevje, Ribnica, Grosuplje in Ljubljana-Vič-Rudnik

Samoupravni sporazum o združevanju TOZD in delovnih organizacij v Združeno KGP Kočevje so podpisali 20. aprila v Kočevju Gozdom gospodarstvo s svojimi 8 TOZD, Kmetijsko gospodarstvo s 5 TOZD in se delovni organizaciji Stanovanjsko gospodarstvo ZKGP in Restavracija ZKGP.

Predsednik centralnega DS in v. d. direktorja Združenega KGP Ciril Štrumbelj je ob tej priložnosti poudaril, da je s tem dejanjem zaključeno združevanje znotraj Združenega KGP in da je zdaj na vrsti sodelovanje ter združevanje izven teh okvirjev, kar bo gotovo prispevalo k napredovanju tega območja, za kar je namreč odgovorno tudi ZKGP.

Podpisovanju sporazuma so prisostvovali predstavniki občinskih skupščin in družbenopolitičnih organizacij z območja občin, na katerih dela ZKGP, to je Kočevje, Ribnica, Grosuplje in Ljubljana-Vič-Rudnika, pa tudi predstavniki nekaterih medobčinskih organov. J. P.

Predstavniki TOZD iz štirih občin ZKGP podpisujejo dogovor o združevanju v OZD združeno KGP Kočevje. (Foto: Primc)

„Šranganje“ pod stoletno lipo v Hrovači je bilo del lanskega „Prevoza bale po ribniško“. Ves prevoz bale je lepo uspel, čeprav so sami organizatorji ugotovili tudi nekatere manjše pomanjkljivosti, ki jih nameravajo pri letošnjem prevozu bale odpraviti. (Foto: Primc)

Borcem prostore za delo

Ni prijetno urejati društvene oziroma organizacijske zadeve po zasebnih stanovanjih

Pred kratkim je bil zbor ribniških borcev. Krajevna organizacija ZB NOV Ribnica ni bila brez težav, vendar večjih ovir in pritožb ni bilo. Še vedno pa so nekatere pomanjkljivosti zaradi slabega obveščanja, pomanjkanja lastnih društvenih prostorov in plačevanja članarine.

Zaradi pomanjkanja denarja so težave tudi ob pogrebih ter pri vzdrževanju spomenikov in obeležij. Zato moramo povečati članarino in zahtevati od občine in družbe večjo podporo.

Tudi zdravstveno varstvo borcev v naši občini ni najboljše. Želimo, naj imajo v naši ambulanti nemočni in starejši borci pri sprejemu prednost pred drugimi bolniki.

Novi odbori, ki so povsem izmenjeni in tudi pomlajeni, naj si pridobijo in urede lastne organizacijske prostore. Pri tem naj jim pomagajo občinski organi. Tako bodo uradovani v prostorih organizacije in ne bo potrebno borcem članom iskati pomoči in izvrševati društvenih obveznosti po zasebnih domovih, kot se dogaja zdaj. To tudi gosposinjim ni prijetno. Ko bomo imeli svoje prostore, bomo tudi bolj samozavestni in bolj ustvarjalni.

Ta zborovanju, ki ga je vodil tovariš Škrabec, so prisotni sprejeli protestno pismo zaradi zahtev po naši zemlji, ki je bila stoletja zasuznjena. Samo skoro tik ob omejitvi, zato bomo še posebno budni in vedno

pripravljeno braniti vsako ped naše zemlje pred vsemi sovražniki. Tako smo zapisali v pismu, ki smo ga naslovili na našega predsednika Tita.

V. P.

JANEZ VESEL

Pred kratkim smo na pokopališču v Sodražici pokopali Janeza Vesela, po domače Nacetovega Janeza. Pokojnik je bil doma iz Sodražice. Po pokopcu je bil električar. Bil je naprednjak in se je že zgodaj po italijanski okupaciji naše domovine priključil narodnoosvobodilni vojni in se s puško v roki boril do končne zmage. Po vojni je bil vrsto let praporščak ZB. Pokojni Janez je bil med ljudmi zelo priljubljen. Imeli so ga radi zaradi njegovega tovarištva in pripravljenosti, da vsakemu pomaga. Zato bo ostal mnogim v lepem spominu. Kako so ga imeli ljudje radi, je pokazal tudi pogreb, ki se ga je udeležilo veliko ljudi. Njegovi sodrugovi in otrokom iskreno sožalje.

RIKO: NAJVEČ KRVODAJALCEV

6. in 7. maja je bila v ribniški občini krvodajalska akcija. 6. maja je bil odvzem krvi v Ribnici, 7. maja pa v Sodražici. Vseh krvodajalcev je bilo 485, od tega na ribniškem območju 325, na sodraško-potoškem pa 160. Načrt je predvideval 500 odvzemov krvi. Med delovnimi organizacijami so se najbolj izkazali delavci podjetja RIKO; kar 94 jih je darovalo kri. Tudi iz ostalih delovnih organizacij je bila udeležba dobra.

ORTNEŠKI POROČEVALEC

PREMALO VODE - Velikopoljanci so spoznali, da jim dosedanje zaloge vode ne zadostujejo več za vse potrebe, zato iščejo nove stude. Primerneje so našli v Gregoriji, od koder bodo speljali vodo preko Ortneka na Velike Poljane. Vodovodni gradbeni odbor vodi domačin inž. Jože Andoljšek, ki se je dela lotil resno. Tudi vsi vaščani, moški in ženske, so dobro poprijeli. Predvidevajo, da bo vode dovolj za vso vas. Še bo treba dela in finančnih ter materialnih prispevkov. Če bo jeseni stekla voda po ceveh v vse hiše Velikih Poljan, bo to velik praznik. Vodovodno omrežje po vsej vasi je že zgrajeno.

NASA POTA - Na priključkih lokalnih cest pri avtobusnem postajališču v Ortneku smo zopet brez cestnih prometnih znakov. Uničevanje dragih znakov je kriminal. Zato bi bilo treba ta cestni odsek osvetliti. Električna napeljava je že v Kozlerjevem svetilju, kjer bi lahko bila tudi svetilka. Tudi potniki se pritožujejo, da je v temnih nočeh težko izstopati iz avtobusov ali vstopati vanje.

NEZAVAROVANO - Cestni ovinek pred gozdom na Velike Poljane in iz njega je še vedno nezavaran, ter čaka hujše nesreče, da se bodo naši cestarji zganili. Ovinek bi morali temeljito preurediti.

ČUDEŽ - Grški zelenjavni vrt je po dolgem letih končno le ves obdelan, kar je treba zapisati v ort-

neško kroniko z debelimi črkami. Mostičke v grajskih drevoredih bi bilo treba pregledati, če so še vami za prevoze, in namestiti manjkajoče varnostne ograje. Turistična sezona prihaja, zato bi morali vse to že prejšnjim popraviti.

REKREACIJA - Prvi društveni izlet ribniških upokojencev je za nami. Marsikateri naših članov bi se nam rad pridružil že na prvem izletu, pa zaradi zamude dodatka ni mogel na pot. Članstvo obveščamo, da bo dodatek izplačan pri naslednji pokojnini ali pa v juliju. Znašal bo okoli 250 din (25 starih tisočakov). Torej junija na svidenje na novem izletu!

V. P.

DROBNE IZ KOČEVJA

DOMAČA HRANA - Uprava Doma Dušana Remiha v Kočevju se je odločila, da bo izkoristila proste zmogljivosti kuhinje za kuhanje domače hrane tudi za zunanje goste. Na to zamisel jih je pripeljala ugotovitev, da mladi ljudje, posebno delavci, v obratih družbene prehrane in v ostalih gostinskih obratih redko dobijo okusno in izdatno domačo hrano, ki pa je tudi zelo draga. Uprava je določila domači hrani precej nižje cene, kakor jih imajo v drugih obratih. Kosilo bo po 12 in večerja po 7 din. Obrat deluje kot samopostrežba.

MLADI V BOLGARIJI - Filatelisti so pregledali svoje delo za preteklo mesec in se pogovorili o pripravah na 25-letnico društva, ki bo septembra. Ugotovili so, da je vse delo v društvu popolnoma amatersko in da dobijo zelo malo ali nič podpore od družbe. Mišljenje, da se je amaterizem preživel in da ni več potreben, je zmotno. V amaterskih dejavnostih je več dela, za katero mora biti vse članstvo navdušeno. V polprofesionalnih društvih navdušenost ni potrebna, tam dejavnost naročijo, jo tudi uvozijo, plačajo in

uspeh je tukaj. V društvih je vse preveč administracije, premalo pa dejanskega dela odbornikov društev. Kočevski filatelisti-pionirji trenutno razstavljajo v Bolgariji za svetovni razstavi MLADOST 74 v Sofiji.

NOVOST V HOTELU - Hotel Pugled si je omissil zelo lepe mape - ovitke za jedilne liste. Tiskani so bili v kočevski tiskarni v večbarvnem tisku.

Zakaj je bilo Kočevje v soboto popoldne in nedeljo brez kruha?

Ker so imeli ribiči tekmovanje, pa so pokupili ves kruh za krmljenje in vabo.

Zakaj pa se odpravljajo veterinarja 30 km daleč v Ribnico, ko bi ga lahko poklicali, saj imas doma telefon?

Kaj pomaga, če ga jaz imam, veterinar pa ne!

KOČEVJSKE NOVICE

REŠETO

Prijaznost namesto gostilne

V Preloki ni gostilne, obiskovalci pa vseeno niso lačni - Nič več »strank« - »Novoteks« na Vinici privablja prebivalce domov

Makadam, dolg deset kilometrov, pa ovinki in strmi klanci so odmaknili Preloko. Lepo in prijazno vasico blizu Kolpe. Kdo bi se sedaj, ko se hočemo vsi voziti le po asfaltni prevleki, še podal na prašno cesto! Tako pa bi lahko rekli le tisti, kdor ne pozna privlačnosti tega kraja in gostoljubnosti njegovih prebivalcev. Ko pa kraj enkrat obiše, se vanj še vrača.

Pa ne v gostilno. Te na Preloki plošč ni. Narejeno službeno prijaznost gostilničarjev pa povsem nadomestila prava človeška prijaznost prebivalcev. Tisti, ki odide iz Preloke sren, si je sam kriv. Ali je preveč ramežljiv ali pa »previsok«, da bi

hotel okusiti okusno domačo kmečko hrano. »Jesti damo vsakemu, ki si to želi. Pa tudi prenoči lahko v naši vasi,« je povedal kmet in delavec v viniškem »Novoteksu« Martin Plut.

Do letos je obstajala krajevna

skupnost Preloka. Pa ni kazalo drugače, kot da so se priklučili h krajevni skupnosti Vinica. Kar pre malo ljudi živi na Preloki. Okrog 150 jih še vztraja na teh belokranjskih vrtačah. Samo iz te vasi se je po vojni za stalno odselilo na tuje okrog 20 ljudi, kolikor jih je tudi na začasnem delu v tujini. Sedaj pa se je stanje močno spremenilo. Iz dveh razlogov.

Pred leti so obstajale v tem kraju kar tri »stranke«. Ljudje niso bili enotni, kraj je nazadoval. Pa so lani le spoznali, da jih to ne vodi k dobremu, združili so se in sedaj je vse drugače. To in pa nova tovarna na Vinici sta dala prebivalcem novo upanje. Življenje je postalo lepše, Preločani pa trdno verujejo, da bo njihov jutri še lepši. Mnogi, ki so bili prej zaposleni po raznih krajih Slovenije, so se že vrnili, nekateri se k temu še pripravljajo. »Raje si služim doma tanjši kos kruha kot pa zunaj debelejšega. Da si ga le lahko služim,« pravijo Belokranjci.

Od same kmetije se, če ni dovolj delavnih rok pri hiši in če nima kmetija dovolj primerne zemlje, ne da živeti. Če pa si zraven še v službi, gre dobro. Zato je na Preloki malo pravih kmetov, največ je polproletarcev. Razveseljivo za nadaljnji razvoj kraja pa je, da je v njem dovolj mladih. V vasi so štiri razrede osnovne šole, učenci višjih razredov pa se vozijo na Vinico. Menda se šolniki zavzemajo, da bi se tudi najmlajši vozili na Vinico v šolo, pa prebivalci temu nasprotujejo. »Le kako se bodo naši malčki pozimi vozili na Vinico? Sele ko bodo ovinke zgradili, bo mogoče govoriti o tem,« menijo Preločani.

BRANKO PODOBNIK

KRI BODO DAROVALI

Občinski odbor Rdečega križa za organiziralo redno krvodajalsko akcijo v Črnomlju, na Vinici in v Semicu. Darovalci krvi bodo svojo humanost pokazali 28. maja v zdravstvenem domu v Semicu, 29. maja v osnovni šoli v Črnomlju, dan kasneje pa v osnovni šoli na Vinici.

Hvala »ISKRI«

Nova organiziranost mladinske organizacije je v črnomaljski občini že zaživela. Delati je pričela konferenca mladih delavcev, ki združuje mlade, ki so zaposleni. Konferenco, ki deluje v okviru občinske konference Zveze mladine Slovenije, vodi inž. Peter Jančan, zaposlen v semiški »Iskri«.

Je nova organiziranost mladih posrečena? Povem lahko samo to, da so bili doslej mnogi mladinski aktivni v delovnih organizacijah nedelavni in neuspešni prav zaradi slabe organiziranosti. Sedaj, ko smo se vsi mladi, ki smo že zaposleni, združili v konferenco mladih delavcev, bomo, vsaj jaz tako mislim, uspešnejši pri svojem delu.

Prve naloge vaše konference pa so?

»Najprej bo treba dati nekaj znaja tistim, ki bodo vodili delovanje mladinskih aktivov v TOZD in OZD, kasneje pa je treba nadaljevati z izobraževanjem, predvsem družbenopolitičnim, vseh mladincev. Mladi moramo odpraviti zaletavost in nastopanje brez močnih argumentov. Prav zaradi neznanja, neizkušnosti in zaletavosti mladih so starejši v preteklosti mnogokrat zavrgli naše predloge, ki bi bili, če bi jih bolje utemeljili, gotovo uspešni.«

Pa druge naloge? »Če mlade izobrazimo, jim več bomo pomagali, kar pomeni, da bomo seveda bolj aktivni v njihovih delovnih organizacijah.«

Mnogi mladi strokovnjaki zapuščajo Belo krajino. Kaj ste vi ostali? »V Iskri so mi pomagali, da sem sploh lahko študiral. Hvala-leh sem jim. In ko sem se tu zaposlil, so me lepo sprejeli. Rekli so mi, naj si kar sam poiščem delovno mesto, kjer mislim, da bom kolektivu najbolj koristil. In sem si ga našel. Upam, da bom s svojim delom povrnil zaupanje.«

NOVI ČLANI Pretekli teden so se vrste metliških komunistov »obogatile« s 27 novimi člani, med katerimi je največ mladih neposrednih proizvajalcev. O naloga komunistov ter o liku komunista je novim članom spregovoril sekretar občinskega komiteja ZK Jože Mozetič (Foto: B. Podobnik).

Malo besed, dejanj je pa več

Prebivalci vasice Boldraž so si s prostovoljnim delom in lastnimi prispevki napeljali elektriko in zgradili vodovod ter cesto

Z dobro voljo in skupnimi močmi, pa čeprav je teh moči malo, ker prihaja le iz 14 hiš, kolikor jih je v vasi Boldraž pri Metliki, se da vse narediti. Jože Rus, ki je tudi član delegacije krajevne skupnosti, je o tem malo govoril, pa veliko povedal.

združili, tako da bi imel vsak svojo parcelo skupaj.«

B. PODOBNIK

Vasica Boldraž leži streljaj od sedaj že z asfaltom prevlečene ceste Metlika - Drašiči. Čeprav le kilometer od lepe ceste, pa so bili njeni prebivalci do pred kratkim ob dežju odrezani od sveta. Pot v njihovo vas - saj imena cesta ni zaslužila - se je ob grem vremenu razmočila. Pa so sklenili vaščani, da bodo temu naredili konec.

Sklenili smo, da bomo iz poti naredili cesto, tako, da se bo mogoče po njej pripeljati v naš kraj ob vsakem vremenu,« je pričel kmet Jože Rus. »Nismo se ustrašili velikih stroškov, ki jih terjajo gradnja ceste. Nekaj bo prispevala naša krajevna skupnost, v kateri sta vasi Slamna vas in Boldraž, drug denar bomo pa kar sami zbrali. No in sedaj se že vozimo po cesti. Ovinek pod vasjo bo treba res še nekoliko popraviti, ker je nekdo prehitel buldožer in premaknil količke, ki so označevale traso. Cesto bo treba tudi posuti. A najvažnejša dela so vseeno pri kraju. Če bo naša vas še naprej gospodarica tako napredovala, bomo nekdo to cesto še asfaltirali.«

Tisti, ki so zaposleni, bodo za ceto prispevali po eno plačo, upokojenci pokojnino, mi, kmetje, pa bomo tudi primaknili toliko kot tisti, ki so v službah. Zemljo, ki je bila potrebna za cesto, pa so dali lastniki zastonj.

S skupnimi močmi torej napredujete?

»Seveda, saj je to edina pot. Tako smo si pred leti napeljali tudi elek-

triko in vodovod. Razen denarja smo za cesto prispevali mnogo prostovoljnega dela. Nihče si ni zapisoval, koliko ur je delal. Kaj bi to, saj smo gradili svojo ceto!«

Kakšna pa je pravzaprav vaša vas? Živijo prebivalci od kmetij ali so zaposleni?

»Sedem vaščanov hodi v službo, drugi živimo od kmetij. Na to, da iz naše vasi nihče ni na začasnem delu v Nemčiji, smo ponosni. Bili so, pa so spoznali, da je s pridnim delom tudi doma mogoče živeti.«

Največ dohodka pa pridobivajo kmetije od ...?

... vinogradništva. Za to so tu možnosti. In sodelovanje z metliško kmetijsko zadrujo je vzorno. Kmetje verjamejo vanjo in ji zaupamo, saj nam pomaga. Delal bi le, da bi bilo najbrž prav, če bi vinograde

Jože Rus

Uspehi kljub oviram

»Komet«: letos novi stroji ter pričetek gradnje nove poslovne stavbe - Načrt bo izpolnjen

Že v tem mesecu pričakujejo v metliškem »Kometu« posliko novih strojev, ki jih bodo veljali dva milijona dinarjev. Novi stroji bodo »poživili« proizvodnjo v metliškem obratu ter v obratu »Komet« v Starem trgu. Razen tega nameravajo jeseni pričeti graditi novo poslovno stavbo v Rosalnicah.

Kljub težavam, ki v zadnjem času posebno tekstilni industriji ne prizanašajo, v »Kometu« uspešno gospodarijo. Vse načrte, ki so si jih zastavili v začetku leta bodo, vsaj po rezultatih v prvih štirih mesecih so-deč, izpolnili. Letos bodo naredili nekoliko več kot lani, del svojih izdelkov, približno toliko kot lani, pa nameravajo izvoziti v ZR Nemčijo. S tamkajšnjimi poslovnimi partnerji so že sklenili potrebne pogodbe. Pa tudi s prodajo na domačem trgu, tako sklepajo, ne bodo imeli težav. Kupce svojih izdelkov so osvojili s kvaliteto, ki prav nič ne zaostaja za evropskim in svetovnim povprečjem.

Tako kot drugo tekstilno industrijo pri nas sta tudi »Komet« v zadnjem času prizadela dva udara. Preskrba s surovini je bila zaradi nafte krize težja, predvsem pa so se surovine močno podražile. Znano pa je, da v naši državi teh surovin skorajda ni. Zato je »Ko-

met« v celoti odvisen od uvoza surovin. Pa tudi podražitev drugih izdelkov in storitev vpliva najprej na tekstilno industrijo. Ljudje se zaradi splošne dražnje večinoma najprej odločijo za varčevanje pri nakupu novih oblek in perila. In tako je vse teže prodajati. Na srečo pa se 360-članski kolektiv »Komet« dobro zaveda, da bodo uspešno poslovali le, če bodo pošteno in kvalitetno delali, tako kot doslej. Kajti le to vodi k uspehu.

SPREHOD PO METLIKI

BO KDO UTONIL? - Pri otroškem vrtcu stoji plastični bazen, v katerega se je nateklo že precej vode. Ker se okrog njega igrajo otroci, je nevarnost, da kdo od njih pade vanj. Zadevo bi bilo potrebno urediti, saj kar kliče po nesreči.

KAKO GASITI? - Industrijsko gasilsko društvo »Beti« prireja za člane svojega kolektiva prikaze gasenja z ročnimi gasilnimi aparati. Akcija sodi k pripravam ljudi na splošni ljudski odpor.

Malo strelov

Bela krajina privablja turiste tudi zaradi lova. In članom zelene bratovščine iz domovine in tujine naj bi priskrbeli čedalje več možnosti. Tudi v Metliki, čeprav tu za zdaj lovci še ne najdejo vsega, česar bi si želeli. Vendar pa si lovška družina prizadeva stvari izboljšati. Tako je med drugim povedal njen tajnik Janez Gršič, ki nosi zelen klobuk že dvajset let.

Koliko članov šteje vaša družina? »Sedaj nas je 43, povedati pa moram, da se v zadnjem času za lov čedalje bolj zanimajo tudi mladi. Tako bomo tudi naše vrste lovcve pomladili.«

Pravijo, da lovščina metliške lovške družine niso ravno bogata? »Imajo kar prav. V naših loviščih je največ fazanov, zajcev in nekaj srnjadi. Večjih živali skorajda ni, ker so to največ poljska lovišča. Premalo je gozdov in vode, da bi se tu drževala večja divjad.«

Streljate torej bolj malo...

Saj lovci nismo le zato, da ubijamo živali. Pomerimo le, če je potrebno. Sicer pa za živali skrbimo. Predvsem si prizadevamo, da bi v naših loviščih pomnožili število fazanov. Predvsem okrog Vinomera, kjer smo si zasloje že zgradili dom, ki ga bo treba še dograditi, so možnosti za fazane dobre. Seveda bi bilo treba v to vložiti precej denarja, mi pa ga nimamo. Za kakšno turistično podjetje pa denar, ki bi ga vložili v to, ne bi bil izgubljen.«

ZBOR - 25. maja bo ustanovni občni zbor kluba ozdravljenih alkoholikov. Zbor bo v menzi tovarne Beti, udeleženci pa si bodo po delovnem programu ogledali moderno revijo izdelkov »Beti«. Ustanovitev kluba zasluži vsa pozornost in pohvalo.

LEPŠE MESTO - Prejšnji teden so učenci osnovne šole pobirali po mestu papir, polivinilaste vrečke in druge odpadke, ki jih ljudje mečejo po cestah in parkih. Akcija zasluži pohvalo.

metliški tednik

Štafeta v Beli krajini

Prebivalci so nosilce štafetne palice povsod srčno pozdravili - Najboljše želje Titu

Slovesno so sprejeli Titovo štafeto v Beli krajini. Od Vahta na Gorjancih do Starega trga ob Kolpi so številni prebivalci pozdravljali nosilce štafetne palice in združili vse svoje misli v najboljše želje in voščila dragemu Titu ob njegovem skorajšnjem 82. rojstnem dnevu.

Točno ob 10. uri so pritekli nosilci štafete na metliški trg, kjer so jih pozdravili številni prebivalci mesta. Predvsem za mlade je bil to res praznik, še posebno za tistih 27, ki so bili uro prej sprejeti v vrste ZKJ. Štafeto so med drugimi pozdravili: kandidat za medobčinskega sekretarja ZK za Dolenjsko Lojze Sterk, predsednik metliške občinske skupščine Franc Vrvščar in sekretar občinskega komiteja ZK Jože Mozetič. Zvezni štafeti se je v Metliki pridružil še sedem lokalnih štafet.

Nosilci štafetne palice so potem nadaljevali pot do Šterkljevca, kjer so jo metliški mladinci predali mladini iz črnomaljske občine. Ti so štafetno palico odnesli v Semič, kjer

je že trajal kulturni program, ki so ga priredili tamkajšnji pionirji in zaposleni v »Iskri«.

Pevci, recitatorji in glasbeniki so z enournim programom pričakali prihod štafete v Črnomelj. Tu se je zvezni štafeti pridružil 23 lokalnih štafet, v vsej črnomaljski občini pa še 28 lokalnih štafetnih palic. Rudarji, lovci, učenci, vojaki, dijaki, taborniki, jamarji, zaposleni v OZD in TOZD ter še mnogi drugi so nosili lokalne štafetne palice in ob njihovi predaji želeli ljubljensmu maršalu Titu vse najboljše.

Ko je zaželel nosilec štafetne palice dobrodoščilo, je sekretar občinskega komiteja ZKS Jure Perko med drugim dejal: »Z novo ustavo, ki so jo delovni ljudje potrdili z množično udeležbo na volitvah, smo našim sovražnikom najboljše pokazali svojo enotnost in privrženost mislim maršala Tita.«

Štafetna palica je nato nadaljevala pot proti Dragatušu, Vinici, Sinjemu vrtu in Staremu trgu, povsod pa so ji priredili srčen sprejem. V Predgrađu so jo mladi iz črnomaljske občine predali vrstnikom iz kočevske občine.

Tudi v Črnomlju so slovesno sprejeli nosilce Titove štafetne palice. Potem, ko je delavka Marjanca Gusič predala štafeto Francu Šterkljevcu iz »Belta«, je spregovoril sekretar občinske konference ZK Jure Perko (Foto: B. Podobnik).

ČRNMALJSKI DROBIR

BRUCOVANJE - V soboto je bilo v Semicu veselo. V hotelu »Smuk« so brucovali člani kluba belokranjskih študentov. »Abadoni« so poskrbeli za dobro glasbo, vinska kapljica pa za dobro razpoloženje. V soboto, 18. maja, pa bodo priredili v »Smuku« maturantski ples dijaki oblačilne šole iz Ljubljane. Ni kaj, Semič privablja kot magnet...

činskega proračuna, saj le ta še ni sprejet. Če bo denarja dovolj, bodo v Semicu med drugim razširili kopalnice, ki postaja premajhno. »Pa na gradnjo mrliške vežice bo treba tudi že misliti,« pravijo Semicani.

KJE BO CESTA? - Občanom Semicu ni vseeno, kje se bo vila partizanska magistrala. Bojijo se, da bi cesta kraj preveč obšla, saj se potniki v tem primeru v Semicu ne bodo ustajali. Semicani si zato prizadevajo, da bi bila nova cesta čim bliže njegovemu kraju.

OBRTNIKOV NI - Včasih so v Semicu kovali konje, popravljali vozove, tehtali živino, sedaj pa nič več. Ni kovačev, ni več javne tehnične. Prebivalci pa vse to potrebujejo. Pa še nekaj: v kraju je vse več kmetijskih strojev in lastniki bi imeli radi servis.

KOLIKO DENARJA? - Semiška krajevna skupnost še ne ve, koliko denarja bo dobila iz letošnjega ob-

Črnomaljski poročevalec

SAVA ODSLEJ V NOVIH PROSTORIH

Zavarovalnica SAVA,
PE Novo mesto,
obvešča stranke, da bo svoje predstavništvo v Kočevju z 20.
majem 1974 prenesla v nove prostore na

LJUBLJANSKI CESTI 25/1-levo
(zgradba Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje).

Uradne ure:
vsak delavnik razen sobote od 6.30 – 14.30
ob sredah od 6.30 – 16.30

Prepričani smo, da bomo s tem zavarovancem na Kočevskem
nudili še kvalitetnejše usluge.

ZAVAROVALNICA SAVA
PE NOVO MESTO

PRILOŽNOST ZA ZASLUŽEK!

Nudimo dopolnilni zaslužek osebam, ki bi izven svojega red-
nega delovnega časa sklepale življenjska zavarovanja v No-
vem mestu in okolici. V poštev pridejo poleg redno zaposle-
nih oseb tudi mlajši upokojenci.

ZAVAROVALNICA SAVA
PE NOVO MESTO

vsak četrtek DOLENJSKI LIST

vsak četrtek DOLENJSKI LIST

PROSTA DELOVNA MESTA!

Splošna vodna skupnost

DOLENJSKE
NOVO MESTO

OBJAVLJA
naslednja prosta delovna mesta:

1. VODJA GRADBIŠČA
2. VODJA STROJNO – TRANSPORTNE SLUŽBE
(centralni obrati) na Čatežu ob Savi
3. ADMINISTRATORKA
na Čatežu ob Savi (za določen čas)

Kandidati za navedena delovna mesta morajo poleg splošnih
pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

Pod toč. 1.

– gradbena srednja šola s 5-letno ustrežno prakso in strokov-
nim izpitom. Za delovno mesto je na razpolago 2-sobno
stanovanje v Novem mestu.

Pod toč. 2.

– srednja strojna šola s 5-letno ustrežno prakso ali strojna
delovodska šola z 10-letno ustrežno prakso, od tega naj-
manj 5 let na vodstvenih delovnih mestih.

Pod toč. 3.

– administrativna šola ali administrativni oziroma strojepisni
tečaj z najmanj 1-letno prakso v administraciji.

Kandidati naj dostavijo pismene ponudbe z dokazili Splošni
službi podjetja, Novo mesto, Trdinova c. 23, v 15 dneh po
dnevu objave.

Kandidati bodo o izidu razpisa obveščeni v 8 dneh po izbiri.

„MERCATOR“, LJUBLJANA

TOZD STANDARD, Novo mesto

razglašja prosta delovna mesta za

27 PRODAJALCEV – UČENCEV

v svojih prodajalnah

Pogoj za sprejem: uspešno dovršena osnovna šola z vsaj
dobrim uspehom ter primerno zdravstveno stanje.
Pismene ponudbe pošljite splošni službi TOZD „STAN-
DARD“, Novo mesto, Glavni trg 3, do vključno 10. 6. 1974.

Delovna skupnost
OSNOVNE ŠOLE 29. oktober,
ŠMARJETA

razpisuje delovno mesto
TAJNIKA (-ICE)
za nedoločen čas.

Pogoj: končana srednja ekonomska šola.
Nastop službe 1. 7. 1974. Ugodne avtobusne zveze z Novim
mestom. Pismene vloge sprejema tajništvo šole 15 dni po
objavi razpisa.

VSAK ČETRTEK BOLJŠI

DOLENJSKI LIST

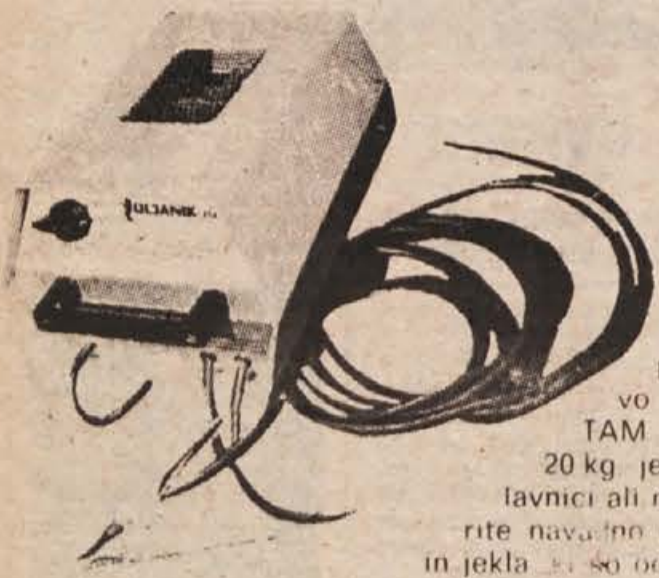
LICITACIJA!

Sekcija za vzdrževanje prog Novo mesto razpisuje JAVNO
LICITACIJO (ustno), ki bo dne 22. 5. 1974 ob 10. uri v
Foersterjevi ulici 1, Novo mesto, za odprodajo DIESEL LO-
KOMOTIVE DL-30 za dekovilski tir širine 600 mm.
Lokomotiva je vozna in v dobrem stanju.

Ogled lokomotive bo mogoč pred licitacijo. Vsi zainteresi
morajo pred licitacijo položiti 10-odst. kavnico.

ULJANIK

PRENOSNI
TRANSFORMATOR
ZA VARJENJE

TBH 140
Bantam

Za varjenje kosov tanke
pločevine ali za njeno obdelo-
vo je najidealnejše orodje BAN-
TAM transformator, ker tehta le
20 kg je zelo primeren za delo v de-
lavnici ali na potovanju. Z njim lahko va-
rite navadno mehko jeklo, nerjavca jekla
in jekla, ki so odporna proti kislinam. Moč je
variti lito železo ali obnoviti izrabljene površine
z električnimi žarilnimi varjenji. Stroj je možno pri-
ključiti na enofazni priključek 220 ali 380 V.

Za BANTAM velja garancija leto dni. Če se pokvari v ga-
rancijskem roku, bo kupec dobil v zameno nov aparat. Če
pa se stroj pokvari po garancijski dobi, lahko kupec BANTAM
zamenja za novega – po zelo nizki ceni.

Brodogradilište, tvornica dizel motorov i tvornica električnih stro-
jeva i uredaja – Pula

P P ŠTEV 208 TELEFON: CENTRALA (052) 22-322
TELEX: 25 252 YU ULJTES

VSE POSLOVNE PRIJATELJE VABIMO NA MEDNARODNI SEJEM VAR-
JENJA, ZAGREB

od 20. V. do 25. V. 1974

PAVILJON 8. RAZSTAVNI PROSTOR 6

Nova prodajalna stavbnega pohištva in gradbenega materiala v Trebnjem.

ODSLEJ VEČJA IZBIRA

NOVOTEHNA je odprla v Trebnjem novo prodajalno gradbenega
materiala - Dostava na dom

Trebnje je postalo veliko
prodajalno gradbenega mate-
riala. V dosegljivih prostorih
tehnične baze AMD pri ben-
cinski črpalki ob avtocesti
Ljubljana-Zagreb jo je od-
prlo novomeško trgovsko
podjetje s tehničnim blagom
NOVOTEHNA. Z novo pro-
dajalno se je hkrati razširil
obseg poslovanja NOVO-
TEHNE, ki je imela doslej v
tem kraju prodajalno s teh-
ničnim blagom in avtomobi-
lskimi deli.

Prodajalno so uredili v
zgornjih prostorih poslopja
in imajo predvsem veliko iz-
biro stavbnega pohištva, vse
vrste izolacijskih materialov
in ostali gradbeni material.
Prednost nove prodajalne je
tudi ta, da kupcem dostavlja
blago na dom.

Doslej v Trebnjem ni bilo
specializirane prodajalne z
gradbenim materialom. Ker
pa se v kraju in okolici gradi
vse več družbenih in zaseb-
nih stanovanj, sta tovrstna

prodajalna in skladišče po-
membna pridobitev. Tako,
kot je bila že doslej organi-
zirana prodaja tehničnega in
gradbenega materiala v pro-
dajalnah NOVOTEHNE v
NOVEM MESTU, KRŠKEM
in METLIKI, je to sedaj tudi
v TREBNJEM.

Kolektiv prodajalne NO-
VOTEHNA v Trebnjem vabi
občane na ogled in nakup
blaga v novi prodajalni.

NOVOTEHNA
NOVO MESTO

prodajalna
TREBNJE

SPREJMEM VAJENCE!

.....

Sprejem več vajencev za soboslikarski in pleskarski poklic. Nudim stanovanje! Začetna nagrada je 800,00 din na mesec.

IVAN BOBIČ
soboslikar in pleskar
Marjana Kozine 51
NOVO MESTO
telefon: 21-115

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

PROSTA DELOVNA MESTA!

OZD Avtopromet, gostinstvo in turizem

Gorjanci

Novo mesto - Straža

TOZD Gostinstvo

Na temelju določila čl. 50 statuta temeljne organizacije združenega dela Gostinstvo objavlja odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu naslednja prosta delovna mesta:

1. NATAKAR - NATAKARICA 5 PROSTIH MEST
2. KONTROLOR OBRAČUNOV 1 PROSTO MESTO
3. BLAGAJNIK V EKSPRES RESTAVRACIJI 2 PROSTI MESTI.

Kandidati za navedena delovna mesta morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:
pod tč. 1) - da imajo dokončano gostinsko šolo
pod tč. 2) - da imajo končano administrativno šolo in nekaj prakse pri obračunskih poslih,
pod tč. 3) - da imajo končano šolo trgovske stroke.

Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe z dokazili splošnemu oddelku podjetja.

Rok: do zasedbe prostih delovnih mest.

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu.

Kvalitetno PIVO pivovarne LAŠKO

TUDI NAGRAJUJE

8 zamaškov s črkami

Z L A T O R O G

pošljite na naslov:
PIVOVARNA LAŠKO

Zbirke zamaškov pošiljajte posebej! Kolikor zbirk, toliko vaših srečk.

Čim več osmic, tem več uspeha pri žrebanju, ki bo:

13. aprila v Mariboru

11. maja v Ptuj

29. junija v Celju

Nagrade:

Vsakokrat trije avtomobili, tri motorne žage, dve kosilnici itd.

Uživajte pri zbiranju, ob pričakovanju nagrad
in z laškim pivom ZLATOROG!

Na vsako vašo kuverto z osmimi zamaški - vaš naslov!

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO

Kadrovska komisija

OBJAVLJA

PROSTO DELOVNO MESTO:

PRIPRAVNIKA

z višjo šolsko izobrazbo pravne smeri
za enoto banke v Novem mestu.

Rok prijave je 15 dni po objavi.

Interesenti naj vložijo pismene prijave s kratkim življenjepisom in navedbo šolske izobrazbe pri Kadrovski komisiji Dolenjske banke in hranilnice, Novo mesto.

PROSTO DELOVNO MESTO!

NOVOTEHNA

trgovsko podjetje, Novo mesto,

objavlja prosto delovno mesto

PERSONALNEGA REFERENTA

POGOJI: ekonomski tehnik ali administrator s 5-letno prakso na podobnih delovnih mestih in 3 mesece poskusne dobe.

Prijave pošljite splošnemu sektorju podjetja najkasneje 10 dni po objavi.

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

T TRGOVSKO PODJETJE
TEHNO-MERCATOR
CELJE

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 16. maja - Janez Petek, 17. maja - Mojca Sobota, 18. maja - Erik Nedelja, 19. maja - Peter Ponedeljek, 20. maja - Bernard Torek, 21. maja - Dan letalstva Sreda, 22. maja - Renata Četrtek, 23. maja - Zeljko

KINIO

BREŠTANICA: 18. in 19. 5. ameriški barvni film „Tiger zre lepote“
BREŽICE: 17. in 18. 5. ameriški barvni film „Trdokozec“, 19. in 20. 5. francoski barvni film „87. policijska postaja“, 21. in 22. 5. angleški barvni film „Marijanin tajni šef“, 23. 5. francoski barvni film „Alfredove nezgode“
CRNOMELJ: 17. 5. ameriški barvni film „Tarzan in žena leopard“, 19. 5. italijanski barvni film „Tajni vražji agent“, 21. 5. jugoslovanski film „Moja neumna glava“

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

V UK SPREJMEMO vajece za poklic kuharja in natakarja. Goštilna Tomšič, Dobruška vas 36 pri Škocjanu.

NATAKARICO (lahko priučena ali začetnica) zaposli gostilna Skubic, Črnomelj, telefon 76-114.

VARTEKS, prodajalna Novo mesto, sprejme takoj kvalificirano prodajalko trgov. stroke. Prošnje pošljite prodajalni Varteks, Novo mesto.

GOSTILNA „Pod smreko“, Cvetka Kos, Potok št. 2, Straža, išče pridno in pošteno kvalificirano ali priučeno kuharico. Hrana in stanovanje v hiši, plača dobra. Nastop službe je možen takoj.

MLAJŠI UPOKOJENKI nudim za varstvo otroka in dopoldansko pomoč v gospodinjstvu sobo, hrano in plačilo po dogovoru. Oglasite se v popoldanskem času, Martinček, Triglavka 42, Bežigrad-Ljubljana, telefon 342-657.

SLUŽBO IŠČE

MLAJŠA ženska sprejme na dom kakršnokoli delo. Naslov v upravi lista (1203/74).

STANOVANJA

ODDAM SOBO in nišo s souporabo kopalnice in s posebnim vzhodom. Plačljivo za dve leti vnaprej. Naslov v upravi lista (1241/74).

PRODAM enosobno vseljitvo stanovanje s hrambo. Ivanetič, Regerča vas 86, Novo mesto.

ODDAM opremljeno sobo poštenu fantu. Perić, V Ragov log 2, Novo mesto.

PRODAM ali oddam v najem enosobno stanovanje. Interesenti naj se javijo na kmetijski šoli Grm vsak dan, razen sobote in nedelje, od 7. do 11. ure.

ZAKONCA intelektualca iščeta do 1. 6. 1974 opremljeno sobo ali garsonjero za dobo enega leta. Ponudbe pod „BREG OTROK“.

ZAKONCA brez otrok iščeta enosobno neopremljeno stanovanje, po možnosti v Kandiji. Ponudbe pod „REDNA PLACNIKA“.

ODDAM ENOSOBNO stanovanje v Črnomlju. Plačilo za leto dni vnaprej. Ponudbe pošljite pod „CRNOMELJ“.

Motorna vozila

ZELO UGODNO prodam fiat 1300 de luxe, star dve leti, prevoženih 30.000 km. Vprašajte na naslov: dr. Janez, Ragovska 29, Novo mesto.

PRODAM FIAT 750, letnik 1970. Ogled vsak dan popoldne po 14. uri. Rafko Staniša, Regerča vas 71, Novo mesto.

UGODNO PRODAM fiat 750, letnik 1970, registriran za eno leto vnaprej. Abec, Krupa 12, Semič.

UGODNO PRODAM traktor Zetor 35. Janez Franko, Gor. Vrhpolje 17, Šentjernej.

SLOVENIJA PROMET, Ljubljana, Miklošičeva 20, ima na zalogi za dinarska sredstva vse vrste osebnih avtomobilov. **WARTBURG** za ceno od 31.900,00 din do 38.874,00 din. Informacije na telefon 323-862 Ljubljana.

KOSTANJEVICA: 18. 5. nemško-švedski barvni film „Pika nogavička“, 19. 5. angleški barvni film „Vampirjeve ljubice“.

KRŠKO: 18. in 19. 5. ameriški barvni film „Človek zakona“, 22. 5. ameriški barvni film „Zakonsko življenje“.

METLIKA: Od 17. do 19. 5. ameriški barvni film „Boter“, 22. in 23. 5. francoski barvni film „Nezvesta žena“.

MIRNA: 18. in 19. 5. „Divje srce“.

NOVO MESTO: Od 17. do 19. 5. ameriški barvni film „Getaway – beg“, 20. 5. ameriški barvni film „Hitri Gonzales“, Od 21. do 23. 5. francoski barvni film „Alfredove nezgode“.

RIBNICA: 18. in 19. 5. ameriški barvni film „Izgubljeni“, 20. 5. „Nepremagljivi“.

TREBNJE: 18. in 19. 5. nemški barvni kriminalni film „Vreli diamant“, 22. 5. ameriški barvni zabavni film „Okradi svojega bližnjega“.

PRODAM montažno garažo 4 x 5 m in hladilnik. Naslov v upravi lista (1241/74).

PO ZELO UGODNI ceni prodam približno 400 kosov strešne opeke krampar. Divjak, Ribnica na Dol, Kolodvorska 23.

PRODAM kuhinjsko kredenco, mizo s štirimi stoli, električni štedilnik in peč na olje. Milič, Jerebova 18b, Novo mesto.

NOVO CISTERNO za olje (4 m³) s pokrovom za jašek prodam. Telefon 22-256 po 14. uri.

UGODNO prodam skoraj nov mlin klavar in hidrofor. Franc Starič, Gor. Brezovo 7, 68290 Sevnica.

PRODAM KLAVIR znamke V. Stelzhamer (WIEN), primeren za začetnike, za 300.000 din. Naslov v upravi lista (1250/74).

PRODAM originalno kosilnico za traktor Zetor. Franc Slobodnik, Slamna vas 15, Metlika.

UGODNO PRODAM motor in vse druge dele za škodo 1000 MB. Jože He nigan, Grčarice 1, Dolenja vas.

PRODAM zelo lepo pipo (fajfo) za k slovenski narodni noši. Čičenškova 36, Ljubljana.

UGODNO PRODAM visečo kuhinjsko omarico, električni štedilnik in mizo s štirimi stoli. Naslov v upravi lista (1251/74).

BUKOVO OGLJE prodam. Aleksander Kofal, Gor. Zabukovje 5, 68231 Trebelno.

PO ZELO ugodni ceni prodam več litrov belega in rdečega vina. Naslov v upravi lista (1195/74).

PRODAM mlatlino Zarija v dobrem stanju, po ugodni ceni. Alojz Stariha, Osojnik 8, Semič.

PRODAM par ali posamično konja prama, srednje težka, stara 7 in 10 let. Mirko Mihelčič, Vavpeja vas 6, Semič.

PRODAM kosilno na rastilu. Franc Zupančič, Bircna vas 5, Novo mesto.

PRODAM ostreže 12 x 10 m. Stanko Zore, Roje 12, Mokronog.

POSEST

ZELO UGODNO PRODAM enodružinsko novozgrajeno hišo v Kočevju – trata 1. Lepa in privlačna lega, v priložju je možnost odpreti gostilno ali trgovino. Interesenti naj se javijo na naslov: Janez Androvič, Kočevje, Roška 3.

PRODAM ali zamenjam v okolici Novega mesta enostanovanjsko hišo za enosobno stanovanje z doplačilom. Naslov v upravi lista (1214/74).

PRODAM novo enodružinsko hišo z gospodarskim poslojem, primerno za manjšo obrt. Zamenjam tudi za enakovredno v Novem mestu ali bližnji okolici. Interesenti naj se oglasijo na naslov: Matija Fink, čevljar, Grajska pot 6, Ribnica na Dol. Vse drugo po dogovoru.

PRODAM hladilnik Bosch, sesalec za prah, aparat za čiščenje parketov, razno pohištvo in oblike. Trdinova cesta 10, Novo mesto.

PRODAM mlado kravo frizijko, dobro mlekaričo. Ivan Globevnik, Škocjan 2.

PRODAM obračalnik za kosilnico BCS. Anton Avsec, Mala Cikava 7, Novo mesto.

PRODAM malo rabljen pralni stroj Gorenje in vinograd z nekaj zemlje na dostopnem kraju (približno tudi za vikend) na Cerovcu pri Podturnu. Jože Pakar, Dol. Toplice 111.

RAZNO

MLAJŠI UPOKOJENEC (50) želi spoznati pošteno žensko za skupno življenje. Svoj naslov pošljite pod šifro „PRIJATELJ“.

POROČNI PRSTANI – Če si želite trajen in lep spomin, stopite k zlatarstvu v Gosposko 5 v Ljubljani – poleg univerze! Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

PREKLICI

ANTON KERMIC, Žaloviče 38, prepovedujem pašo kokoši, živine in kopanje po mojih parcelah ter hojo čez moj vrt in njive. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

VILJEM ŠTIMPFELJ, Žaloviče 37, prepovedujem pašo kokoši po mojih njivah. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

MARIJA MATKO, Vel. Poljane 3, Škocjan, prepovedujem hojo in vožnjo po mojem travniku pod vasjo v Velikih Poljanah. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

FRANC JAZBEC iz Zurovega dola 17 preključim vse, kar sem neresničnega pisal in govoril o Jožetu Ameršku iz Zurovega dola, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

ČESTITKE

NA FILOZOFSKI fakulteti v Sarajevu je **ZDENKO ROTER**, univerzitetni učitelj iz Ljubljane, 8. maja 1974 uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo „Sociološki vidiki razvoja odnosov med katoliško cerkvijo in državo v SFRJ“ in postal doktor socioloških znanosti. Iskreno čestitamo: žena Zofija Russ ter sinova Igor in Mladen.

DRAGI MAMI in stari mami ANI CRTALIC, po domače Trdinovi, z Rakovnika pri Šentjerneju čestitamo za njen 83. rojstni dan in jih želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let. Hčerke Pepca, Anica, Tončka z družinami, snova Jože in Martine z družinami ter vnučka Marjan in Pepi z družinami.

DOBREMU in skrbnemu očetu in staremu očetu JANEZU KLEMENCICU iz Zdinje vasi želimo za 72. rojstni dan in god, ki ga bo praznoval 16. maja, mnogo zdravja in sreče. Otroci: Ivan, France in Slavka z družinami. Mamo in teto pa lepo pozdravljamo.

DRAGI sestri in teti **ZOFIJI MUC** iz Herrenberga v Zah. Nemčiji vse najboljše in najlepše za god, da bi se ji uresničile vse želje. Njeni domači iz Novega mesta. Lep pozdrav tudi drugim.

MARIJI DICHELBERGER iz Semiča v Beli krajini iskreno čestitam za uspešno opravljeni vozniški izpit in ji želim veliko sreče za volanom. **STANKO**.

O BVESTILA

PEREM avtomobile, motorje itd. in se v ljudno priporočam za naročila. Elizabeta Vovk, Obrtniška 4, Trebnje.

ELEKTROINSTALACIJE vseh vrst opravljam hitro in poceni. Ponudbe pod „SOLIDNO“

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, prababice in tete.

TEREZIJE GRIL iz Rumanje vasi 35

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom za vsestransko pomoč v najtežjih trenutkih, vaščanom, sorodnikom in znancem za izrečene sožalne besede in vsem darovalcem vencev in cvetja. Lepo se zahvaljujemo sodelavcem uprave SO Postojna – članom izpitne komisije za voznike motornih vozil Postojna, LD Javornik Postojna, AMD Postojna, tovarišu Ivanu Virantu za izrečene poslovilne besede, župniku za opravljeni obred in vsem, ki so jo spremlili na zadnji poti.

Žalujoči: sinova Ivan in Polde z družinama, hčerke Marija, Malka z možem in Zalka z družino ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Za vedno se je od nas poslovil naš dragi brat in stric

ALBIN PIPAN

iz Irče vasi 5 pri Novem mestu

Iskreno se zahvaljujemo ZB iz Novega mesta za podarjeni venci ter tov. Rudiju Hrovatnu za poslovilne besede ob odprtem grobu. Prav tako izrekamo zahvalo dr. Bogomiru Vodniku za zdravljenje, tov. Antonu Špelku iz Irče vasi, Danici Zupančič, godbi, pevce, sosedu Janku Badovincu, ki nam je stal ob strani in nudil vsestransko pomoč. Globoka zahvala vsem, prav vsem, ki ste nam pomagali in z nami sočustvovali. Zahvaljujemo se vaščanom Broda in Irče vasi, ki ste ga tako številno spremlili na njegovi zadnji poti. Vsem iskrena hvala.

Žalujoči: brat Jože z ženo Franciško, sestra Franciška, nečaki: Boris, Milka, Dragica, Drago, svakinja Anka in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage žene, mame, stare mame in prababice

MARIJE TURNŠEK

se iskreno zahvaljujemo zdravnikom dr. Pejaku, dr. Rottu, dr. Pejakovi in ostalemu osebju zdravstvenega doma Sevnica, osebju internega oddelka II. brežiške bolnice, ki so našo Marijo z vsem strokovnim znanjem, skrbnostjo in nego hoteli ohraniti pri življenju, vendar pa njeno zlato srce, žal, zaradi krute bolezni ni vzdržalo. Hvala dobrim sosedom Mlakarjevim, Trčkovičim, Vodičarjevi, Goriskovi, pevce, govornikom Zveze borcev, kaplanu za opravljeni obred in poslovilni govor, za izražena ustna in pismena sožalja ter darovalcem prelepega cvetja, ki ga je Marija tako ljubila. Hvala tudi vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili v njen preani grob. Vsem, ki ste ji v življenju pomagali, bili dobri z njo, jo imeli radi, želim, naj vam bo življenje lepo, kot je bilo nana.

Žalujoči: mož Ivan, hčerka Ivanka z možem Francem, vnuki Majda z možem, Stanko z ženo, vnujka Danica, pravnuka Barbka in David

Sevnica, Zagreb, Brežice, Stari grad, Trbovlje

ZAHVALA

Ob nepričakovani, boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta in brata

JANEZA ŠURLE

iz Vinje vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, kolektivom Iskre, Novotehne in KZSZ Novo mesto, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje, ter duhovščini za opravljeni obred. Vsem iskrena hvala.

Žalujoči: žena Marija, otroci Ivan, Jože in Marija z družinami, Slavka z možem, Franci, sestri Marija in Ančka ter brat Jože

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega očeta, starega očeta, tasta, brata in strica

LOJZETA IVANETIČA

učiteljca v poklju in nosilca partizanske spomenice 1941

se iskreno zahvaljujemo zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnice v Novem mestu, še posebej predstojniku dr. Francu Huebscherju in dr. Antonu Starcu za vso prizadevanost, da bi ga ohranili pri življenju. Posebno zahvalo smo dolžni ZBZ NOV NOVO MESTO, skupščini občine Novo mesto, družbenopolitičnim organizacijam, TIS Novo mesto, šolskim zavodom in drugim organizacijam za organizacijo in spremstvo na njegovi zadnji poti. Lepo se zahvaljujemo nosilcem partizanske spomenice 1941 in Zvezi rezervnih vojaških starešin Novo mesto za častno stražo, komandi garnizona JLA Novo mesto in vodu za izkazane vojaške časti. Iskrena hvala predsedniku IS Obs Novo mesto tovarišu Avgustu Avbarju, ravnatelju študijske knjižnice v Novem mestu tovarišu Bogu Komelju, predsedniku občinskega sodišča v Novem mestu tovarišu Rudiju Jerebu in ravnatelju osnovne šole Gm tovarišu Slavku Vuteju za prisrčne poslovilne besede. Najlepše se zahvaljujemo vsem organizacijam, prijateljem, znancem, sodelavcem, učencem in vsem, ki so nam ustno in pismeno izrekli sožalje ter počastili očetov spomin s cvetjem in številno udeležbo na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: sinovi Jurij, Marko in Peter z družinami

DOLENSKI LIST

IZDAJA: Casopisno založniško podjetje DOLENSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jek, Vlado Silvester, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Zivič

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Milan Markelj, Janez Pezelj, Branko Podobnik, Jože Primc, Jože Splival (urednik priloge P), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Fotoreporter Sandi Mikulan, oblikovalec priloge Peter Simič.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 3 din – Letna naročnina 119 dinarjev, polletna naročnina 59,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 240 din ali 15 ameriških dolarjev oz. 45 DM (oz. ustrezna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

UGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 45 din, 1 cm na določeni strani 62 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 90 din. Vsak mali oglas do 10 besed 17 din, vsaka nadaljnja beseda 1,50 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 6 od 1.1.1974 – Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon: (068) 21-227 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Casopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00 Pisan glasbeni spored ob 4.30 do 8.00.

CETRTEK, 16. maja: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Iz Glasbenih šol - Glasbena šola Škofja Loka. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.20 Z nami doma in na poti. 12.30 Kmetijski nasveti: France Guna: Rojenje nekaj danes. 12.40 Igrajo pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Kaj vam glasba pripoveduje. 16.00 "Vrtljak". 17.10 Popoldanski simfonični koncert. 18.30 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00

PETEK, 17. maja: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Jugoslovska narodna glasba. 10.15 Sedem dni na radiu. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Metod Vizjak: Gozdne ceste gorskim kmetijam odpirajo vrata v svet. 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 16.00 "Vrtljak". 17.10 Operni koncert. 18.15 "Signal". 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute za ansambel Dorka Škobernetza. 20.00 Stop-pops 15.21.5 Oddaja o morju in pomorsčih. 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih.

SOBOTA, 18. maja: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 10.15 Glasbeni drobiž od tu in tam. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Jože Starič: Uspehi kmetij, ki pridujejo prav dobro krmo. 12.40 Cez travnike in polja. 13.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 "Vrtljak". 17.10 Klavir v ritmu. 18.15 Dobimo se ob isti uri. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute za ansambel Jožeta Kampčiča. 20.00 Radijski radar. 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 19. maja: 6.00 - 8.00 **DOBRO JUTRO!** 8.07 Radijska igra za otroke - Tilman Roehring: "Deklica in frnikola". 9.05 Se pomnite, tovariši... 10.05 Koncert iz naših krajev. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.20 - 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - vmes ob 11.50 Pogovor s poslušalci. 14.05 Humoreska tega tedna - E. K. Kisch: Zračeni sestri. 15.10 Nedeljska reportaža. 16.00 Radijska igra - Molier: Amfitron. 17.05 - 19.00 Nedeljsko športno popoldne. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Zaplešite z nami.

PONEDELJEK, 20. maja: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 10.15 Za vsakogar nekaj. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.20 Z nami doma in na poti. 12.40 S tujimi pihalnimi godbami. 12.30 Kmetijski nasveti-inž. Marjan Merhar: Uporaba gnetilnikov v strojni liniji za pridobivanje sena. 12.40 S tujimi pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 "Vrtljak". 17.10 Koncert po željah poslušalcev. 18.45 Interna 469.

19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s triom Vitala Ahačiča. 20.00 Predstavljamo vam opero "Maria Stuart". 22.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 21. maja: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Poslušamo zborovske skladbe Dušana Radiča... 10.15 V plesnem ritmu. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Milan Kuder: Raziskovalne naloge na področju gozdarstva. 12.40 Z domačimi ansambli. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Ali jih poznate? 14.40 "Na poti s kitaro". 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 "Vrtljak". 17.10 Koncertni oder za domačino in gosta. 18.30 V turek na svidenje! 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute za ljubljanskim jazz ansambelom. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 22.15 Od popevke do popevke.

SREDA, 22. maja: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Za mlade radovedneže. 10.15 Urednikov dnevnik. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Milena Jazbec: Pomen mikroelementov v prehrani sadnih rastlin. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 "Loto vrtljak". 17.45 Jezikovni pogovori. 18.15 S pop ansambli. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 Komorno-glasbeni studio. 22.15 S festivalov jazza.

CETRTEK, 23. maja: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Iz glasbenih šol. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Ciril Remic: Delo z motorno žago in vibracijska obolenost. 12.40 Igrajo pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Popoldne za mladi svet. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 "Vrtljak". 17.10 Koncert po željah poslušalcev. 18.30 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Petnajst minut za EP. 20.00

Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 22.15 Popevke in plesni ritmi.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 19. maja: - 10.30 Reklame, oglasi in obvestila - 10.50 Kmetijski nasveti: dipl. vet. Alojz Mihev - Prva pomoč pri napenjanju živine - 11.00 - Po domače - 11.15 - Tvoji vzorniki (Kathe Koltwitzola in Helen Kellerjeva) - 11.25 Zabavna glasba z uganko - 11.45 Nedeljski intervju - 11.55 Za vsakogar nekaj - 12.30 Poročila - 12.45 Čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 Zaključek programa

SREDA, 22. maja: 16.00 Poročila - 16.10 Reklame, oglasi in obvestila - 16.30 Po domače - 16.45 Kotiček za šoferje: Okrogeji in oglati žarometi - 16.55 Diskokeub brez imena - 17.30 Vesele in žalostne zgodbe iz naše vzgoje - 17.40 Ali poznamo mojstre resne glasbe - 18.00 - Zaključek programa.

SOBOTA, 25. maja: 16.00 Sobotni vrtljak - 16.15 Pet minut za... - 16.20 I. del EPP - 16.30 Poročila - 16.35 II. del EPP - 16.45 Mini anketa - 17.00 Zaključek programa in napoved sprejema za nedeljo.

UMRLI SO

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici umrli: Alojz Metelko, kmet iz Vidma pri Raki, star 79 let; Frančiška Gende, mati kmeta iz Zabajka, stara 74 let; Jože Vrtovšnik, delavec iz Sp. Dul, star 45 let; Martin Volčanšek, upokojenec iz Volčjega, star 75 let.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici rodile: Malčica Juratovec iz Novega Sela - dečka, Marija Trselič iz Skopice - Srečka, Rajka Ganuzar iz Drenja - deklco, Anica Kuhar iz Sevnice - Janeza, Božena Rogale iz Rigone - deklco, Tatjana Curhalek iz Mosteca - Tatjana, Ružica Trajkovič iz Brežice - deklco, Zlata Sotler iz Dečnih sel - dečka, Banica Benda iz Otoka - Jasminko, Majda Zajc iz Sentyakoba - dečka, Olga Cernoga iz Brežice - Gregorja, Marija Šalamon iz Sevnice - Gordano, Marija Imperi iz Stranja - Rajka. - CESTITAMO!

BREŽIŠKA KRONOKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Stjepan Skomina se je z vjekom posekal po levi nogi; Zora Skolnik si je pri prometni nesreči poškodovala glavo in levo nogo; Marija Vučanek je padla s kosolom in si poškodovala desno nogo; Amalija Starc je padla po stopnicah in si poškodovala levo nogo; Fanika Trkež je padla s kosolom in si poškodovala levo nogo; Karel Vegelj je padel po stopnicah in si poškodoval glavo; Pavla Jakovino je motorna žaga poškodovala po glavi; Draga Harapina je nekdo pretepel in mu poškodoval glavo in desno roko; Uršula Per je padla na vrtu in si poškodovala levo koleno; Branka Smrdeč je pri telovadbi poškodovala desno koleno; Jožetu Zibertu je krava poškodovala prsni koš.

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Evstahij Janežič, Pavle Kuplenik, Rajko Petan, Alojz Kristan, Jože Kralj, Ana Kralj, Marija Klemenčič, Anton Junc, Silva Les, Anica Paté, Milan Močnik, Marija Zagar, Marija Novak, Alojz Blažič, Cveta Tomšič, Matevž Mejač, Jože Mejač, Fani Kranjc, Angela Razpotnik, Anica Smole, Alojz Hočevar, Slavko Anžlovar, Mirko Nilič, Rado Rajer in Slavka Cujnik, člani Novoteksa Novo mesto; Ivan Hrovat, član KZ Krka Novo mesto; Marija Sivak, Zdenka Pevec, Franc Gorjanc, Tončka Gorjanc, Jože Lokovšek, Janez Smole in Alojz Per, člani Krke - tovarne zdravil Novo mesto; Mihael Kuplenik, član Dolenjke Novo mesto; Ivan Zoran, član Komunalnega podjetja Novo mesto; Mitja Počervina, član Dominvesta Novo mesto; Anton Rajer in Ivan Škufca, člana Novograda Novo mesto; Janez Gazvoda, Silvester Tomšič in Ivan Pureber, člani IMV Novo mesto; Jože Pavlič, Jože Fabjan, Rozalija Kreže, Branko Ostanek in Emil Pureber, člani Novolesa Straža; Franc Markovič, član Gorjancev Straža; Jože Razpotnik, član PTT Novo mesto; Jožica Hudoklin, članica Splošne bolnice Novo mesto; Ciril Kos, član Ele Novo mesto; Branko Petrovič, član SOB Novo mesto; Franc Avguštin, član Gozdnega obrata Straža; Ljubo Rabič, član Pionirja Novo mesto; Stojan Majcen, Tadej Retelj; Marija Kolenc, Julijana Jenko, Stanka Mehle, Marija Pletič in Nika Lapajne, člani Zavoda za zdravstveno varstvo Novo mesto; Dušan Erbecnik, član Zdravstvenega doma Novo mesto.

Jaro Stoviček:

PANKRT

6

„Ihre zu grosse Freigebigkeit!“ (Moj bog, mladi gospod! Bojim se, ali ni to pomota? Vaša prevelika darežljivost!)
„Ne, ne, gospod! Srebrnjak se dobro razlikuje od vinarja, zato ni pomota.“ sem mu nemško odgovoril, se nasmehnili in nadaljeval svojo pot. Za hrbotom pa sem še ujel njegove besede: „Nochmals vielen Dank, junger Herr!“ (Še enkrat lepa hvala, mladi gospod!)
Ko sem se vrnil v bolnišnico, sem komaj čakal noči, da sem v postelji mirno obnovil misli in čustva današnjega doživljanja. Neprestano se mi je prikazovala obleka barve neolupljenega krompirja, ki se je tiščala na telesu človeka v Gosposki ulici. Hkrati sem se spominjal grenkobe otroških let. Kakor ovijte hobotnica s svojimi lovčkami žrtev, tako je graščak stisnil svojo mater do smrti, mene pa zgnetal v bitje brez vrednosti v družbi. Toda oče je oče: laže je odpustčati in pozabiti kot prositi. Revež je osamljen in

osamljenost je v starosti hujša kot življenje od vseh zapuščenega v mladosti, kakor sem zivel jaz.
Spomnil sem se četrte Mojzesove zapovedi, ki pravi: poštuj očeta in mater in pomagaj jima, pa boš dolgo živel in bolje ti bo na zemlji! Do tistega dne sem nosil v sru le mamo in ji zvesto daroval ljubezen in spoštovanje, od tistega dne pa sem mami pridružil še svojega razčapanega očeta. Sklenil sem mu po svojih močeh pomagati.
Iz kovčka sem vzel srajco, spodnje hlače, šal in nogavice, od kuharja sem skrivaj kupil nekaj konzerv, naredil iz vsega zavoj in se napotil tja, kjer je starec beračil. Našel sem ga na običajnem mestu. Ko sem mu izročil zavoj, me je pogledal s široko razprtimi očmi, ustnice pa so mu mrzlično zaprepetale. Ob njegovi ganjenosti in presenečenju je še moje srce v občutku neizrekljive sreče začelo močneje utripati.

„Wer sind sie eigentlich, junger Herr, dass sie so gut zu mir sind?“ (Kdo ste pravzaprav, mladi gospod, da ste tako dobri z menoj?)
Odgovoril sem mu v domačem jeziku: „Vprašali ste me, kdo sem? Ni bi rad odložil uniforme, ki skriva nojo nebogljenost, in vam razkri nesrečne rodovnika, ker bi vas to utegnulo zaboleti. Pustiva zato moje ime in življenje, ki za vas nimata nobenega pomena.“ sem se mu nasmehnili, nato pa dodal: „Kot vojak sem preprost kaprolček, v civilu pa le zmasto oko na vrbovi šibi, ki je prišlo na svet kot človeček, spočet iz človeške kaprice.“

Ko sem mu to povedal, je začel mezikati, da bi pregledal megljo z očmi, me sumljivo pogledal, potem pa vzkliknil: „Joj, vi ste Slovenec. Hudo mi je, ko tako čudno in nesamozavestno govorite o sebi, kar se ne spodobi človeku, ki ima še toliko let pred seboj. Pač pa ste govorili privlačno in zaupljivo, kot da me dolgo poznate. Morda celo veste, kdo sem? Moj Bog! Morda se motim? Povejte mi, dragi mladenič, ali me res poznate?“

Po teh njegovih besedah sem zardel in nekaj časa neodločno ugibal, ali naj mu povem, da sem se rodil kot zavrženeč ljudskega hudiča, ali naj raje položim prt na usta, kot ga lovec položi psu na gobec, zato da ne raztrga sove ki je padla z veje. Ne, dosti je bilo vsega! Naj izve, kdo sem! Povedal mu bom, čigayo kri nosim v sebi. Povabil

ga bom v cenejšo gostilno in mu vse povedal, da ne bo več osamljen. Naj izve, da sem se ga, njegov nezakonski sin, oklenil z rokami in srecim in da bom poslej skrbel zanj po svojih močeh. „Iz mojega kraja ste in vem, da ste grof. Tudi po imenu vas poznam,“ sem mu rekel. Zajecljal je: „Tudi to veste, moj bog! Kako me je sram in kako mi je hudo.“ Stopil sem k njemu, nonodil roko in prvič v življenju sem občutil očeto roko v svojih. Bila je suha, brez mesa in napol mrzla, toda v svojih dlaneh je zagorela ob tem ves zažarel. Tudi njemu se je ob tem rokovanzu zganila duša in s svojo napol mrtvo roko je pritisnil svojo dlan na svoje prsi in tihoto dejal:

„Dragi moj mladenič, povejte mi kaj o naši domačiji. Kdo od starih še živi? Kako je za graščino? Kdo živi v njej? Kaj govore ljudje o meni? Govorite, prosim vas! Verjemite mi - če bi moral od zdajšnjih bridkosti plačati davek, bi imela država več koristi kot takrat, ko sem bil neizmerno bogat“

Objavljane odlomke iz romana je omogočila Krka Novo mesto

grof. Toda kdo ste vi, mladi človek, da vas je bog poslal k meni? "

„Dobro torej, gospod grof...“ sem mu rekel, toda nisem dorekel: s svojo drugo roko mi je pokrila usta in napol jokaje dejal: „Recite mi berač, starec ali lajnar, pač kaj takega, kot mi vsi tukaj govorijo. Toda ne recite mi več grof. To se mi zdi kot norčevanje, ki me tolče po srcu in mi meša pamet. Postal sem stara mizerija, izžeta vlačuga, smrdljiv prdec, skaza, ki se potika naokrog in se preriva med ljudmi.“
„Če mi res dovolite, vas bom klical očka!“ sem zažarel, on pa se je razlivel in je vzklilnil: „Kako se pozorni. Velja, seveda velja! Za vas naj bom očka, jaz pa, če se strinjate, vas bom klical sinko.“

Naglo kot strela je udarilo in zavrtiločilo vse moje misli, ko me je oče imenoval sin, jaz pa njega oče, čeprav ni vedel, da sem zares njegov sin. Podprl sem v čunje odeto očeto telo; podprlo ga je telo, ki se je po pasje potilo po svetu, se stiskalo med mučnimi, zatiranimi, od sveta preziranimi in zasmevanimi. Ko se je starec drhte oprjel moje roke, so v meni izginili vsi črni spomini in zažarela je ena sama svetla misel: kjerkoli leže zemeljski ostanki maminega telesa, naj bo to v ilovici ali v odvrženih črepinjah za zidom mrtvašnice, pravi gotovo se jih je dotaknil sedaj njen duh in jih osrečil dihi spoznanja, da sva se z očeto našla.

Eno srce za dve domovini

Zelja po spoznavanju sveta, ljudi in drugih dežel je preokrenila življenjsko pot Antona Jakšeta, da je iz doline pod Gorjanci prišel na sever Evrope, na Švedsko, kjer je našel svojo drugo domovino.

Po tej poti so krenili že mnogi Slovenci in vsi so morali okusiti svojevrstno tragiko, ki jo prinaša izseljenstvo. Človek požene korenine v tuji zemlji, tam si ustvari dom in družino, tam je njegovo delovno mesto, prijatelji in znanci, pa vendar ga neka sila veeleč nazaj na tisti kosček sveta, od koder je izšel. Iz leta v leto dela načrte, kako se bo vrnil, in iz leta v leto samo vrnitev odloga, dokler ne spozna, da prva domovina ostane samo še večna žalja in sen. Njegovi otroci zrastejo in očetova domovina je zanje tujina. Kateri oče pa želi, da njegovi otroci izkusijo izseljenstvo? Vse manj verjame v lastno trditvev: "Vrnil se bom!"

Vse, kar izseljenca spominja na domovino, mu postane dragoceno in tako se z ljubeznijo in skrbnostjo ukvarja v prostem času s stvarmi, ki mu dajejo občutek povezanosti z domačim krajem. Anton Jakše je veliko prostega časa porabil za delo v Slovenskem društvu v Stockholmu, ki so ga ustanovili 1972. leta. Društvo povezuje Slovence, goji domači jezik, slovensko pesem, folklor in tako pomaga ohranjati slovenstvo v tujem svetu.

Posebno pozornost posvečajo otrokom. Ugotovili so namreč, da otrok lažje ob-

vlada učno snov v rednih švedskih solah, če ima še dodatni pouk iz materinščine. In na tem polju je Jakše zoral ledino. Uspelo mu je zbrati nekaj slovenskih otrok in začeti z dodatnim poukom. Prvi učitelj je bil on sam. Še sedaj se spominja, kako je šel od družine do družine, da je zbral zadostno število otrok, da so švedske oblasti s pomočjo jugoslovanske ambasade odprle to simbolično slovensko šolo, ki ima sedaj že dva razreda in dva učitelja.

Njegovo delo pa se s tem ni končalo. Spet je zoral v novo ledino in Slovensko društvo je začelo izdajati svoje glasilo "Naš glas". Urednik, novinar, strojepisec je bil Tone sam. Vedel je, da nekdo mora začeti, nekdo mora dati voljo drugim, potem bo delo že steklo. In tako je po končanem delu v stockholmski mestni knjižnici, kjer je zaposlen kot knjižničar, pozno v noč tipkal na papir slovenske besede, ki so, razmnožene na švedskih strojih, našle pot do naših ljudi, do ljudi, ki jim slovenska beseda veliko pomeni.

"Slovenci na Švedskem se ne smemo navaditi nato, da bomo zadovoljni samo s posredovanjem domače kulture, čeprav je pomen tega zelo velik. Toda če hočemo ohraniti in urediti sami sebe kot Slovence, če hočemo dati društvu notranjo trdnost in potrdilo, potem moramo gojiti lastno kulturno ustvarjalnost. Temu pa je namenjeno tudi naše glasilo."

M. MARKELJ

Na tradicionalni ljubljanski kmečki ohceti se bosta kot slovenski par poročila kmetovalca Milena Lemovšek in Tone Zdošek

Gledalcem in poslušalcem, ki so 7. maja do zadnjega kotička napolnili dvorano Doma kulture v Črnomlju, da bi sodelovali pri izboru slovenskega para, ki se bo zadnje soboto v maju poročil na ljubljanski kmečki ohceti, gotovo ni bilo žal. Razvedrila in sprostitve je bilo dovolj za vse, razen tega pa so Črnomaljci spoznali nekatere nastopajoče, ki so jih videli doslej le na televizijskih ekranih.

Najdaljši aplavz je veljal predsedniku Črnomaljske občinske skupščine inž. Martinu Janžekoviču in znamenemu humoristu – ostrojezičniku Toniju Gašperiču. Ansambel Mihe Dovžana z Gorenjci in pevko Ivanko Kraševce, pisatelj Tone Svetina, gledališki igralec Janez Škof, folkloristi "Tineta Rožanca", pevec Oto Pestner in člani metliške folklorne skupine zato niso bili nič prikrajsani. Vsi ti, kot tudi ljubke manekenke "Beti", ki so prikazale izdelke te priznane tovarne, so bili pristrano pozdravljeni.

Na prireditvi – pokrovitelj je bila "Beti" – so sodelovali tudi novinarji "Nedeljskega" in "Dnevnika". V zadovoljstvo gledalcev je program zelo dobro povezovala napovedovalka Nataša Dolenc. Seveda je veljala največja pozornost prisotnih petim fantom in enakemu številu deklet, parom, ki so se "prebili" v zaključno tekmovalje za izbor letošnjega slovenskega para za kmečko ohcet. Brhka dekleta in mladi fantje, vsi so z nestrpnostjo pričakovali osrednjo točko večera, izbor, ki ga bo med njimi opravila strokovna žirija. Teško nalogo so imeli predsednik žirije Toni Gašperič in člani Tone Svetina, Janez Škof, Nataša Dolenc, Ivanka Kraševce, Oto Pestner in Tone Matjašič ter predsednik sindikata v "Beti", ki ga je za to vlogo določil žreb. Pri svoji odločitvi je doživela žirija priznanje gledalcev. Prvemu paru, ki ga je ocenjevala, kmetovalki Mileni Lemovšek in kmetovalcu Tonetu Zdošku, je prisodila najvišje ocene, same desetke. In tako bo letošnja kmečka ohcet zares kmečka. V Črnomlju se je torej pričelo.

DOBRI REZULTATI ŠKAFARJEVE

V zimskem bazenu v Kranju je bil 1. mednarodni plavalni miting za mlajše pionirje in pionirke, med 11 klubov pa so tekmovali tudi predstavniki krškega Celulozarja. Se najbolj se je izkazala Škafarjeva, ki je v skupini C dosegla naslednje rezultate in mesta: 50 metrov hrbtno: 3. mesto, 53,6; 25 metrov delfin: 1. mesto, 23,8; 50 metrov prosto: 2. mesto, 44,8; 100 metrov mešano: 2. mesto, 1:58,1. Pri pionirjih v B skupini je dobro plaval Svab, ki je 100 metrov mešano preplaval v 1:52,2, kar mu je zadostovalo za odlično tretje mesto.

RIBNICA: SPREJEM ŠTAFETE

Titova štafeta je v petek, 10. maja, potovala skozi Ribnico, kjer so jo pričakali številni občani. Nosilcem štafete in zbranim je o pomenu štafete spregovoril sekretar OK ZK Ribnica France Grivec. V imenu vseh občanov ribniške občine je zaželel našemu predsedniku, da bi se došlo tako uspešno vodil Jugoslavijo na njeni napredni poti. V kratkem kulturnem programu so nastopili učenci glasbene šole in osnovne šole Ribnica. Štafeta je nadaljevala pot v Ljubljano.

zadnje soboto v maju pa se bo končalo z letošnjo kmečko ohceto, ki pravzaprav ni več kmečka, saj si je pridobila v zadnjih letih preveč

komercializma, izgubila pa mnogo tistega, kar prave kmečke ohceti še imajo.

B. PODOBNIK

Kmetovalca Milena Lenošek (19) iz Rečice pri Smartnem in Tone Zdošek (24) z Okroga pri Ponikvi sta slovenski par 1974. (Foto: Marjan Ciglič)

Ribiči lovili in selili ribe

Na ribiškem tekmovalju v lovu rib s plovcem je zmagal Jože Princ

V nedeljo, 12. maja, je bilo v Kočevju tekmovalje v lovu rib s plovcem. Tekmovalje je začel takih in podobnih ribiških srečanj in prireditev, njegov namen pa je bil tudi, da bi izlovljene ribe iz onesnaženega spodnjega toka Rinze preselili v zgornji. Za vsako živo ribo, oddano po vsaki uri lova, je dobil tekmovalec točko. Pokrovitelj tekmovalja je bil TOZD LIK Kočevje.

Princ uplenil še 22 rib (na istem mestu ni tekmovalec pred njim ujel nobene). Gumzej sploh ni imel več

prijema, Hodniku pa so prijelo le št. tri.

V imenu pokrovitelja tekmovalja v lovu rib s plovčkom, ki je bil v nedeljo na Rinzi v Kočevju, je direktor LIK Jože Košir podelil najuspešnejšim tekmovalcem praktična darila.

V Ameriko brez papirjev

Devetdesetletnik Janez Sedlar iz Stare Bučke

"Te ga dežja je že kar zadosti," smo govorili v Salmičevi kuhinji, v zadnji hiši v Stari Bučki, do katere ob deževju ni mogoče brez dobrih škornjev. "Kaj bi se jezili: včeraj je bil dež, tako mora biti tudi danes. Včeraj se je kaplja utrgala, danes pa je doli padla," je skušal vnesti dobro razpoloženje za omizje možak, ki je 28. aprila stopil v 91. leto.

jim jo je popihal med nogami pustil jim je le klobuk. Poslej je bil partizanski obveščevalec. Vedno se je izmazal: enkrat za radi znanja nemščine, drugič spet s kako drugo domisljico. Tak je še danes. Ko so ga ob rojstnem dnevu obiskali bučenski borci, je našemu dopisniku Karlu Zorku zaupal, da ga vedno ni minila strah do divjega lova. "Če bi imel dobro puško, bi s prvim strelom prevrnjal zajčka ali srnjaka," je dejal. To bi mu verjel, saj se je brz pot poznal na šest let stari sličici ne da bi si nadel očala.

A. ŽELEZNIK

JANEZ SEDLAR: "Ja, pa do bro pivo so imeli tam v Ameriki. Se nekaj: ljudje si niso bili nevoščljivi!" (Foto: Zeleznik)

ŠPORTNI DOGODEK TEDNA

Tu gostilna Repič. Čez nekaj trenutkov vam bomo direktno prenašali zanimivo srečanje med Spodnjimi in Zgornjimi Dacarji. Za Zgornje Dacarje bodo nastopili: Jože Hrust, mož, ki je na lanskoletnem spopadu s pestjo tako močno udaril Antona Ravnača po pevskem društvu, da mu je prišlo v glavi do mikrofoniije, Marjan Ostrovrh, fant, ki je pred nekaj dnevi lastnoročno zmetal iz hleva polovico občinskih financiarjev, Tone Zaplotnik, ki za zabavo požira dvakratno zaračunan kozo, Franci Gorila, ki prenese najdebelejšo Brentačo v vasi sedemkrat preko potoka in nazaj, in Stane Buška, ki se je doslej resda izkazal samo takrat, ko je

mesarja Lovreta vrgel iz mesnice, ker mu ni hotel odsekati karmenateljca.

Za drugo mizo vidimo odlične športnike iz Spodnjih Dacarjev. Tu so: lani prebustani Anton Ravnač, Jože Bučko, Jure Heksensuš in Danijel Mejač, zlati fantje, ki so lani premlatili poln avtobus turistov, da so potem hodili okrog polni črnih oteklin.

Ta trenutek je ekipa Zgornjih Dacarjev vstala, kajti oni iz Spodnjih Dacarjev so jim športno zatulili, da so takšni, kot bi jih naredili otroci pri tehniškem pouku. Prvi je presodil nevarnost položaja Anton Ravnač, ki je dvignil prazno steklenico in jo v lepem loku posadil na Zaplotnikovo plešo. Le-ta je

ravnokar prijel Bučka za spodnjo čeljust, da bi mu posili raztegnil usta v prijazen nasmeh, zato ja Zaplotnik zatulil kot Huanita banana. Tuljenje je privabilo v sobo kuharico, ki je prišla pogledat, ali ne zavija kdo zavoljo petkrat prekipelih vampov, a ji je priletel v oprsje Bučko, marogast in bučkast kot posušena lubenica.

Srečanje doseza vrhunec: obe moštvii se borita ko delavci za stanovanje, slišati je cviljenje, pokanje, kričanje, preklinjanje, zmerjanje in človek dobi občutek, da je na mladinskem plesu, po zraku frče kozarci, steklenice, čevlji, klobuki, kravate, stoli, cigarete, sukničji. Vzdušje bi se dalo še najbolje primerjati z vožnjo v

naših avtobusih, brzina je antinatakarska, gostilničar Repič pa računa škodo z mesarsko hitrostjo, se pravi, da ve za izkupiček že nekaj ur pred tekmovaljem. Gledalci navdušeno vpijejo: "Dajmo, moja generacija!" In v tem dobi Zaplotnik že trinajstič po klaviaturi.

Zdajci so se odprla gostilniška vrata in policaj je zapisal konec tega zanimivega srečanja, ki se je končalo s tri proti pet. Ekipa Zgornjih Dacarjev si je s petimi izbitimi zobmi priborila stini najst dni strogega zopora.

Naj zaključim to svoje športno poročilo iz gostilne Repič z vročo željo, da se bomo v soboto spet slišali, saj bodo delovni ljudje zapustili zatohle tovarniške prostore in se množično preselili na športne terene.

TONI GASPERIČ

GOETHE: ZBIRATELJI SO SREČNI LJUDJE

„Človek je srečen, če ima konjička, ki se da zadovoljiti z neprevelikimi izdatki in ki mu hkrati omogoča globoke študije!“ je vzkliknil Goethe. V prilogi bomo odslej v seriji nadaljevanj objavili fejtone pod naslovom ZNAMENITI LJUDJE NA ZNAMKAH. Izpod peresa dr. Reneja Fabiana bodo potekle nenavadne podobe znamenitih mož. Dr. Fabian bo namreč pisal o znamenitih ljudeh, ki so bili upodobljeni na znamkah, toda ne o tistih njihovih delih, po katerih so postali najbolj slavni, pač pa o tistih, ki so jih sicer izredno obvladali, pa svet o njih

manj ve.

V današnjem prvem nadaljevanju govorimo o Leonardu da Vinciju, toda ne o njegovem slikarskem talentu, pač pa o njegovih študijah anatomije in o tem, s čimer se je zapisal v zgodovino z znanjem fonetike (nauka o glasovih v kakem jeziku). ZNAMENITI LJUDJE NA ZNAMKAH, naš novi podlistek, bo odslej izhajal na 6. strani P! In še ena zanimivost: na isti strani začnemo danes objavljati tudi spomine olimpijskega prvaka Leona Štuklja: POTOVANJE NA FINSKO!

DANES

MAJ
NAJLEPŠI
ČAS ZA
IZLETE

POTOVANJE
NA FINSKO

DANES

GRADOVI IN
USODE
PREŽEK

KAJ JE NOVEGA?

DANES

16. V. '74

12

PRILOGA

ALI POLJANE POZNAM ČIGAVE SO V SONCU BLEŠČEČE

Pesnik, ki je tako pretresljivo pel o izseljevanju naših ljudi v tujino, se je rodil prav v kraju, ki je nedvomno središče dolenskega izseljevanja. Z Vinice in njene okolice je bržčas odšlo na tuje več ljudi kot od koderkoli drugod.

Koliko ljudi je odšlo za kruhom v tujino v zadnjem desetletju? Koliko se jih je vrnilo? Se bodo vrnili vsi, ali bodo pustili svoje žulje v tujih rudnikih in tovarnah? O tem se sprašuje naša današnja reportaža, ki nosi naslov SIV DAN JE PRIŠEL: RAZŠLI SMO SE VPREK IN V ŠIR.

Na viniški šoli je 325 učencev, predlanskim so na Vinici našli 522 občanov, ki so zaposleni doma, in 301, ki si služijo kruha na tujem. Ob letošnjih volitvah jih je bilo na tujem še okrog 130. Kdaj se bodo vrnili ti, ki so odšli v zadnjih desetih letih z velikimi načrti in željami? Kje je pot Vinice, da bi prebivalci teh krajev spletali gnezda doma in ne odleteli na tuje? Na ta vprašanja skuša odgovoriti naša reportaža na tretji strani P: kdaj bo namesto sivega dne posijalo sonce, kdaj se bodo tisti, ki so se razšli vprek in v šir, vrnili domov?

OL BODO PADALI

Britanski strokovni časopis Flight International jedrnatno trdi: „Letenje je najbolj nenaraven način potovanja človeka v prostoru!“ Kljub temu je tistih, ki dragoceni čas podaljšujejo tudi z letalskimi potovanji, vse več. Ob katastrofi turškega DC 10 in 346 mrtvih je spet oživela razprava o tem, ali je potovanje z letali varno ali ne.

Ob padcu turškega letala je celo ameriški kongres v senatnem odboru in odboru predstavniškega doma tri dni razpravljali o vzrokih za to nesrečo. Nad Ontariom je namreč 12. junija 1972 prav tako letalo imelo enako nesrečo: vrata prtljavnika so se odprla in zaradi dekompresije so bile poškodovane kontrolne naprave v letalu. Da se Američani tako zanimajo za nesreče letal tujih kompanij, je razumljivo: od več kot 4.000 komercialnih letal, ki jih imajo družbe po vsem svetu – sem nista všteti le Sovjetska zveza in Kitajska – je kar 80 oastotkov

letal narejenih v Združenih državah.

Neverjetno je, kako se ljudje razburijo zaradi letalske nesreče. To je gotovo psihološki pretes, ker v letalski nesreči navadno umre veliko ljudi. Toda suhoparna statistika dokazuje, kako so v zmoti tisti, ki mislijo, da je letalo nevarnejše od drugih prevoznih sredstev. Nasprotno! Poglejmo podatke: v Evropi umre na rednih linijah en potnik na 300 milijonov kilometrov poleta, na čarterskih linijah pa na 160 milijonov kilometrov. V avtu, pravi statistika, umre človek na 100 milijonov prevoženih kilometrov. Ali drugače: na svetu je 1972. leta – to leto so imenovali „črno leto letalstva“ – umrlo v letalskih nesrečah 2.277 ljudi. Samo v Nemčiji je bilo to leto na cestah mrtvih 18.500 ljudi! Leto 1960 je bilo v 34 letalskih nesrečah 1494 mrtvih. Pravijo, da je tako število mrtvih v zraku postalo letno povprečje. Toda šte-

potnikov se je od takrat do danes povečalo za več kot za desetino!

Britanski Lloyd zavaruje večino letal. Iz njegovih knjig je mogoče ugotoviti, da od večine tipov reaktivnih letal doživi katastrofo le pet do osem odstotkov.

Med tistimi, ki se najbolje obnesejo v prometu, je nedvomno orjaški jumbo-jet, boeing 747. Narejenih je bilo doslej 210 takih letal in vsa so še v zraku. Z odlično bilanco se lahko pohvali tudi trimotorni boeing 727, nedvomno najbolj iskano letalo v tem času. V zraku jih je 950, 100 je naročenih. Od 1963. leta pa do zdaj je padlo le 18 takih letal. Tudi DC-9 ima enako število nesreč, 650 letal te vrste pa je prodanih, kar je po prodaji drugi največji uspeh za boeingom 727. Tudi boeing dvomotorno letalo, kakršnih je zdaj v prometu še 240, se lahko pohvali z izborno bilanco: samo dva sta doživela katastrofo.

Strokovnjaki pravijo, da je najbolj nevarnih prvih 500.000 ur letenja na novem tipu letala: takrat posadke še nimajo dovolj izkušenj, dostikrat pa v tej prvi fazi odkrijejo tudi tehnične pomanjklivosti. Sicer pa pravijo, da kar v 62 odstotkih nesreče zakrivijo piloti, 5 odstotkov nesreč gre pripisati vremenskim nevarnostim, preostanek pa tehničnim pomanjklivostim, spletu nesrečnih okoliščin in drugim vzrokom.

Če se boste odločili za prevoz z letalom, ne bo odveč, če si zapomnite, da je med petnajstimi največjimi državami po zračnem prometu najbolj zanesljiva Nizozemska, ki v ki v zadnjih 10 letih ni imela nobene letalske nesreče! Slede Avstralcij, Scandinavian Airlines (Danska, Švedska in Norveška skupaj), ZDA in Nemčija.

Zapomnite si še to: nesreče v zraku se bodo še dogajale. Če se jih bojite, vedite: z letali je znatno manj možnosti za nesrečo kot v avtomobilu...

nenavaden sijaj v polarni noči

Ko je predlanskim v polarni noči sredi novembra kmet Arne Sjöberg iz vasi Broeve nenadoma zagledal nad hlevom rkečkast sijaj, temu ni pripisoval posebne važnosti. Ko je še čez kakih deset minut krmit živali, je še vedno rdeče sijaj nad hlevom. Toda v hlevu je presenečen gospodar opazil kako so živali nemirne, kako se trgajo z verig in kako jim gobci postajajo penasti. Sjöberg je bil rojen v teh krajih in je polarne noči dobro poznal, toda kljub temu je bil prepričan da gre nenavadno vedenje živali pripisati prav polarni noči.

Ko pa se je pozno zvečer vrnil iz Kirune, kjer dela v rudniku železove rude, starejši sin, in ko je planil v hišo, je prestrašen od tega, kar se dogaja na nebu nad domačo hišo: je šel gospodar bolj natančno pogledat.

Svetloba je postala močnejša, opazil je tudi obris neznane letedečega predmeta, ki je oddajal rdečkasto svetlobo. Svetloba je od časa do časa postajala močnejša, potem pa spet šibkejša. Zdelo se je, kot da utriplje, ali še bolje: kot da neznan plovilo signalizira drugemu neznanemu predmetu ki pa ga ni bilo nikjer videti.

Nedvomno je bil to precej običajen začetek nenavadnega dogodka z neznanim letočim predmetom, o katerem so pozneje govorili, da je eden izmed najbolj skrivnostnih in odkrivanje neznanih bitij z drugih planetov zanesljivo tudi hudo pomembnih.

Družina Sjöbergovih je bila prestrašena, vendar ni vedela ničesar storiti. Čeprav so imeli v hiši telefon, se ni nihče spomnil, da bi telefoniral policiji ali obvestil koga drugega. Še bolj pa so se prestrašili, ko so skoz okno dneвне sobe opazili, kako se neznani leteči predmet spušta na zemljo in kako pri tem spreminja žarek svetlobe. Takrat, ko je pristal približno dva kilometra stran od kmetije, je oddajal modro kasto svetlobo, Sjöberg pa je celo opazil, kako je tik pred pristankom iz neznanega plovila pokukal nekaj sveder.

Sjöberg je bil preveč preplašen, da bi šel pogledat, kaj se dogaja tam, kjer se je neznani leteči predmet spustil na zemljo. Toda pristanek predmeta sta opazila tudi dva druga človeka: nameščenec podjetja za prodajo nepremičnin in njegov stranka iz Stockholma, ki želi ostati neimenovana. Oglevala sta si namreč bila zapuščeno kmetijo na samem, ko je nameraval Stockholčan spremeniti v svoj vikend. Ko sta se vračala, sta tudi onadva opazila spreminjanje svetlobe in obris neznanega letedečega predmeta. Stranka je z zanimanjem vprašala nameščena: „Kaj pa je to? Se kaj takega v teh krajih večkrat vidi?“

Nameščenec podjetja za prodajo nepremičnin je šel takrat bolj pogledat proti svetlobi in neznanemu predmetu in kar zazijal od začudenja. Komaj je izdaval: „Neee...“ potem pa sta skupaj zapeljala z avtomobilom po slabši poljski poti, dokler se pot ni izgubila na travniku. Potem sta tekla proti neznanemu predmetu, ki je prav takrat pristal sredi manjše ravnine.

Ko sta prišla pol poti do predmeta – takrat sta bila oddaljena še nekaj sto metrov – sta se na predmetu zgoraj: neslišno odprli dve loputi in v siju svetlobe sta „gledalca“ opazila več senc, ki so se spustile na tla in se napolile proti njima.

Nameščenec in stranka, ki sta prej pogumno tekla proti neznanemu plovilu, sta kar otrpnila od strahu. Pozneje sta izjavila, da se sploh nista mogla premakniti niti nista mogli izdavit nobene besede.

Nameščenec je pozneje pripovedoval novinarjem: „Stala sva kot otprla. Sploh ne vem, ali sva poskušala bežati ali sva samo čakala, kaj se bo zgodilo! Vem le to, da je kakih pet ali šest bitij, ki so bila po moji oceni visoka morebiti en meter priskakljalo prav do naju. Ne vem, če je beseda priskakljalo pravi izraz za njihov način gibanja: zdelo se mi je, da se gibljejo približno tako, kot je bilo videti na televiziji, ko so se Američani spustili na Luno. Bila so oblečena v enodelne obleke, ki so se močno svetile. Zdi se mi, da nikjer nisem videl nobenih šivov ali zadrg. Na glavi so imela nekakšne skafandre; v primerjavi s telesom so bile glave nenavadno velike. Las ni bilo videti, od vsega na obrazu sem si zapomnil le izrazito svetleče oči. Lahko rečem, da sem si prav take oči predstavljal kot otrok, ko so mi pripovedovali pravljice, da so neznanim bitjem strele švigale iz oči.“

Bitja niso kazala nobenih znakov nasilja, tudi niso imela nobenega orožja. Midva sva stala kot ukopana še takrat, ko so začela nekaj mahati in se s čudnimi piskajočimi glasovi „pogovarjati“ med seboj. Potem so se obrnila in odšla proti plovilu, midva pa sva se šele po njihovem odhodu osvobodila strahu in kar najhitreje stekla proti avtomobilu in se odpeljala proti Kiruni.

Znanstveniki najprej niso verjeli zgodbi obeh prič. Potem se je oglasil še Sjöberg. Ker policija tisto noč ni opazila nič nenavadnega, so morali vsi trije peljati predstavniko policije in znanstvenike tja, kjer je pristal neznani leteči predmet. Kaj so videli? Tam, kjer je pristalo plovilo, je bil snop stopljen, zemlja pod njim pa ožgana. Sredi kroga je bila nekaj metrov globoka, dvajset centimetrov široka luknja. To se je ujemale s tistim, kar je videl Sjöberg, češ da je pokukal iz plovila nekakšen sveder. Strokovnjaki niso mogli ugotoviti, kakšne vrste sveder naj bi to bil; po njihovem mnenju pa se je neznani leteči predmet ustavil, da bi s posebno sondo preiskal zemeljski ustroj.

Če je to res, potem so neznan bitja krenila le na kratak sprehod v času, ko je sonda preučevala zemljo. Nekateri menijo, da so bili tudi zarki različni glede na to, na kakšne plasti rude, kamenja, zemlje in drugih snovi je sonda na letela.

GRADAC PRED TREMI DESETLETJI

Pojutrišnjem bo minilo 30 let, odkar so v Gradcu v Beli krajini na skupščini položili temelje delovanju Rdečega križa Slovenije med vojno in po njej. Na pobudo sekretarja izvršnega sveta Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta Borisa Kidriča je bil namreč ustanovljen pripravljalni odbor Rdečega križa Slovenije, ki je 11. junija 1944 razglasil:

„Na pobudo in v sporazumu s predsedstvom Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta in glavnim štabom narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije sklibujemo podpisani zborovanje za ustanovitev Rdečega križa Slovenije. Notranji in zunanji vojaški in politični položaj narekujejo nujno potrebo po ustanovitvi Rdečega križa, ki naj prevzame

med to vojno samo in po osvoboditvi vse naloge, ki pripadajo takim ustanovam po mednarodnem pravu. Rdeči križ Slovenije bo sestavni del Jugoslovanskega Rdečega križa. Sporočamo vam, da bo ustanovni seestanek v nedeljo, dne 18. junija 1944, ob 10. uri dopoldne v Gradcu v Beli krajini. Ohranite čas in kraj zborovanja konspirativno.“

Slovenski Rdeči križ, formalno ustanovljen na osvoboditvi belokranjskem ozemlju, je postal sestavni del Jugoslovanskega Rdečega križa, ki je bil ustanovljen 9. maja istega leta v Drvarju. V svetovni Ligi Rdečega križa je zdaj že skoraj 120 držav: 99 nacionalnih društev uporablja znak Rdečega križa, 16 Rdečega polmeseca, po eno pa Rdečega križa in Rdečega

polmeseca ter Rdečega leva s soncem.

Ustanovitelj Rdečega križa je bil pravzaprav humanist Henry Dunant, ki je svojo človekoljubno idejo dobil 1901 tudi Nobelovo nagrado. Dunant je 1859 prišel na bojišče pri Solferinu, kjer so se bojevali Italijani in Avstrijci in kjer je v enem dnevu obležalo 40.000 ranjenih in mrtvih vojakov. Videl je vse te grozote in spoznal, da je mogoče ranjenim pomagati le, če je pomoč organizirana. Zanimivo je, da je bil Ženevečan Dunant namenjen v zvezi s trgovskimi posli v Alžiru k Napoleonu, in tako je prišel v bojni metetež. Po vrnitvi domov je napisal knjigo „Spomini na Solferino“ in s tako močno zavzemale za ustanovitev Rdečega križa, kar se

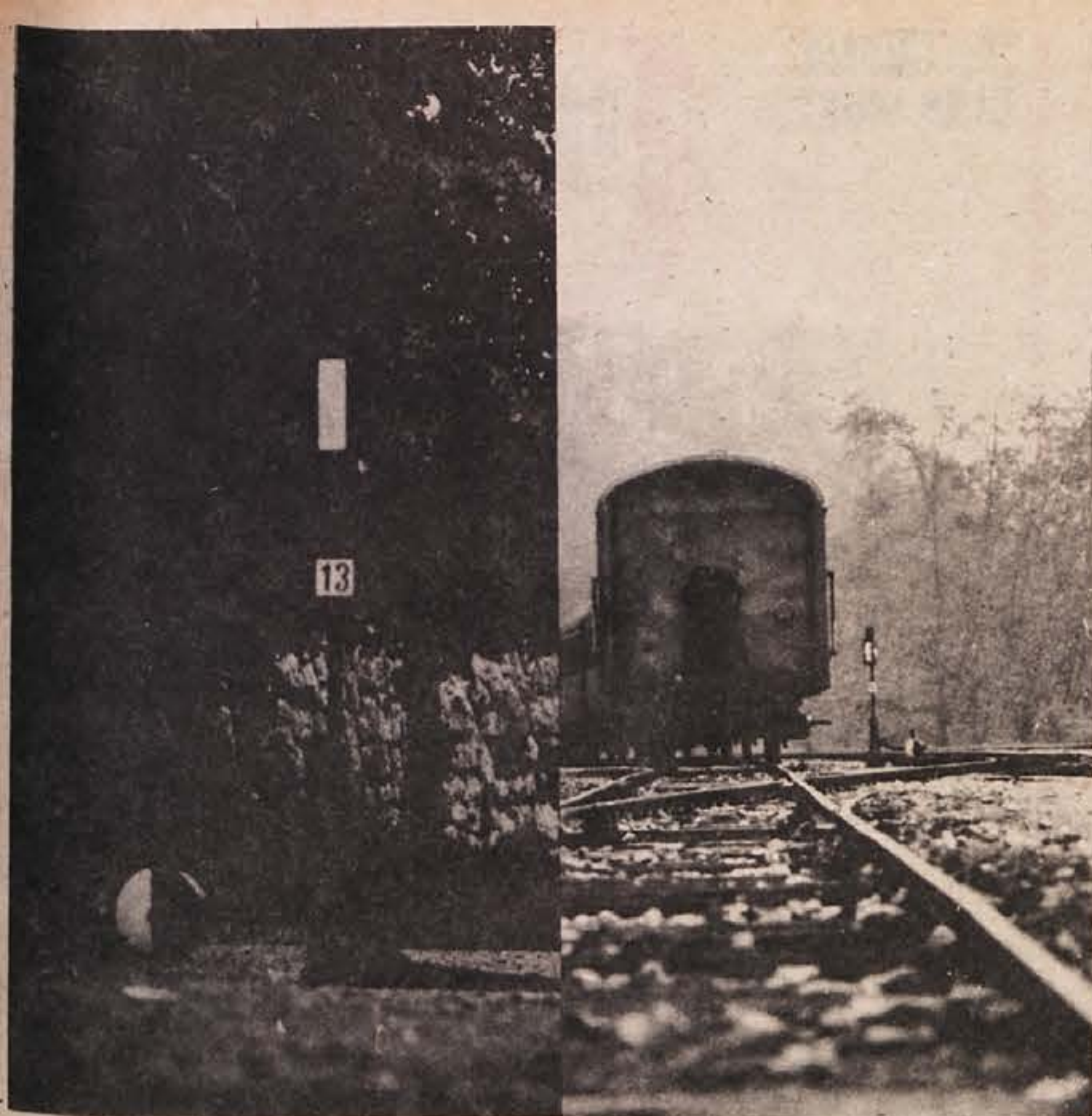
mu je štiri leta pozneje tudi posrečilo.

Tako je bilo tudi formalno izpolnjeno tisto, za kar so se zavzemali že od antične dobe naprej. Perzijski kralj Kiroso je namreč že nekaj stoletij pred našim štetjem naročil svojim zdravnikom, da morajo z ranjenimi Kaldejci ravnati kot z lastnimi vojaki. Podobno je ukrepal tudi rimski cesar Avgust, pa tudi Grki so zahtevali dostojen pogreb padlih vojakov – neglede na to, na kateri strani so se borili.

Pojutrišnjem bo torej minilo trideset let, odkar so v Gradcu postavili temelje našemu Rdečemu križu. Ne gre pa pozabiti, da so pri nas prva društva Rdečega križa ustanovili 1875 v Črni gori, 1876 v Srbiji, 1878 na Hrvaškem, 1879 v Sloveniji in 1914 v Bosni in Hercegovini.

SIV DAN JE PRIŠEL

RAZŠLI SMO SE VPREK IN V ŠIR

Tiho stoji Župančičeva rojstna hiša na Vinici; visoko nad Kolpo se stiskajo hišice kot piščanci pod perutjo stare koklje — le koklje s svojim toplim objemom ni nikjer, da bi grela neobjelene piščance. In ljudje-piščanci so se, ker niso našli topllega in varnega naročja, raztepli po vsem svetu. Tihno stoji Župančičeva hiša, glasno poje nje-gova pesem: „Sveta si, zemlja, in blagor mu, komur plodiš; — ali poljane poznam — čigave so v soncu bleščeče? Pustil si plug in motiko, v zemljo se zalezal, stari, in križ ti na grobu rjavi in poveša se; sin tvoj zaril se je živ pod zemljo — v Ameriki koplje, v rovu še zarja poljan mu mračne misli obseva, sin njegov več ne bo jih poznal, ne sanjal o njih.“

„Hamburk, Hamburk!“ se danes bje v sencih Belokranjcev, ki so se in se še množično odseljujejo s trebuchom zkruhom. Domačini na Vinici mi razlagajo, kako da je prav iz njihovega konca šlo največ ljudi na tuje. „Ko je šel eden in se je o njem raznesel glas, da je uspel, so šli drugi za njim kot lastovke v tople kraje. Pri nas smo najbolj stran od Črnomlja, od dela, tovarn. Kraji so bili najbolj zaostali, dela najmanj, lačnih ust največ. Kaj naj človek stori? Prvi rod izseljencev je šel čez lužo, zvečine v Ameriko. Ti se le redko vračajo. Nekaj jih je, ki so dočakali pokojnino v rudnikih ali železarnah, pa so se vrnil. Toda — redki so. Zdajšnji rod izseljencev, zdomcevi, gre zvečine v Nemčijo. Ti se bodo vrnil. . .“

območja današnje krajevne skupnosti Vinica odpotovali na tuje. Kako jim je bilo pri srcu? Ljudem, ki so množično odhajali, ljudem, od katerih se številni nikoli več niso vrnili? Jim je bilo kot rojaku Otonu Župančiču, ko je pisal: „Skrij, mesec, za oblak se skrij, da je ne vidim, kako beži, kako ostaja za mano domovina. . . S silo neznano si segla mi do duše globin: do zdaj nisem vedel, kako sem tvoj sin, kako te ljubim globoko. . . Domovina, daj mi roko. . .“ In domovina ni mogla dati roke, ne objema. Ljudje so pili le njene bolesti — in povezovali cule. Eden, deset, sto, tisoč. Koliko jih je pomrlo v tujini? Koliko pod bremenom hrepenenja za rojstnim krajem! Samo lastovke so ostale v varnem zavetju pod streho, hiše so se praznile.

Tako je bilo pred vojno. In kako je v zadnjem desetletju? Vesten kronist z Vinice je za zadnjih deset let izračunal: v začetku 1970 je bilo na tujem 195 prebivalcev krajevnega urada Vinica. Številka govori za ljudi, ki so prijeli kovčke v roke po letu 1965. V letu 1972 se je ta številka še povečala: menjajo, da je bilo to leto v tujini na začasnem delu okrog 300 ljudi tega območja, ki so šli čez mejo od leta 1965.

Kam vse jih je vrglo življenje? Oči iščejo po dolgem spisku: Avstralija — 8 prebivalcev viniške krajevne skupnosti, Kanada — 26. Kdo bi naštel — v Švici so, v Avstriji in Franciji, na Švedskem in drugje. Velika velika večina jih je v Nemčiji. „Hamburk, Hamburk!“ kliče ji zvon. . .

Kdo vse se je izselil? Prevladujejo kmetje, med poklici pa je najti tudi najbolj različne: bolničarka, zidar, kovinostugar, avtoprevoznik. . .

Še en podatek v premislek: iz zadnjih let so pobrskali po knjigah in ugotovili, da je 522 občanov viniškega krajevnega urada zaposlenih doma (dom je tudi Črnomelj ali Novo mesto ali pa tudi Ljubljana), v tujini pa 301. To so podatki za 27 vasi in krajev tega krajevnega urada ob Kolpi.

Ob zadnjih volitvah pred nekaj tedni pa je bilo opaziti, kako se lastovke spet vračajo v rodne kraje. Sodijo, da je iz te generacije, ki se je selila v zadnjem desetletju, več kot polovica prebivalcev že prišla nazaj domov. Pravijo, da jih je na tujem še okrog 130.

„AMERIKANCI“ GRADIJO

Pred vojno so se ljudje najbolj izseljevali s Preloke, odhajali so pa v Kanado in Ameriko. Po vojni, zlasti v zadnjem desetletju, je zdomstvo v teh krajih bolj enakomerno porazdeljeno, vseeno pa prevladujeta Preloka in Zilje. Najbolj očiten znak in hkrati dokaz dela na tujem je bilo v prejšnjih letih čutiti po načinu gradnje. „Amerikanči“

so si postavili zidane, z opeko krite hiše, kakršne so videli na tujem. Zadnja leta ta meja izginja in je težko določljiva, pa vendar je največ s slamo kritih hiš še danes v Učakovcih in na Suhorju pri Vinici, kar je očiten dokaz, da se je iz teh krajev izselilo sorazmerno najmanj ljudi.

Med tistimi, ki so se izseljevali zadnja leta, gradnja hiše gotovo ni bila na prvem mestu želja. Z denarjem, ki so si ga slikali ob odhodu na tuje, so računali predvsem nakupiti stroje in pripomočke za trdo delo na zemlji pa stroje za gospodinjstvo in osebno blaginjo. Tisti, ki se danes izseljujejo, zvečine ne gredo za vse življenje: ko izpolnijo svoje načrte, se vrnejo v staro gnezdo. Ko stari obnemejejo, ko posestva ostanejo neobdelana, ko zemlja sameva — takrat se navadno mladi brez premisleka vrnejo domov. Navezanost na zemljo, na domače ognjišče. . . Morebiti se naslednja generacija sploh ne bo več izseljevala! Na sestankih z zdomci, ki so navadno okrog božiča, skoraj vsi po vrsti izjavljajo: „Dovolj mi je tujine! Če bo delo doma, pridem takoj nazaj!“ Zares: naj je tujina še tako bogata in naklonjena, kljub vsemu ostaja mačeha. . .

njega. Zelenjave na Vinici pravzaprav sploh ni mogoče dobiti. In kot krona vsega: na Vinici je vse draže kot v Črnomlju in drugih krajih!

Vse to kajpak ni v prid turizmu. Še manj mu je v prid kamping: neurejen, zanemarjen, drag.

Kako naj taka Vinica računa na turizem? Da bi zdaj pisal o partizanski zibelki Beli krajini, o tem, koliko so Belokranjci žrtvovali med vojno, koliko so jim obljubljeni in koliko teh obljub je izpolnjenih — se mi zdi že prenemno. Da ni nerazvito samo Kozjanskó, je bilo tudi neštetokrat poudarjeno. Žal pri nas veliko govorimo a slabo ukrepamo.

Če bi uresničevali postopno toda vse, bi lahko tudi ti zaostali kraji računali na napredek. Z napredkom bi izseljevanje usahnilo.

Zavedati pa se je treba, da si ta del Bele krajine ne more pomagati popolnoma sam. Žal mu tudi tisti, ki bi mu lahko pomagali, obračajo hrbet. Poglejmo samo trgovino: kupna moč Vinice se je zadnja leta izdatno povečala, trgovina pa trmasto vztraja po starem. Viničani kupujejo v Črnomlju, Novem mestu, Karlovcu ali Ljubljani, namesto da bi se denar obračal doma. Kaj je potem čudno, če se še naprej dogaja, ko seštejemo vse, kar zavira napredek: „Pa so ramena in pleča kot skale, tilnik — naloži mu breme nasilnik — nosil ga bo in ne bo se krivil; pa so srca tiha in močna — njihov ponos je brez besed; pa so možje — kot da se niso rodili iz matere, kot da goram se iz bokov izvili so: morajo v svet, in tujina se diči z deli njihovih rok.“

KAKO NAPREJ?

Lastovke se sicer vračajo, a kako jih navaditi, da si bodo za vedno spletle gnezdo pod domačim nebom? Kje dobiti kokljo, ki bo dajala varnost in toplino piščancem?

Zdi se, da gre Vinica po pravi poti. Novoteksova konfekcija je dober primer. Žal je v njej pretežno delo za ženske. Viničani razmišljajo, kako bi dobili tudi obrat, ki bi zaposloval moške. Če jim to uspe, potem so na konju, trdijo. Vožnja na delo v Črnomelj namreč ni rešitev. To je pretežak račun: z Vinice do Črnomlja sicer ni prehudo daleč, toda večina tistih, ki so na delu na tujem, je doma iz okoliških vasi. Potem je torej treba pritišeti še nekaj kilometrov peščenja ali vožnje s kolesom, motorjem do Vinice — in račun pokaže, da izgubi delavec, ki se vozi v Črnomelj, pravzaprav ves dan.

Prav zato vam bo vsak Viničan, ko ga boste vprašali, kako bi kar najbolj zajezili odhajanje na tuje z njihovega območja, brez pomisleka odgovoril: „Zgradite tovarno za moške na Vinici!“

NE SAMO TOVARNA

Tovarna sama sicer lahko zajezi izseljevanje, ne more pa prinesiti polnega življenja kraju. Že vrsto let govorijo o turizmu, ki bi tudi lahko vrzel kaj denarja. Turizem je, toda kako? Vodovoda kraj nima, trgovina je izredno slaba, bencinske črpalke ni, pekarije ni. Na primer: kruh pripeljejo iz Črnomlja s poštnim kombijem, in kdor ne pride do pol osme zjutraj ponj, ostane tisti dan brez

SVET NA VINICI

Viniški Klub Organizacije združenih narodov, ki slovi tudi zunaj naših meja, je s svojimi številnimi akcijami za mir in za medsebojno spoštovanje med narodi doživel številna priznanja. Ta klub ima že dolgo časa v načrtu, da bi na Vinici pripravil svet v malem: tipične hišice posameznih narodov. Potem Viničanom — če bodo ta čas dobili delo doma — ne bo več potrebno hoditi na tuje gledat, kako živijo druge.

In če bo uspela še druga, slovenska akcija, v kateri zbirajo pionirji po dinar, da bi odkupili Župančičevo rojstno hišo in v njej uredili muzej, potem bi ob uresničitvi vseh načrtov zares tudi njegove besede postale uresničljive.

„Boš jih kot lastovke k sebi priklicala? Kakor golobe pozvala pod krov? Ali jih tuja bo slava premamila in jih nikoli več k tebi ne bo?“

Kje, domovina, si? Ali na poljih teh? Še pod Triglavom, okrog Karavank? Ali po plavžih si, ali po rudnikih? Tu? Preko moria? In ni ti meja?“

Smemo torej upati, da se ne bo več dogajalo: . . . in še danes v tuji slavi neznanca me tuja zarja pozdravi. . .“

Upam, da smemo! Jasni se, kakor smo se razšli vprek in v šir, tako se bomo vrnil v rodno gnezdo — po istih poteh. . .

J. SPLICAL

OTROCI BREZ STARSEV

Na viniški osnovni šoli je vsako leto okrog 300 učencev, raje več kot manj. Zadnja leta statistika zgovorno dokazuje napredek: večja blaginja, manj otrok. In tudi manj učencev na šoli. Letos jih je vpisanih 325, prišteti je potrebno še 14 učencev podružnične šole na Preloki in 13 v šoli Zilje.

Na šoli pravijo: „Tudi to se je zgodilo, da je več kot polovico otrok, ki so bili vpisani pri nas, imelo ali očeta ali mamo v tujini. Zadnja leta sicer ta odstotek pada, a je še vedno visok, proti mestnim šolam v drugih pokrajinah pa katastrofalno velik. Razumljivo je, da so zaradi tega tudi učni uspehi slabši; če je oče na delu v tujini, morajo otroške roke poprijeti za delo doma in nemalokrat zmanjka časa za učenje.“

Zdaj, ko je Vinica dobila tovarno, Novoteksov obrat konfekcije, bo nedvomno težja odločitev za pot v tujino. Pravijo, da se kaj lahko zgodi tako, da bodo ženske v službi, moški pa doma na kmetijah, izseljevanje pa bo pojenjalo. . .

LASTOVKE SE VRAČAJO

Že pred prvo vojno, še bolj množično pa v času med obema vojnima so številni prebivalci z

Poklic, ki ne pozna praznikov: Zdenka Kaplan, višja medicinska sestra na porodniško-ginekološkem oddelku novomeške bolnišnice. (Foto: Ria Bačer)

PRETIRANA DLAKAVOST

Dlakave noge, ki gledajo izpod tankih nogavic, niso videti lepe, posebno ne konec pomladi in v poletnem času, ko slečemo še nogavice. Prav tako ne naredite lepega vtisa v obleki s kratkimi rokavi, v kopalni obleki in v oblačilu, kjer je videti pazduhe, porasčene kot gozd.

Še hujšo težavo imajo žene in dekleta, če jim dlake pretirano poganjajo na bradi in nad ustnicami. Na vseh mestih, kjer se dlake nahajajo, je potreben drugačen način odstranjevanja, da ne bi prišlo do vnetja kože in drugih nezaželenih posledic.

Za odstranjevanje dlak na nogah obstaja nešteto načinov: kemijski proizvodi za depilacijo, britje, električni ali navaden brivski aparat, odstranjevanje dlak s pomočjo voska. Slednji način je še posebno „delikaten“, kajti, če ga ne opravimo strokovno, lahko nastanejo hude poškodbe kože. Medtem pa dlake po rokah samo premažemo z oksigenom, da jih pobeli.

Pod razduhami dlak ne odstranjemo s kemijskimi depilatoriji, pač pa kozmetičarke priporočajo enostavno britje. Predtem pa je treba

kožo namazati s kremo. Po britju je priporočljivo vsaj 24 ur pustiti kožo počivati, medtem pa se ne smemo mazati z dezodoranti, parfemi ali drugimi sredstvi, ki odstranjujejo vonj po znojenju.

Najbolj občutljiv je obraz, zato bomo dlake na tem mestu odstranile najbolj pazljivo. Pred postopkom kožo operemo z mlačno vodo in blagim milom, zaščitimo kožo s slojem vazelina, dlakava mesta pa namažemo z oksigenom, s pomočjo vate, ovite na paličico. Dve do tri minute je dovolj, da dosežemo rezultat. Če pa že predtem čutite, da vas koža peče, jo morate takoj umiti z mlačno vodo. Britje dlak na obrazu ali puljenje ni primerno, sicer vam bodo kmalu zrastle nove, še trše in še bolj vidne dlake.

R. B.

Če imate „ogroženo“ linijo kakih pet kilogramov preveč, morate skrbno izbrati obleko, da napako skrijete. Eno za pravilno je: dvodelna obleka z ljšo jopo, okrasni šivi zmeraj dolgem, nikdar počez, ohlapno zapet.

IZREZAN NI IZREZAN ROKAVI

Letošnjo pomlad in poletje, kar zadeva vratne izreze rokave, pravzaprav vse demo. Na površje prihajajo zeline in kvačkane obrobe ovratnikih, izrez je lahko bok ali pa je obleka zaprta vratu in je brez ovratnika. Poglejti bomo nosile obleke brez kavov, kimono krojene rokave segajoče do komolca, ali pa rokave rokave, lahko spadajo brane. Običajnih kratkih rokavov pa skoroda ni.

Še „ledeni možje“ morajo miniti, potem upamo na zanesljivejšo vreme, na stalno otoplevite in na lepe sobote in nedelje, ki jih bomo po deževni dobi izkoristili za izlete v naravo. Pa smo spet v težavah: še preden se družina zmeni, kam bo šla, že ženski del tarna, da nima primerne obleke.

Samo ne verjemite tega! Prav vsaka ima v omari krilo in bluzo ter jopo, če že ne dolgih hlač, in kakšne razhrojene čevlje, v katerih je prijetno stopati. Kdor misli, da bo videti „imeniten“, četudi se bo pripeljal v dolgi limuzini, pa bo na gorsko izletniško točko prišel v temni obleki, kravati in klobuku, napravljen kot za sprehod po mestu, je lahko brez skrbi, da ga bodo zares imenitni spregledali.

Na izlete hodimo športno napravljeni, najsi bo svetek ali petek. Ne vzemite tega kot napotek, da je treba takoj v športno trgovino po nakupih. Za ženske, naj bodo stare ali mlade, so za izlete najprimernejše dolge hlače. Če ste obilnejše, je nujna zraven bluzo, ki sega naj-

manj čez boke in je krojena bolj ohlapno, sicer pa to napako skrijete lahko z navadno moško srajco in ogrnjeno jopo.

Če mož ali fant za take priložnosti nimata pulija ali izrazito športne srajce, vetrovke in kavbojk ali žametastih hlač, ga skušajte opraviti prav tako s tem, kar je doma, da bo videti izletnik. Samo nikar enobarvne svetle ali celo bele srajce, temne obleke in „zakmašne“ kravate!

Biti v naravi športno oblečen ne pomeni samo ubogati

modne muhe ali podrepati se navadi, ampak pomeni boljše počutje. Ne bo vam treba paziti, kam se usedete, kam stopite in kam boste položili klobuk. Izletnik naj bo v naravi oblečen tako, da brez skrbi skoči čez jarek, vrže žogo ali sede na štor in opazuje prelepo okolico. Kdor pride nedeljsko opravljen v goro, kjer so zidanice, morda na izletniško točko, ta ne bo iskal narave. Za gostilno mu gre in gledal bo, da jo čimprej najde.

RIA BAČER

Spalnica na fotografiji je garnitura, izdelek tovarne NOVLES, ki ima v Straži svojo trgovino s pohištvom. Omara, predalnik, postelji, mizice oz. stolčki in ogledalo sestavljajo garnituro. Garderobna omara je petdelna in ima v sredini predalnik in krajši obešalni prostor za bluze in srajce. Oba stranska elementa sta namenjena vrhni garderobi, imata pa tudi police. Tudi za perilo je dovolj prostora v posebnem predalniku. Postelji sta posamezni. Lahko ju namestimo skupaj ali pa narezan. Ob posteljah stojita seta mizic, ki nadomeščata nočno omarico in stolčke. Če hočete sestiti k bolniku, izvlečete stolček, ker sestiti na posteljo ni ne lepo ne primerno. Pohištvo je sestavljeno tako, da ga brez težav lahko namestite v poprečno veliko sobo v bloku.

ARR. MARTA RAČEČIČ

**zdomatega
loga**

OTROŠKE BOLEZNI

Druga bolezen, značilna za pomladni čas, so rdečke (rubella). Prenaja se z vdihavanjem kapljic v direktnem stiku z okuženim. Za rdečkami obolio šolski otroci in mlajše odrasle osebe. Predhodnih znakov bolezni ni ali pa so ti znaki izredno blagi. Povišana telesna temperatura, splošna slabost, povečane bezgavke na vratu in zatilju so prvi znaki rdečk.

Šele zatem se pojavijo izpuščaji kot drobne rdeče oziroma roza obarvane pike. Najprej zajamejo pike obraz, potem se širijo po telesu. Rdečke trajajo dva ali tri dni, prav toliko časa tudi povišana temperatura. Oboleli so kužni 7 dni prej in ves čas, dokler imajo izpuščaje. Posebno nevarne so rdečke za nosečnice v prvih štirih mesecih, zato je najbolje, da se nosečnice obolenih izogibajo. Če pa so že bile v stiku z obolenim za rdečkami, morajo čimprej h ginekologu.

Vodene kozice (varicellae) so prav tako nalezljiva bolezen, za katero so značilni izpuščaji. Začne se s temperaturo in slabostjo, ki je pri odraslih bolnikih očitnejša. Običajno so ti znaki, če se sploh pojavijo, odraslih bolnikih očitnejša. Običajno so ti znaki, če se sploh pojavijo, bolj vidni šele pred izbruhom izpuščajev ali pa jih zasledimo hkrati. Izpuščaji pri vodenih kozah so najprej rdeče pike, čez nekaj ur pa iz tega nastanejo mehurčki. Ti se za malo časa zagnojijo, potem se postopoma sušijo in spremenijo v kraste, ki po 7 do 8 dneh odpadejo. Za to bolezen pa je tipičen naslednji razpored izpuščajev: vidimo jih po glavi (lasišču) in obrazu, po oprsju in hrbtu, zelo redko pa jih dobe bolniki po rokah in nogah. Otroka, obolelega za vodenimi kozami, moramo osamiti.

Bolezen traja okrog 10 do 14 dni, za ublažitev bolezni pa dajemo 10-odstotni anestezin puder. Ta pomaga, da se izpuščaji hitro suše, srbež pa ublaži.

Tudi škrlatina je bolezen, ki jo pogosto najdemo na prehodu zime v pomlad (scarlatina). Bolezen povzročata bakterija, ki je povzročitelj še drugih bolezni, najbolj pogosto angine. Prenaja se z direktnim stikom (kapljična infekcija). Inkubacija traja 3 do 5 dni, potem se bolezen začne kot vnetje grla s povišano temperaturo. Včasih bolnik tudi bruha, čez 12 do 48 ur pa se pokažejo značilni rdeči izpuščaji na vratu, v pazdušnih jamah, po spodnjem delu trebuha in na notranjih straneh pod kolena in podlaktih. Značilna sta tudi malinasto obarvan jezik in močno rdeče žrelo. Ustnice in obraz so prav tako močno rdeči, okrog ustnic pa je izrazito belo. Po dveh do petih dneh izpuščaji obledijo, na trebuhu, dlaneh in podplatih pa se začne koža lupiti. Bolezen traja 7 do 8 dni, zdravimo pa jo s penicilinom. Bolniki so strogo izolirani za 10 dni. V današnjem času so komplikacije po škrlatinki redke.

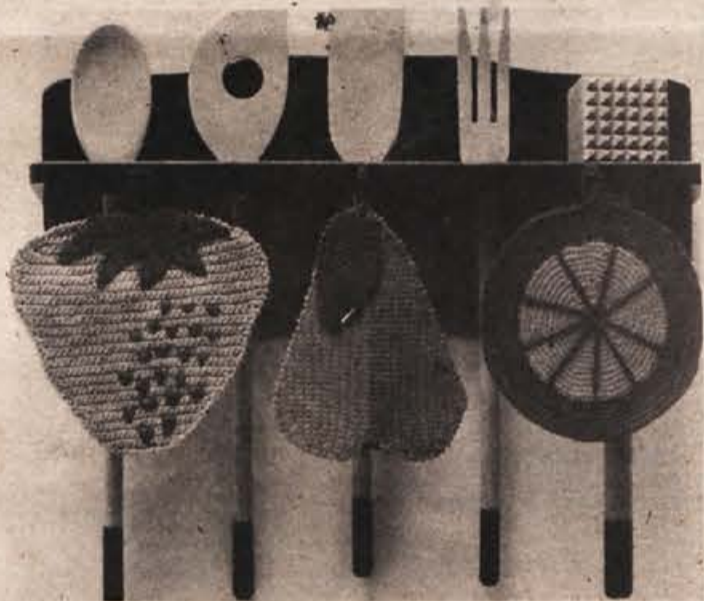
DR. MIRO ŠMIGOVEC

Če opazimo, da nekatera živila zaradi neprimerne shranbe zadahnejo in dobe zatohel duha in okusa, si lahko pomagamo. Pri rižu, fižolu, grahu, ječmenčku in zdrobu se nam ta nesreča največkrat pripeti. Stresimo jih v plitve posode, kot so rešeta, pekači ali pokrovi, jih vzravnamo v prav tanke plasti in postavimo na zračni in sončni prostor ter živila pridno mešamo. Čez čas bo duha izginil.

**tako
bo
bolje**

ZA KUHINJO

Enega izmed kuhinjskih koticov lahko poživite s tako polico, v kateri so zataknjene lesene žlice, zraven pa obesimo v obliki sadja kvačkane prijematke za vročo posodo. Je domiselno in lepo!

ŠPINAČNE PALAČINKE

Spomladi, ko organizmu najbolj primanjkuje vitaminov, je še posebno važno, da imamo vsak dan na mizi zelenjavo. Špinaco, katere se navadno otroci branijo, lahko naredite privlačnejšo, če jo uporabite samo kot nadev za jajčne palačinke. Polijte z omako iz paradiznika. Tudi za oko je tako pripravljena jed tako slikovita, da kar dela apetit.

NE GRE DRUGAČE

V mladostnikovem razvoju ima vse svoj določeni urnik oziroma koledar. Tako tudi pojav borbenosti in upornosti. Najbolj pametno je, da starši ta koledar mladostnikovega razvoja spoštujejo, ga upoštevajo, se po njem ravnajo v svoji vzgoji, a so hkrati stalno na preži, da ob pravem času obrežejo divjo razrast mladostnikovega vedenja v eno ali drugo krivo smer.

Nemalokrat je prav vedenje, porojeno iz te prvinske pobude, tisto, ki mladostnikove starše in njegove šolske vzgojitelje najbolj vznemirja, jih najbolj spravlja v srd in obup. Prav gotovo je skoraj nemogoče biti vedno povsem pedagoško razumevajoč vzgojitelj kakšnemu zelo razboritemu mladostniku. A ne gre drugače. Treba se je za to čimbolj prizadevati. Človek namreč, ki se bori za svoje mesto v življenju, v družbi, v okolju, je in mora biti vidno ali skrito borben. In v takšni razvojni okoliščini je naš mladostnik. Njegovo tolikokrat tako neprijetno vedenje je samo dim nečesa. Dim bo izginil sam od sebe, ko bo pogašeno gorišče. To gorišče pa največkrat hrani napetost med mladostnikom in odraslo okolico, ki ga „vzgaaja“ na vsak korak in bolj omejuje, kakor podpira njegov razvojni polet.

Če smo doslej opozarjali le na neprijetno vedenje, ki vznikaja iz motiva borbenosti pri mladostniku, pa moramo opozoriti tudi na nekatere njegove prav prijetne vedenjske odseve.

Tam, kjer so med starši in mladostniki zgrajeni pravi in trdni mostovi, se ta mladostnikova borbenost kaže nemalokrat tudi na prijetne načine. Tako se mladostnik v takšni družbi rad kosa z očetom v znanju, z mamo pa v kakšni drugi spretnosti, nemalokrat v spretnosti besedičenja. Prizanesljiv je v „rokoborbi“ z bratom ali sestrom, pa tudi z očetom, ki ve, da si je včasih treba pomeriti tudi telesne moči z mladim „naskakujočim petelinom“.

Čim več prilik bodo starši dajali mladostniku, da si v znosnih in nevidno vodenih priložnostih in oblikah zračni svojo borbeno napetost, tem prej bo postal zrel in uravnotežen. Skozi razmik borbenosti, napadalnosti in odpornosti proti vsemu in proti vsemu pa mora iti vsak mladostnik na poti do obrušnosti, zrelosti svojega vedenja, doživljanja in odzivanja. Starši in učitelji, ki so spretni režiserji na teh pubertentnih bojnih poljanah, so resnično pravi vzgojitelji in oblikovalci svojih večnih mladostniških borilcev.

DR. FRANC PEDIČEK

DELA V TEM ČASU

VRT. Za vestnega vrtničarja ne zmanjka dela, posebno v tem času ne: zemlja je zdaj že toliko ugreta, da seje vse občutljive vrtnine, paradižnik, papriko, jajčevc, dinje, lubenice, kumare, dišavnice. Kumare je najbolje saditi na lubenice, pod katerimi je gnojna podlaga. Ker je še vedno nevarna slana, je treba za vsak primer imeti pri roki papir, smrečje, vreče ali folijo, da vsaj za silo zaščitimo sadike, ki če je potrebno. Po drugi strani pa je treba vse rastline, ki so pod steklom, podnevi obvezno zračiti. Na vrtu gnojijo pod steklom, podnevi obvezno zračiti. Na vrtu gnojijo s granuliranimi gnojili, nato pa mlado rastje okopavamo z granularnimi gnojili, nato pa mlado rastje okopavamo, da pridejo hranila h koreninam. Mladim rastlinam, zlasti kapusnicam, grozijo škodljivci - bolhači in stenice; proti tem priporočajo multanan (20 dkg na 100 m²).

VINOGRAD. Razen peronosporne, rdečega listnega oziroma oidija, sušice kabrnkov in nekaterih virusnih bolezni trte (proti vsem tem boleznim trto prvič škropimo, ko so poganjki dolgi 10 do 15 cm) so vinski trti lahko nevarni tudi nekateri škodljivci. Taka sta križasti in pasasti grozdní sukač, ki ju prepoznamo po pajčevinastih zapredkih v kabrnkih že pred cvetenjem. Takrat trto poškrbimo s kakim fosfornim insekticidom ali sevinom. S tem prizadenemo tudi trsnega sukača, trtarja in trsnega pi-sarja. Vsa vinogradnikova pozornost velja seveda peronospori, proti kateri škropimo pred cvetenjem (po napovedi protiperonosporne službe) enkrat, še trikrat ali večkrat pa po cvetenju. Škropivu dodamo močljivo žveplo proti oidiju in fosforné insekticide proti zgoraj naštetim škodljivcem. Če opazimo pojav sive plesni (botritis), trto poškrbimo z euparenom ali ortofaltanom v 0,2-odstotni jakosti.

SADOVNIJAK. Nadaljevati je treba pomladansko oziroma poletno škropljenje proti škrlupu, pepelasti plesni, pršicam, listnim ušem, gosenicam, jabolčnemu zavijaču in drugim škodljivcem, če se pojavijo. Vseskozi je sadjar na preži za voluharjem, najhujšim sovražnikom. Obnesejo se vabe s cinkovim fosfidom, vsipanje cimaga v voluharjeve rove, zlasti uč. Kovita pa so rjava zrnca, ki jih prodajajo pod imenom politanol. V velikih nasadih so te metode predrage in preveč zamudne, zato se raje poslužujemo endrina (2 l/ha), s katerim pa je treba poškrbiti le poznó jeseni oziroma v začetku zime.

Inž. M. LEGAN

POTOVANJE NA FINSKO

Novomešan Leon Štukelj, prvi jugoslovanski olimpijski prvak, ki sicer zdaj živi v Mariboru, pripravlja obsežno delo, v katerem bo zajel spomine na vse svoje velike nastope, od Ljubljane v letu 1922 do olimpiade v Berlinu leta 1936. V nekaj nadaljevanjih bomo v P objavili spomine na potovanje po Finski, kamor je odšel v letu, ko je postal olimpijski prvak. „Nekatere stvari ne bodo toliko zanimale nešportnikov, telovadce pa nedvomno precej. Zdaj, ko z naglico zbiram doživlja in vtise, kar sem pred časi nepremišljeno zamudil, da bi jih pustil kot del svoje zgodovine, nekoč morebiti uporabne in zanimive tudi novomeški kroniki, mislim, da bi bilo škoda, če bi sedanjemu rodu zamolčal čas pred 50 leti; edinstven doživljaj nekdanjega novomeškega telovadca s slovenske periferije, ki ga je čez noč tok dogodkov dvignil na površje in mu zastavil nepričakovano in težko nalogo,“ piše Leon Štukelj o svojih spominih, ki jih pripravlja, in še zlasti o poti na Finsko.

Nedvomno Finsko premalo poznamo, lahko pa rečem, da pred 50 leti o njej nismo vedeli ničesar: niti nismo trgovali z njo niti nismo imeli športnih stikov. Takrat še ni bilo toliko mednarodnih športnih srečanj kot danes, vprašanje pa je tudi, ali bi lahko slovenski šport že leta 1924 posegal v mednarodni vrh. Le tako bi morebiti lahko dobili priložnost za potovanje na tuje.

To srečo smo imeli le slovenski telovadci. Vključeni že leta 1906 v Mednarodno telovadno zvezo so se za časa Avstro-ogrske monarhije nastopali na tekmah, ki jih je zveza prirejala vsako četrto leto kot svetovna prvenstva. Tekmovali so 1907 v Pragi, 1909 v Luksemburgu, 1911 v Torinu, 1913 v Parizu, po prvi vojni pa prvič 1922 v Ljubljani že kot jugoslovanska vrsta. Mednarodna zveza je izbrala Ljubljano zato, da počasti našo osvoboditev in da izkaže slovenskim

telovadcem priznanje za zvesto sodelovanje v zvezi. Sodelovanje tedanje Slovenske sokolske zveze v mednarodni telovadni zvezi je bilo pomembno politično in kulturno dejanje, ki ga moramo pravilno oceniti šele, če upoštevamo takratna stališča avstro-ogrske uprave do narodnostnih težanj Slovencev. Slovenski telovadci smo šele 1924 prvič sodelovali na olimpiadi. To je bilo na 8. igrah v Parizu. Prav olimpijsko tekmovalje mi je odprilo pot na Finsko. Letos poteka pol stoletja, odkar sem bil tam. To je dolga doba, v kateri se je marsikaj spremenilo pri nas in na Finskem. Moji vtisi niso takšni, kot jih dobi turist ali novinar, kajti jaz sem potoval kot športnik, ki je nekaj mesecev predtem dvakrat stopil na oder za olimpijske zmagovalce, postal s tem znan, in kot kaže, uporaben za propagando športne telovadbe, razen tega pa sem moral s telovadnimi nastopi v petih mestih v komaj dveh tednih opravičiti pred športno vzgojeno javnostjo sloves dveh zlatih olimpijskih kolajni in končno tudi sloves športno nezna ne in komaj rojene nove domovine.

Moje bivanje med Finci je bilo zato kratkotrajno in zahtevno, ker sem veliko nastopal in še več potoval z vlakom. Deželo sem opazoval le skozi okno vlaka, za ogledovanje mest pa tudi zaradi hude zime nisem imel prave priložnosti. Tudi iz razgovorov z ljudmi, ki so me obdajali, sem dobil le površne informacije, ker smo se zaradi jezika težko sporazumeli. V pol stoletja so mi nekatere podrobnosti v spominu zbledile, žal sem med okupacijo Maribora izgubil tudi skoraj vse zapiske o tem potovanju.

Finsko so odkrili svetu predvsem športniki, med njimi zlasti legendami Paavo Nurmi, ki je od Antwerpna 1920 do Amsterdama 1928 dobil 9 zlatih in 3 srebrne olimpijske medalje v teku na dolge proge in se povzpel čisto na atletski vrh. Tega vrha doslej še ni nihče zavzel, čeprav je od njegovih prvih zlatih kolajni preteklo že 54 let. Nasploh ga po številu olimpijskih kolajni presega le sovjetska telovadka Larisa Latinina, ki je osvojila dve srebrni in 4 bronaste kolajne več. Nurmi je pač s svojimi časi in z načinom teka posebil vse lastnosti, ki jih združujejo severnjaki v svoji naravi. To je bil tudi razlog za občudovanje in za slavo. O Nurmiju je šel glas tudi na pariški olimpijadi.

Ko je naša telovadna vrsta odhajala v Pariz, smo si vsi želeli, da bi osebno spoznali kar največ olimpijskih junakov. Žal se nam želja ni izpolnila, predvsem zato ne, ker do olimpijskih iger v Berlinu 1936 še niso gradili olimpijskih vasi. Tekmovalci so bili raztreseni po vsem Parizu. Stanovanje in hrano je bilo treba iskati na lastno pest. Tisti z več denarja so živeli bolj v središču mesta, drugi na obrobju. Kje naj se tedaj najdemo?

Na tekmovalju je bilo to nemogoče, zaradi varčevanja pa smo prišli v Pariz, pa tudi pozneje na druge tekme, tik pred tekmovaljem. Zato Nurmija v Parizu nisem videl.

Ko so bili znani rezultati tekmovalja v telovadbi na stadionu Colombes in je zadonela naša državna himna — težko smo jo prepoznali, tako slabo so jo igrali — in ko so mi z vseh strani čestitali k uspehu, so pristopili k meni Finci z vodnikom, mi čestitali, vodnik Nykaenen pa mi je predlagal, naj bi v jeseni obiskal njihovo domovino.

Presenečen sem bil. Da bi obiskal Finsko, deželo na severu Evrope, daleč proč od Jugoslavije? Takrat kljub izkazani časti nisem bil najbolje razpoložen: tekmoval sem z močno poškodovanim desnimi zapetjem in tudi od tekmovalja sem bil utrujen. Komaj sem tvegala tekmo in sodniški zbor je celo dovolil, da sem imel pomočnika, kar sicer ni bilo dovoljeno.

Nič čudnega ni bilo, da sem po tekmovalju sklenil, da si najprej pozdravim roko. Pa so prišli Finci in podrlili moje načrte. Obljubil sem, da pridem, vendar le, če bo roka zdrava. Olimpiada v Parizu je bila Julija, v začetku septembra pa sem že dobil uradno vabilo iz Helsinkov. Oteklina na roki je splahnela, zato sem oktobra sporočil na Finsko, da lahko pridem. Takoj so mi nakazali 100 dolarjev za potne stroške.

Zdaj je šlo zares. Najprej sem se moral zgodovinsko in zemljepisno spoznati s Finsko, ki sem jo dotlej poznal samo z zemljevida. Študijske knjižnice Novo mesto še ni imelo, da bi lahko v njej poiskal ustrezno gradivo. Na leksikon, ki ga je kateri od Novomešanov gotovo imel, se nisem niti spomnil. V Ljubljani pa sem zvedel za prof. Siča s trgovske akademije, ki da je bil v neki povezavi s to deželo in ki bi mi lahko dal potrebne informacije. Zares mi je poslal kratek opis Finske. Potem sem se v edinem turističnem biroju v Ljubljani oglašil zaradi potovanja. Finska in sploh vsa Skandinavija sta bili za biro španska vas — nihče ni nič vedel o tem predelu Evrope. Dejali so mi, da mi lahko oskrbijo vozovnico le do Berlina, od tam pa naj bi se znašel sam.

Tudi iz teh podatkov je razvidno, da je bilo potovanje na Finsko prava senzacija. Kaj podobnega se doslej slovenskim športnikom še ni zgodilo. Dori Jakac, moj sošolec, ki je takrat končal slikarski študij na akademiji v Pragi, je bil nad mojim potovanjem navdušen. Stanovala sva blizu drug drugega in sem ga večkrat obiskoval v njegovem ateljeju, polnem slik. S posebnim užitkom sem vedno stopil v njegovo slikarsko delavnico.

DR. RENE FABIAN

ZNAMENITI LJUDJE NA ZNAMKAH

LEONARDO DA VINCI

„Zbiratelji so srečni ljudje! Človek je srečen, če ima konjička, ki se ga da zadovoljiti z ne prevelikimi izdatki in ki mu hkrati omogoča globoke študije; v hudih časih, naj pridejo od znotraj ali od zunaj, pa najde človek v tem utehu in moč,“ je dejal Goethe.

Znamke so od 1840. leta, ko so prvič v zgodovini izšle britanska poštne uprave jih je tedaj prvič dala v javni obtoč — predstavljale izredno zanimivosti za zbiratelje. Zbiralce znamk so v začetku posmeovalno imenovali timbromane in podobno, pozneje pa se je udomačilo ime filatelista.

Idejni načrtovalec poštne znamke je naš rojak Lovrenc Košir (1804-1879) iz Spodnje Luče. Jugoslovanska PTT je izdala 1948. leta znamke YU 426-430 in jih posvetila Koširju.

Države so kmalu spoznale, da bi izdajanje znamk lahko bilo donosno, če bi sledili željam

kupcev. To so tudi storile in znamke so vse bolj postajale „tematske“. Izdajanje znamk je namreč vse bolj posvečeno raznim temam: veliki ljudje na znamkah, živali, politični dogodki, obletnice in podobno.

Naš podlistek bo bralece seznanjal z delom življenja velikih ljudi, ki je javnosti manj znan. Nedvomno bi bili nepravilni, če naše pripovedi ne bi začeli z zapisom o največjem univerzalnem geniju vseh časov, Leonardu da Vinciju.

Leonardo da Vinci je najbolj univerzalen človek vseh časov. Bil je umetnik, filozof, pesnik, geograf, anatom, zoolog, botanik, fizik, gradbenik, glasbenik, konstruktor letalskih naprav in podmornic. Znani so tudi njegovi predlogi za zaščito okolja, načrti za kanalizacije, kolektorje, zelene površine. Znano je, da je bil oče moderne anatomije. Da Vinci (1452-1519) je bil sicer ob koncu življenja paraliziran, in čeprav z desno

roko ni mogel delati, je svoje delo z nezmanjšanim tempom nadaljeval z levico.

350 let po smrti so našli njegove anatomske skice celo na kraljevskem dvorcu v Windsoru. Zanimivo je, da je Leonardo da Vinci izvrstno poznal človekovo glavo. Točno je določil proporce posameznih delov glave med seboj, poznal je sinus maxillaris in frontalis, arhitektoniko zobovja. Da Vinci je pred 400 leti postavil temelje branja besed z ust in jasno določil prednosti gluhega pred šlepim človekom.

1906. leta so bili prvič objavljeni njegovi spisi o govornem aparatu. Takole opisuje govor: „Glejte sredstvo, s katerim lahko spoznamo, kako nastane zvok glasu na koncu sapnika! Če se z zrakom napolnjena pljuča hitro stisnejo, brez težav lahko slišimo, kako čev, imenovana traheja, proizvaja glas. To vidimo in dobro slišimo na vratu laboda ali gosi, ki ju lahko čisto prislišimo,

da kričita še po tistem, ko sta že pognila.“ In naprej: „Sapnik se v goltancu zoži in zrak, ki stisnjen prihaja iz pljuč, lahko proizvaja razne vrste glasov. Da Vinci do podrobnosti natančno opisuje jezik, mehko nebo, obe čeljusti, vpliv različnih deformacij čeljusti na govorico in podobno.

Da Vinci opisuje tudi nastanek različnih tonov — globokih in visokih, petja, šepetanja, govoric iz trebuha, vpliv trebuha kot resonatorja in drugo. Zasluge tega misleca za anatomijo so ogromne, za fonetiko pa naravnost neprecenljive. Da Vinci je dokazal tudi netočnosti pri Aristotelu in Galenu, njegove slike z anatomskega detajli pa so še danes popolnoma točne.

Da Vincija je pregnala inkvizicija, njegova domovina pa je do 1952. leta tega slavnega slikarja in znanstvenika samo dvakrat naslikala na svojih znamkah.

KAJ JE

FILM

Lepotec

Vesna film je za letošnjo filmsko sezono pripravil tudi prikazovanje francoskega filma „Lepotec“, ki ga je režiral Bernard Paul. Film je pretresljiva drama ljubezni med italijanskim delavcem in mlado delavsko voditeljico. Toda njuna ljubezni se mora umakniti večjemu in višjemu smotru – borbi delavcev za boljše življenje. Po mnenju številnih filmskih kritikov je film izredno delo in vreden ogleda.

NIKOLA TESLA

Zagrebski režiser Krsto Papić se je lotil težavnega dela: posneti namerava film o našem velikem znanstveniku in izumitelju Nikoli Tesli. Upa, da bo film doživel premiero ob 120-letnici njegovga rojstva, snemanje pa se bo začelo že letos. Po Papićevih izjavah bo film osvetlil tudi tiste strani Teslovega življenja, ki so malo znane. V ta namen več strokovnjakov že dalj časa proučuje naše in tuje arhive.

SVATBA

Jugoslovansko-sovjetski film „Svatba“, ki ga je po istoimenskem romanu jugoslovanskega pisatelja Mihaila Lalića režiral mladi režiser Radomir Saranović, že prihaja na naša

platna. Film so posneli deloma v Sovjetski zvezi in Črni gori, prikazuje pa dogodke iz bližnje preteklosti, ki se iz okvira krvavega četniškega zapora s filmsko pripovedjo razraščajo v dramo celega naroda. V filmu nastopajo naši in sovjetski igralci, posebno odlična je igra Dragomira Bojanića in Žuraba Kapjanideze.

PLOŠČE

Exceptional Classics

Po Philipsovi licenci je Jugoton izdal zanimivo ploščo, kateri bodo radi prisluhnili tako ljubitelji resne glasbe kot ljubitelji pop glasbe. Plošča ansambla Exceptional Classics je namreč primer spoja klasične in zabavne glasbe. Exceptional na nji izvaja najbolj znana dela, oziroma njihove pop priredbe, Beethovna, Mozarta, Bacha, Čajkovskega, Gershwina in Haturjana.

Po Polydorjevi licenci je RTB izdal veliko ploščo plesnih priredb Jamesa Lasta. V obliki potpurijev so na plošči posnete najbolj znane zabavne skladbe, ki so razveseljevale mladino konec lanskega leta in v začetku sedanjega. S plošče lahko poslušamo priredbe Angie, Goodbye Yellow Brick Road, Ooh Baby, Photograph in drugih znanih melodij.

RTB je po licenci Mercury izdal veliko ploščo, ki predstavljajo

zanimiv izbor najbolj znanih „zametnih“ glasov. Na plošči so posnetki Dinah Washington, Brook Bentona, Sarah Vaughan, The Platterson, Billy Eckstineja, ki pojejo večno lepe melodije. Kot pove že sam naslov plošče (Po polnoči), gre za umirjeno, občuteno glasbo.

Malo je pevk, ki bi jim uspelo pridobiti na svojo stran veliko število poslušalcev in navdušencev za glasbo, ki pomeni v melodijo prelito poezijo. Taka je Melanie Safka in taka se nam predstavlja na veliki plošči RTB „Melanie in concert at Montreux“. Izbor devetih Melaninih skladb, ki jih je pela na koncertu v Montreuxu, prinaša najbolj uspele skladbe, ki so poznane tudi našim poslušalcem raida. „Nickel Song“, „What Have They Done To My Song“, „Baby Guitar“ in „Lay Down“, vse to se melodije, ki jim boste radi prisluhnili.

KNJIGE

KAMA SUTRA

Založba Prosvjeta iz Zagreba je tudi v slovenščini izdala znamenito delo iz staroindijske književnosti, Vatsjajaninovo „Kama sutro“. Delo, ki je nastalo pred skoraj dvema tisočletjema, nas še danes preseneča z znanjem o spolnosti in načinom, kako spolnost vključiti v življenje. „Kama sutra“ je dolgo veljala za Evropejce kot pregrešna knjiga in šele danes, ko se osvobajamo nekaterih tabujev, prihaja pred naše bralce kot tisočletna modrost, ki je ne moremo kar tako zavreči.

VOJNA S SALAMANDRI

Pri Cankarjevi založbi je izšlo zanimivo delo izpod peresa

PREDSTAVJAMO VAM

Naša dežela je polna spominskih obeležij, ki označujejo kraje, kjer se je z velikimi žrtvami kovala naša svobodna država. Ta obeležja pa imajo tudi posebno umetniško vrednost, saj so jih zamislili in izdelali naši priznani umetniki. V likovni zbirki Knjižnice NOV in POS, ki jo izdaja Partizanska knjiga iz Ljubljane, je izšla pomembna publikacija, v katero so zajeti vsi umetniško pomembni spomeniki naše revolucije. Uvod v bogati izbor reprodukcij spomenikov je napisal umetnostni kritik Aleksander Bassin, ki je poskušal opredeliti to za nas novo in v sedanjem času dokaj značilno zvrst umetniškega ustvarjanja.

NOVEGA

Karla Čapka, znanega češkega pisatelja, ki je znan predvsem po svojih fantastičnih romanih. Tak je tudi roman „Vojna s Salamandri“, ki duhovito biča človeško kratkovidnost in tako daje nevsiljiv poduk človeštvu o posledicah takega ravnanja. Delo je prevedla Stanka Rendla.

Edino zbirko, ki jo je za časa svojega življenja pripravil naš pesnik Srečko Kosovel in jo imenoval „Zlati čoln“, smo dobili šele po njegovi smrti. Ker predstavlja zbirka domišljeno in zaokroženo delo, v katero je zajeto vse, kar je bistveno za Kosovelovo ustvarjanje, ter tudi zato, ker je Kosovel vse bolj ljubljien pesnik, je „Zlati čoln“ ponovno izšel v sodelovanju Državne založbe in Založbe tržaškega tiska. Spremembe do je napisal priznani poznavalec Kosovela, dr. Anton Ocvirk.

svet ptičev

Človek je že od nekdaj rad opazoval ptice in je iz njihovega leta sklepal na usodo. Danes, ko zanimanje za naravo med ljudmi ponovno raste, imamo veliko možnosti, da se iz raznih knjig učimo o življenju naših sopotnikov na Zemlji. Ena od takih je tudi knjiga Jamesa Fisherja in Roger T. Petersona „Svet ptičev“, ki jo je izdala Mladinska knjiga. V nji je na poljuden način opisano vse, kar se je dogajalo in se dogaja v svetu ptic, od njihovega razvoja, zgradbe, navad do ptičjega družabnega vedenja. Zanimivost in pestrost knjige povečuje veliko število barvnih slik.

GRESEC KOBILICA

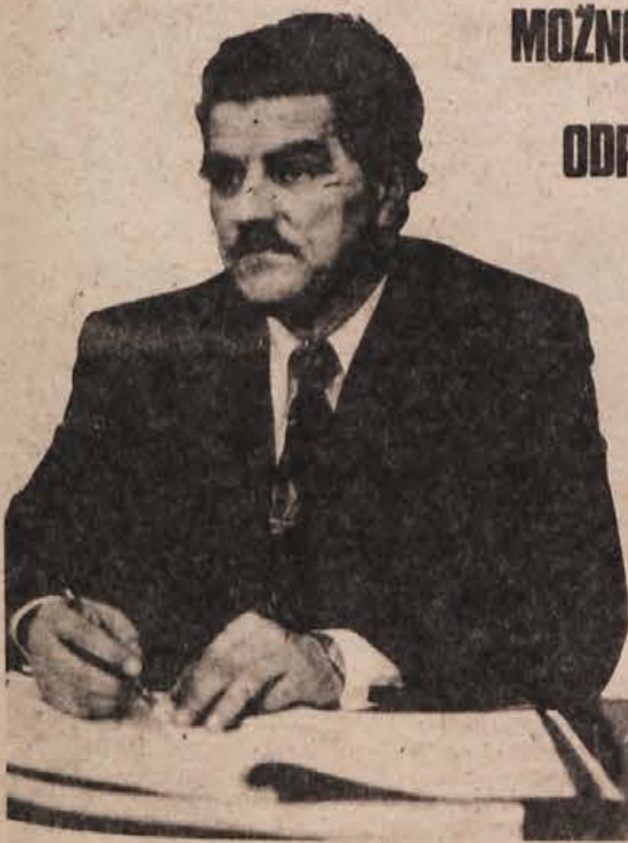
V zbirki Lastovke, ki jo izdaja Partizanska knjiga, je izšla otroška povest „Gresec Kobilica“ izpod peresa znane slovenske pisateljice mladinskih povesti Branke Jurce. Knjiga pripoveduje o zgodbi nekega partizana, ki ga je osamljeni deček oživil v svoji domišljiji in obenem risal njegovo življenje na papir. Ilustracije h knjigi je prispeval Ivan Seljak – Čopič.

KONCERTI

pop opera

Jugoslovanska skladateljica Alfi Kabiljo in Karlo Metikoš pripravljata prvo rock opero pri nas. Snov zanjo sta zajela iz naše zgodovine, iz časa velikih kmečkih uporov v Sloveniji in na Hrvaškem. Glavna osebnost opere bo Matija Gubec. K izvedbi opere bosta avtorja pritegnila vse važnejše izvajalce pop glasbe v Jugoslaviji.

MOŽNOSTI SO ODPRTE

O kulturnem življenju v Novem mestu se je in se včasih še govori kot o dogajanju, ki ga ni. Morda je pred leti res veljalo, da je Novo mesto kulturno mrtvo mesto, vendar to ne drži več. Vse več je prireditvev, akademij, razstava, literarnih večerov in predstav, in kar je najvažnejše: začela se je razvijati domača kulturna dejavnost. Ta premik je najbolj opazen, odkar je kultura dobila tisto mesto v naši družbi, ki ji po njeni pomembnosti dejansko tudi gre.

„Kulturnih prireditvev je že toliko, da se ljudje pritožujejo, da jih je preveč!“ je v začetku pogovora dejal Boris Savnik, predsednik izvršnega odbora kulturne skupnosti in predsednik izvršnega odbora Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Novo mesto. Z organizacijo kulturnega dogajanja se Boris Savnik ukvarja že nekaj časa, zato njegove besede niso bile izrečene kar tako.

„Trenutno družbeno ozračje,“ pravi Savnik, „je po kon-

gresih naklonjeno kulturi, kot že dolgo ne. Predvsem gre za pozitivno spoznanje, da je kultura sestavni del zavesti delovnega človeka in da si brez nje težko zamislimo osebnost samoupravljalca. Čeprav na prvi pogled ni vidno, kaj naj ima kultura opraviti z delom, nam malo bolj poglobljen vpogled v naravo kulture pokaže, da je delovnemu človeku potrebna, ker hkrati s človekovo zavestjo gradi tudi medsebojne človeške odnose, ti pa so temelj družbenega dogajanja. Lahko celo rečemo, da je težko govoriti o produktivnem, angaziranem človeku brez kulture.“

Skladno s takim pojmovanjem kulture je razumljivo, da njena usoda ni več zaprta vase, ampak postane interes cele naše družbe. Obenem se je izkazalo, da so za uresničevanje tega interesa potrebni skupni napori. Kako se to kaže pri nas?

„Veliki optimisti smo!“ pravi Boris Savnik. „Optimizem nam daje predvsem podpis samoupravnega sporazuma, ki dolo-

ča kulturi več sredstev. Ravno to ga je bil v preteklosti eden glavnih vzrokov, da se kulturno življenje ni moglo razmahniti. Zanimivo je pogledati že samo dejstvo, da se je na razpis za razne skupine javilo veliko število tako mladih kot starejših. To je ena od poti, ki smo jo ubrali. Mnenja sem, da bo kultura res množična ne samo ob velikem številu raznih prireditvev, ampak z vključevanjem ljudi v aktivno kulturno delovanje. Naš program, ki je precej raznolik, bo ob takem vsesplošnem interesu možno izpeljati, čeprav je treba priznati, da naltetavamo na razne objektivne težave. Predvsem gre za kadre, ki jih močno primanjkuje, pa se jih ne čez v kratkem času usposobiti. V načrtu imamo seminarje za organizatorje kulture v delovnih organizacijah, saj morajo le-te poleg proizvodnega programa sprejeti tudi program kulturnega razvoja delavcev.“

Precejšnje težave povzročata tudi pomanjkanje ustreznih

prostоров. Ob sodelovanju delovnih organizacij so že uspeli urediti kulturne domove v Zuzemberku, Dolenjskih Toplicah, ureja pa se že tudi dom v Straži. V samem Novem mestu ostaja slej-ko prej odprto vprašanje prostorov, dokler ne bo uspelo izseliti privatnih stanovalcev iz doma kulture.

„Upoštevati je treba, da je razvoj kulture dolgotrajen proces, ki se mora razvijati skladno na dveh ravneh: z raznimi akcijami in manifestacijami in s kulturno vzgojo, ki se začne v šolah, mora pa delovnega človeka spremljati skozi vse življenje, se pravi tudi na njegovem delovnem mestu. V tem smislu smo organizirali slikarske razstave in literarne večere v raznih delovnih organizacijah.“

Poseben pomen in vlogo vidi Boris Savnik v amaterski kulturni dejavnosti. Tej je treba dati čimveč pozornosti, ker vključuje najširše množice v kulturno delo, ne potrebuje veliko sredstev in je po svoji naravi najbliže delovnim ljudem. MIM.

„Grad Preisegg, v deželnem jeziku Prežek, štejejo dandanes k Dolenjski, prej pa so ga šteli k Slovenski marki ter stoji enajst milj od Ljubljane in tri slave milje od Novega mesta.

Grad je dobil ime od starega gradu Prežeka, ki so ga gospodje Turjaški pozidali takrat, ko je bil kraj, na katerem je stal stari grad, naseljen z Uskoki.

Novi grad Prežek stoji visoko v hribih, kljub temu pa na lepem in rodovitnem kraju, ki mu ne manjka lepe naravne lege, neprijetno zanj je le to, da so najbližji sosede gradu Uskoki in je grad sezidan na njihovem pogorju, tako da od takih sosedov ni pričakovati ničesar drugega kakor neprijetnosti. Seveda pa ta moja trditev ne velja za vse Uskoke brez izjeme.

Stari grad Prežek stoji zdaj popolnoma v razvalinah visoko v hribih, pod njim pa izvira Kupčina, ki se pod Žumberkom izliva v Bregano.

Stari grad Prežek spada pod Uskoke in je potemtakem pod oblastjo gospodstva in stotnije Žumberka. Grad je bil nekoč dedovina gospodov Prežeških, ki so pred štiristo leti živeli na Kranjskem.

Tako poroča Valvasor v svoji „Slavi vojvodine Kranjske“ in nadaljuje: „Leta 1248 je bil lastnik gradu gospod Gottfried Prežeški, leta 1264 pa brat imenovane gospoda Gottfrieda, gospod Ulrik Prežeški. Tudi v tem stoletju so bili znani različni drugi gospodje Prežeški, vendar pa nikjer ne morem najti, katera posestva in gradovi so bili v njihovi lasti.

Zdaj pa sta žal ta odlični rod Prežeških in njihovo ime skupaj z neštetimi drugimi izumrli.

Novi grad so pozidali, kakor smo to že zgoraj omenili, gospodje Turjaški, ki so bili dolgo tudi njegovi lastniki. Kasneje je grad prešel v last gospodov Siegersdorf. Zdaj pa je njegov lastnik gospod Ivan Ernest grof Paradeiser, poveljnik v Slunju in Žumberku.

Nedaleč od Prežeka in Pleterij stoji sredi hribov dvorec z imenom Podpolje, ki je last enega gospodov Muretičev.

Tako je pisal Valvasor. Z izjavo, da je ležal stari, že v njegovih časih razrušeni stari Prežek visoko na gori, izpod katere da izvira Kupčina, in da je spadal v žumberško gosposčino, je povzročil zmedo, ki je trajala še dolgo po njegovi smrti in ki še danes ni v celoti odpravljena. Mnogi zbiralci dokumentov in zgodovinarji namreč po njem povzemajo te neresnične podatke. V resnici je namreč nad Kupčino stal le stari grad Žumberk, ki so ga zgradili ministeriali koroških vojvod. Gospodje Prežeški pa so bili vazalji gospodov Višnjegorskih, pozneje pa freisinskih skofov. Že štiri stoletja pred prihodom Uskokov so namreč Prežeški gospodje na kranjski strani Gorjancev sezidali svoj grad: majhen okrogel stolp s hišo in pristavo. Na severnih strminah mogočnih Gorjancev so se spretno obvarovali vseh napadalcov in tudi pozneje niso bili nikoli podložniki uskoških poglavarjev, čeprav je Valvasor tako zapisal! Še več: v poznem srednjem veku so bili lastniki Prežeka celo upravniki freisinskih posestev na desni strani Krke, dokler se ti kraji niso pridružili nemškimi deželam, potem ko so nehali plačevati desetino, čeprav jim je duhovščina grozila, da jih bo izobčila iz Cerkve. Takrat so bili ti kraji namreč pod zagrebško skofov.

Kako, da se je Valvasor zmotil? Že v njegovih časih sta bila oba gradova — Prežek in Žumberk — v razvalinah in ljudje so oba imenovali „stari grad“ in Valvasor je ob pripovedovanju o zgodovini gradu naredil napako, ki se je vlekla stoletja!

Stari grad Prežek je stal nad novim Prežekom v obliki utrjenega turna. Bil je v lasti Prisov, ene izmed vej gospodov Višnjegorskih. Ko so s Henrikom III. okoli leta 1200 Prisi izumrli, so z njim gospodarili gospodje Prežeški. Že leta 1228 se omenjajo kot ministeriali Višnjegorcev. Pod to oblast so spadali do leta 1240, listine iz leta 1245 pa dokazujejo, da so bili Prežeški podložniki freisinskih skofov z Bavorskega. Leta 1305 je Henrik Prežeški kupil sichersteinsko porušeno trdnjavo Golo in pripadajočih devet kmetij v Dolenjem Maharovcu. Sichersteinski grad je stal nad pletersko kartuzijo, v kateri so še danes beli menihi. Prežek je kmalu postal središče vseh freisinskih posesti med Krko in Gorjanci, kar pričala o moči in sposobnosti lastnikov tega gradu, nedvomno pa tudi o njegovi pomembnosti in strateški važnosti. Prav zaradi tega so ga lastniki začeli leta 1317 in potem med leti 1381 in 1410 obnavljati in so ga močno utrdili. V drugi polovici 15. stoletja je bil v skupni freisinski upravi s Klevčevem in trgov Otokom, ki ga je zadnja leta prizadevno raziskoval dr. Vinko Šribar. Za freisinskim gradiščanom Trackenbergom so dobili grad v začetku 15. stoletja

grofje Auerspergi. Toda katastrofalni potres leta 1511 je brzkone uničil tudi stari grad Prežek, da se je sesul v prah. Po zadnji vojni je ostanke starega gradu Prežek razdejalo gozdno gospodarstvo, da je prišlo do gradbenega kamnja.

Auerspergi so bili tisti, ki so po katastrofalnem potresu začeli graditi novi Prežek. Na tem gradu so gospodarili pozneje Sigesdorfi, Juriči, v Valvasorjevem času Paradeiserji, pozneje Gušići in Iljašiči, od leta 1800 Janez Klem, 1833 pa ga je kupil Andrej Smole. Po Smoletu so bili lastniki Štefan Klesič iz Samobora (imenovali so ga kanalja vseh kanalij), od leta 1844 Jelovski — Fichtenau, od 1877 do druge vojne Langerji. Septembra 1942 je bil grad požgan, po vojni pa so ga obnovili vsaj deloma, čeprav akcija za zaščito tega gradu, ki naj bi ga po priporočilu in začetnih dogovorih uredila novomeška IMV, še ni stekla.

Od vseh lastnikov novega Prežeka je nedvomno najbolj zanimiv in za slovensko kulturo pomemben Andrej Smole v štiridesetih letih prejšnjega stoletja. Ta ljubljanski trgovec in svetovljan je bil odlični prijatelj našega pesnika Franceta Prešerna. Na Prežek je zahajal tudi turnski gospod, pesnik Anastazij Gruen. V tej čudovito lepi samoti je trojica pila zlahotno vino, prigrizovala domače dobrote in razpravljala v nedogled. Šele po drugi vojni je vlaga uničila Prešernov podpis na steni v kleti, po mnenju Iva Pirkoviča pa se pod beležem obokane grajske kleti skrivajo neznani Prešernovi zabavni verzji.

Te čase popisuje tudi Trdina v svojem „Sprehodu v Belo krajino“. Takole pravi med drugim: „... Mene je najbolj mikalo, kar mi je pravil o svojem nekdanjem gospodu, o Prešernovem prijatelju Smoletu, čigar graščino Prežek je dalj časa oskrboval.“ Tako je Trdina govoril Petrič — Trdina sodi, da je bil najboljši gostilničar v Gotni vasi — ki je bil v mladih letih oskrbnik na Prežeku. Smole, ki je bil lastnik gradu, je živel v njem v poletnih mesecih, mimo Prešerna in Gruena je k njemu prišel tudi ilirski pesnik Vraz. Smole je bil slab gospodar in tudi slabega zdravja, kot je pripovedoval Petrič, zato je imel s posestvom veliko jeze in skrbi in se je kmalu naveličal biti graščak. Pa še s prodajo je imelo smolo, ker je Prežek prodal Klesiču na up. Ta dolgovi ni nikoli poravnal — tako se je tudi v tem primeru uresničil Prešernov verz, namenjen Smoletu:

„Treščla v bogastvo nesreče je strela...“

Trdina je po Petričevem pripovedovanju nadaljeval: „Smole je prebival pozimi navadno v Ljubljani, poleti pa ali v kakih toplicah ali v Prežeku. Petrič veli, da ga ne more dosti hvaliti. Prihodke da je zapravljal tako čez mero nepremišljeno, da mu je dostikrat zmanjkovalo denarjev za najpotrebnejše reči, na primer za sol. Nephrenehoma so morali ljudje čakati za plačo ali pa še celo posojati. Gostoljubljen je bil brez konca in kraja. Prijateljem ni stregel le z najboljšim domačim vinom, ampak tudi z dragim šampanjcem. Kak posebno vesel večer je šla rakom žvižgat cela košara butlji. Spat se ni mogel lahko spraviti, pred eno uro po polnoči ni legel nikoli, včasih je blagoval z društvom do treh in tudi do belega dne.

Enkrat ga je pohodil Prešeren (menda leta 1839) in ostal pri njem dobre tri tedne. Imela sta direndaj, da nikoli takega. Šampanjec je tekel surkoma. Kaj sta se menila in čemu sta se tako neumljeno krohotala, malo izobrazeni oskrbnik ni mogel razumeti. V posteljo sta hodila ob dveh in ob treh, potem pa spala kakor klade in smrčala strahovito, da se je po vsem gradu čulo, do enajstih in tudi do poldne. Čez nekoliko dni se jima je pridružil še turnski grof, pesnik Anastazij Gruen. Zdalj šele se je začela črna vojska. Hrum in šum razposajenih gospodov se je razlegal cele dni in noči, vsa družina je govorila: 'Takah norcev še grad ni videl.' Za srečo je trajalo to samo tri dni. Ko je Turnski odrinil, sta morala razsajati sama.

Samote Smole ni ljubil. Če ni bilo gospode, se ni vedel kam dejati. Poleg Prežeka stoji prijazen hribeček. Gospodar si je na njem naredil sotor ali kohibico, kateri je dal ime: Andrej-sruh (Andrejev mir). O lepem vremenu je sedel v nješčel dan in oziraje se po krásni bližnji in daljnji okolici in proti gorenskim goram, je izpraznoval poliček za poličkom, zraven pa zalagal pleče, brez katerega ni mogel živeti. Noči pa je prebival tako, da ni treba zavidati oženjenim. Služila je pri njem priliznjena punca Neža. Hinavka je tajila, ali kar se ne stori, se ne zve, delo pa pride vsako na videlo. Nasledki so pokazali, da je svet ni obrekoval po krivem. Rodila je Smoletu hčer, ki je prišla pozneje v ljubljanske šole in postala nuna.

Nadaljevanje prihodnjik

IZ TRDINOVEGA NOTESA

O VEČJIH DAVKIH

„Poslušal sem pogovor. Pravi prvi: „Spet bo priklad k frankam zaradi vojske v Dalmaciji. Mi smo mirovali, pa moramo plačevati zdaj za puntarje, ali te potrpežljivosti bo kmalu konec.“ Drugi reče: „Mene pa to jezi, da jemlo toliko poštenih delovnih fantov za soldate, zakaj ne raje tistih pretepačev in ponočnih rogoviležev, ki nas nadlegujejo vsako noč.“ Tretji se oglasi: „Meni se zdi, da ne bomo ostali dolgo brez vojske, pa saj bi bilo bolje, če trpi tudi deset let, da le po tem vemo, čigavi smo. Huje nam ne more biti nikoli in nikjer.“ Drugi doda: „Taka vojska bi bila naj bolj pametna, da bi prepodili Turke!“ Tretji: „Kaj še. Ali ne veš, da smo mi in Turki zdaj veliki prijatelji.“ Prvi modruje: „O, vejm, vejm. Vojske menim, da ne bo, manj sovražniki so nas premagali. Jim nismo več

kos, odkar je umrl Radetsky. Ali punti bodo, ljubi moji, punti, strašni punti, kri je že gorka. Kadar zavre, bo bog pomagaj za gospodo „te velike“, nam kmetom pa more biti le boljše, huje ne.“

Toda nevarnost ni velika. Naš narod je krotak ko ovca, le kake 3 do 4 krat slišal sem take besede v dveh letih in pol. Sicer pa je pri nas tolovajev malo zato, ker je postavna kazen od 10 do 20 let, te se tatovi boje. Zapreti se da nekateri zato da si malo odpočine, saj ga dobro pasejo. Za politične grehe pa so sodniki neumljeni, tu bi obsodili človeka brez dvombe, če bi se količkaj dalo.“

O vojni dandanašnji ljudje ne govore dosti — pravzaprav so vsi prepričani, da jih nihče ne bo začel, niti Italijani ne, ki tako glasno buljajo zaradi našega

ozelja in hočejo nove meje. Naše ljudstvo, preizkušeno v težkih partizanskih bojih, bi jim hitro in neumljeno pokazalo zobe. To Italijani prav dobro vedo, saj imajo izkušnje ...

Če ljudje manj govorijo o vojski — tudi Trdina piše, da je v dveh letih in pol slišal ljudi govoriti o tej stvari le nekajkrat — pa tudi danes močno zabavljajo čez davke.

Sicer pa davkov dandanašnji ne narekuje več oblast, pač pa si jih pišemo sami. Samoupravno se dogovarjamo — in samoupravno plačujemo. Za ceste, za šole, za vrtnice, od zemlje, posesti in še marsičesa drugega pomembnega in manj pomembnega.

Toda dokler bo svet, bodo tudi davki. Znano je, kako težko gre denar iz človekovega žepa.

FAKIR HOLEČEK

Kdo je človek, ki je na zadnjem svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu na prvi tekmi spravljal v obup sovjetske napadalce? Jiri Holeček, najboljši češki vratar, eden izmed najboljših v bogati hokejski zgodovini te dežele, bi bil nedvomno med najbolj zaslužnimi za uspeh — če ne bi vse ostalo pri tradiciji. Poraz s Švedski je zapečatil češke hokejske sanje in en poraz s Finci jih je še bolj odmaknil od hokejskega vrha, ki ga že vrsto let branjajo hokejisti „zborne komande“.

Pa vendar, kako je ta 182 cm visoki in 73 kg težki fant stopil pred tako majhen gol, kot je hokejski? S svojo višino bi bil znatno prej lahko rokometas, košarkar ali odbojkar. Kljub temu je stopil na ledu — in takoj postal vratar. Od svojega dvanajstega leta lovi gumijaste ploščice, in to tako dobro, da je od 1966 v državni reprezentanci.

Tovariši iz reprezentance — Holik, Nedomansky, Pospíšil in Suhy so celo rojeni isto leto kot on — so mu že na prvi tekmi dali ime „fakir“. Holeček namreč ni klasični tip hokejskega vratarja. Še več: njegove obrambe za gledalce niso posebno zanimive, saj ne pozna parad. Toda statistika zgovorno dokazuje, da je njegov način obrambe izredno ekonomičen. Na svetovnih prvenstvih 1971 in 1973 so ga proglasili za najboljšega vratarja prvenstva; tudi na letošnjem prvenstvu na Finskem je bil med najboljšimi.

Holeček je pač z dušo in telesom zapisan hokeju. Dvakrat je imel hud pretres možganov, trikrat so mu izpahnilo ramo, nekajkrat je imel natrgano tetivo na nogi, nešteto modric in odrgnin je dobil, ko ga je s hitrostjo več deset kilometrov na uro zadela okrogla ploščica — pa vendar se po vsaki poškodbi vrača!

Po Dzurilovem odhodu z ledu je Holeček gotovo njegova izvrstna zamenjava. Hokej je pač taka igra, da je od vratarja pravzaprav odvisen izid tekme; dobri vratarji prinašajo zmage, slabi so krivi porazov.

Holečekov primer to zgovorno potrjuje. Deset let je branil za VSŽ Košice. Šele v začetku letošnje sezone se je vrnil v Prago. Tamkajšnja Sparta je še v lanske sezoni sodila med najslabše ekipe v ligi in je visela na nitki, ki loči obstanek od izpada iz lige. Ko je prišel Holeček, je nenadoma postala najboljša v ligi in je z veliko prednostjo zmagovala! Holeček pa, ki je to sezono branil v življenjski formi, je bil proglašen za najboljšega hokejista ČSSR. Nič čudnega ni torej, da je „fakir“ izredno priljubljen med hokejskimi navijači, ki se počutijo mnogo bolj zanesljivo, kadar vidijo njega v голу — podobno, kot tudi igralci reprezentance ali praške Sparte.